

Komunitný plán sociálnych služieb (novela zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z.)

Mesto Fiľakovo
Programovacie obdobie 2023 - 2027

Obsah

1.	Komunitné plánovanie – ciele, princípy a zásady	3
1.1.	Princípy, zásady a ciele	4
1.2.	Definovanie skupín sociálnych služieb	6
1.3.	Legislatívne súvislosti	7
1.4.	Východiská	7
1.5.	Fázy komunitného plánovania a definovanie zodpovednosti	11
2.	Sociálno – ekonomická analýza	13
2.1.	Základná charakteristika mesta	13
2.2.	Popis lokality	21
2.3.	Demografický vývoj	23
2.4.	Vzdelanie a zamestnanosť	36
2.5.	Nezamestnanosť, príčiny, dôsledky, prognózy	39
2.6.	Sociálna charakteristika obyvateľstva	45
2.7.	Analýza verejných sociálnych služieb	49
2.8.	Bývanie	71
2.9.	Definovanie zainteresovaných skupín	77
2.10.	Definovanie cieľových skupín	78
3.	Strategická časť	83
3.1.	SWOT analýzy a definovanie priorít	83
3.2.	Vízia a poslanie	93
3.3.	Definovanie priorít, cieľov, zámerov	96
3.4.	Merateľné indikátory	109
3.5.	Akčné plánovanie	112
3.6.	Finančné plánovanie	125
3.7.	Hodnotenie	134
3.8.	Monitorovanie	134
4.	Použitá literatúra	135

1. Komunitné plánovanie – ciele, princípy a zásady

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov. Predstavuje metódu, pomocou ktorej mesto Fiľakovo plánuje sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov. Ide o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Komunitné plánovanie mesto Fiľakovo využilo pre začatie spolupráce a tvorbu trvalejších partnerstiev. V porovnaní s inými metódami posilnilo princípy zastupiteľskej demokracie, pretože do procesu zapojilo všetky zainteresované subjekty.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (... **351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z.**) a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z. ukladá obciam a mestám povinnosť vypracovať Komunitný plán sociálnych služieb. Podľa Šiestej časti - Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb - § 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia - mesto utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Mesto vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jeho územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Mesto a vyšší územný celok sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

Mesto a vyšší územný celok zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

1.1. Princípy, zásady a ciele

Princípy

- **Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi** – potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu. Názorom všetkých strán bol venovaný rovnaký priestor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** – pri zapájaní miestnej komunity, obyvateľov mesta Filákov boli metódy a formy oslovenia a zapojenia aplikované tak, aby nikto nebol diskriminovaný a vylučovaný.
- **Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov** – pri spracovaní plánu bol braný ohľad na spoluprácu s podnikateľmi, dobrovoľníkmi v sociálnych službách, svojpomocné skupiny, rodinnú starostlivosť, organizácie pôsobiace v meste poskytujúce sociálne služby. Komunitný plán sociálnych služieb je jedným z nástrojov na celkové zlepšenie kvality života v meste Filákov.
- **Práca s informáciami** – pri spracovaní bol zabezpečený rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánujú zúčastniť. Pribežne bolo zabezpečené odovzdávanie informácií verejnosti.
- **Priebeh spracovania komunitného plánu** – proces komunitného plánovania zahŕňal vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych skupín. Tento proces umožnil, aby navrhnutý systém sociálnych služieb plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom, ktorými disponuje mesto Filákov.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce.**
- **Kompromis priania a možností** – výsledkom komunitného plánovania v meste Filákov je kompromisné riešenie medzi potrebami a možnosťami mestského rozpočtu. Možnosťami v tomto prípade nie sú iba materiálne, finančné a ľudské zdroje, ale tiež spoločná dohoda, ktorá vymedzila, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať (Woleková, Mezianová, s.10, 2004).

Zásady

- Potreby, priority a smery rozvoja sociálnych služieb v meste Filákov sú definované ľuďmi, ktorí žijú v meste a ktorých sa služby týkajú, ich volenými zástupcami, organizáciami a inými subjektmi s priamym vplyvom na mesto Filákov.
- Všetky činnosti na miestnej úrovni behom prípravy a pri uskutočňovaní plánu sú previazané.
- Skvalitňovanie sociálnych služieb je mestom Filákov považované za žiaduce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej politiky.
- Priority a smery rozvoja sociálnych služieb vychádzajú z presvedčenia o jedinečnosti, hodnote, vrodenej dôstojnosti a práve na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb v meste.

Ciele komunitného plánovania sociálnych služieb

- Posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta Filákov.
- Predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín.
- Opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (a v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolávajú strach a neistotu).
- Zabezpečiť poskytovanie kvalitných sociálnych verejných služieb pre svojich obyvateľov.
- Zabezpečiť bezpečnosť a ochranu obyvateľov mesta, prevenciu a osvetu.
- Zabezpečiť základnú ľudskú potrebu – bývanie pre všetky skupiny obyvateľov – sociálne, nájomné.

Uplatnenie princípu integrovaného prístupu

Rozmer - 1

Rôzne aspekty života mesta v sociálnej oblasti – sociálny, vzdelávací, voľnočasový, zdravotný, kultúrny a bezpečnostný – sú vzájomne prepojené a sociálny úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa rozvoja sociálnych služieb v užšom aj širšom poňatí sa v Komunitnom pláne sociálnych služieb skombinovali. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych

demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky klimatických zmien. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá pre dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Agenda 2030.

Rozmer – 2

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Filákov integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) mesta Filákov 2022 - 2026, integruje a nadväzuje na Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2021 - 2030, PHRSR mesta, Územný plán mesta, pôvodný Komunitný plán sociálnych služieb, Viacročný rozpočet, a iné. KPSS mesta vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda 2021 - 2027, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Agenda 2030, Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014), Koncepcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008), Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019) a Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013). Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027, Horizont Európa (2021 – 2027), Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie), Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania a Európsky pilier sociálnych práv (2017).

Rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti mesta, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, mesto a jeho jednotlivé orgány: poslanci MZ, primátor, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania KPSS, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy KPSS, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným **pracovným skupinám** na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

Rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

1.2. Definovanie skupín sociálnych služieb

Komunitné plánovanie je zamerané na **rozvoj komunitných sociálnych služieb**, ktoré sú poskytované obyvateľom danej komunity - mesta a sú poskytované v meste.

<p>A) Sociálne služby <i>Sociálne služby v zmysle zákona 448/2008 z.z. o sociálnych službách</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prevencia vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, - zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti, - zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby, - riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny, - prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny, - dopravná služba, - opatrovateľská služba, - domov seniorov a domov sociálnych služieb, - stravovanie seniorov, 	<p>B) Služby vzdelávania</p> <ul style="list-style-type: none"> - predškolská výchova - materské školy, - základné vzdelávanie - základné školy, - záujmová mimoškolská činnosť - centrá voľného času, - školská záujmová činnosť - školské kluby detí, - záujmová mimoškolská činnosť - umelecké školy a ďalšie zariadenia záujmového vzdelávania, 	<p>C) Zdravotnícke služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné lekárske služby - lekári prvého kontaktu, - špecializované lekárske služby - špecializované ambulancie, - iné zdravotnícke služby - zariadenia a liečebne, - rehabilitačné služby, - lekárne, - dopravná zdravotná služba, - lekárska služba prvej pomoci,
<p>D) Voľno-časové aktivity</p> <ul style="list-style-type: none"> - športové ihriská, telocvične, - oddychové zóny, - športové kluby a jednoty, - kluby seniorov, - kino 	<p>E) Bezpečnosť a aktivity prevencie</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivity obecnej a štátnej polície, - preventívne vzdelávacie aktivity, - monitorovacie bezpečnostné systémy, - prvky fyzickej ochrany obyvateľov a majetku, 	<p>F) Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - sociálne bývanie, - nájomná bytová výstavba, - štartovacie byty pre mladé rodiny,

Služby musia byť poskytované takým spôsobom, aby obyvatelia mesta zotrvali vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a pritom ich potreby budú uspokojené. Potrebné služby sú obyvateľom poskytované ambulantne (napr. poradenstvo, skupinová terapia, rehabilitácia, stravovanie, klubová činnosť – výroba darčkových predmetov pre turistov...) alebo v denných zariadeniach špecializovaných pre jednotlivé alebo vhodne kombinované skupiny (stacionár pre deti so zdravotným postihnutím, chránená dielňa pre dospelých s duševnou poruchou napr. výroba medovníkov, vyšívanie, stacionár pre starších ľudí ...). Podobným spôsobom sú poskytované aj odľahčovacie služby pre rodinu, ktorá sa stará o svojho rodinného príslušníka so zdravotným postihnutím alebo seniora.

Neoddeliteľnou súčasťou komunitných služieb sú aj služby poskytované v domácnosti toho obyvateľa, ktorý ich potrebuje. Niekedy sa používa presnejšie označenie „terénne a komunitné sociálne služby“. V domácom prostredí sa v podstate môžu poskytovať tie isté sociálne služby, ktoré sa poskytujú

ambulantným spôsobom, vrátane opatrovateľských služieb, ktoré poskytujú denné centrá. Terénne a komunitné služby pre konkrétneho klienta sa môžu vhodne dopĺňať.

1.3. Legislatívne súvislosti

Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Mesto sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadilo nasledovnými zákonmi: Zákon NR SR č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon NR SR č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon NR SR č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon NR SR č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon NR SR č. 36/2005 Z.z. o rodine ((v znení č. 297/2005 Z. z., 615/2006 Z. z., 201/2008 Z. z., 217/2010 Z. z., 290/2011 Z. z., 125/2013 Z. z., 124/2015 Z. z., 160/2015 Z. z.(nepriamo), 175/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 2/2017 Z. z.) a Zákon NR SR č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon NR SR č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ustavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z.z., zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z.). Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti mesta pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona NR SR 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ((v znení č. 96/1991 Zb., 130/1991 Zb., 421/1991 Zb., 500/1991 Zb., 564/1991 Zb., 11/1992 Zb., 295/1992 Zb., 43/1993 Z. z., 252/1994 Z. z., 287/1994 Z. z., 229/1997 Z. z., 225/1998 Z. z., 233/1998 Z. z., 185/1999 Z. z., 389/1999 Z. z., 6/2001 Z. z., 453/2001 Z. z., 205/2002 Z. z., 515/2003 Z. z., 369/2004 Z. z., 535/2004 Z. z., 583/2004 Z. z., 583/2004 Z. z., 615/2004 Z. z., 757/2004 Z. z., 171/2005 Z. z., 628/2005 Z. z., 267/2006 Z. z., 267/2006 Z. z., 616/2006 Z. z., 330/2007 Z. z., 334/2007 Z. z., 335/2007 Z. z., 205/2008 Z. z., 384/2008 Z. z., 445/2008 Z. z., 511/2009 Z. z., 102/2010 Z. z., 102/2010 Z. z., 204/2011 Z. z., 361/2012 Z. z., 160/2014 Z. z., 180/2014 Z. z., 239/2014 Z. z., 125/2015 Z. z., 447/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 131/2017 Z. z., 131/2017 Z. z., 70/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 5/2019 Z. z., 413/2019 Z. z., 73/2020 Z. z.) podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť mesta pri ochrane osoby, rodiny a majetku v meste, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má mesto povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

1.4. Východiská

Pri komunitnom plánovaní sociálnych služieb boli zohľadnené stratégie a priority definované v národných, lokálnych a európskych strategických dokumentoch.

Miestnej úrovne

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni mesta.
- Územný plán mesta,
- Komunitný plán sociálnych služieb,
- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**

Národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).
- Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2015)
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 (2013)
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- Konceptia ochrany prírody a krajiny do roku 2030 (2019)
- Konceptia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí (2017)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Konceptia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok
- Plán obnovy SR

Nadnárodnej úrovne

- K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- Stratégia EÚ pre Dunajský región
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroj, COM(2011) 144 v konečnom znení
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie,
- COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050,
- COM(2011) 112 v konečnom znení
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie

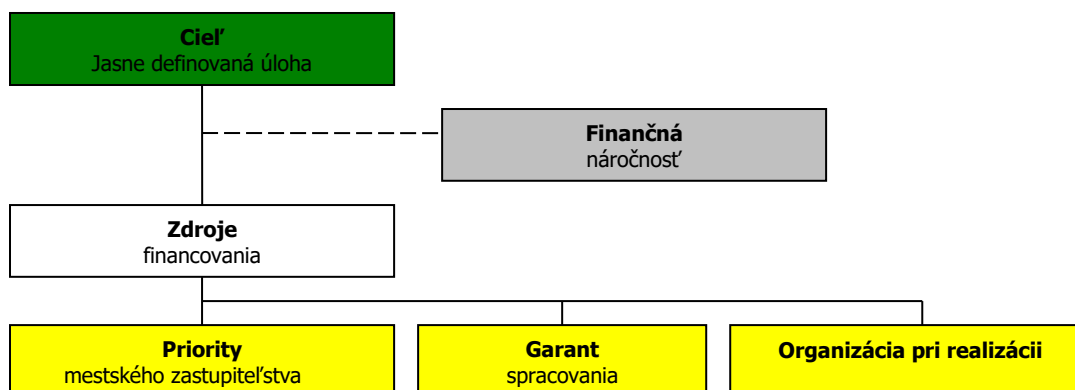

- Horizont Európa (2021 – 2027)
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia KPSS mesta Fiľakovo je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy mesta Fiľakovo. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

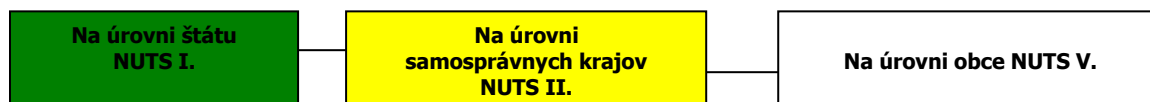
Finančné zabezpečenie

Financovanie KPSS by sa malo realizovať na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné sociálne aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má mesto okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2021 - 2027.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave KPSS Fiľakovo nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní KPSS mesta Fiľakovo boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Mesto Fiľakovo má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“) - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

Investovanie do rastu a zamestnanosti

Európska územná spolupráca

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

- 1. Inteligentnejšia Európa**
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
- 4. Sociálnejšia Európa**
- 5. Európa bližšie k občanom.**

Jednotlivé členské štáty majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtových pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh všeobecného nariadenia EÚ“) povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Na úrovni SR sa uskutočnil proces identifikácie investičných priorít SR na roky 2021 – 2027 v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti, ktoré sú súčasťou návrhu PD SR. Tento proces pozostával z niekoľkých etáp, do ktorých bolo zapojené široké spektrum odborníkov z radov ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, profesijných a záujmových združení, mimovládnych neziskových organizácií a pod. Aby sa zabezpečila čo najširšia reprezentatívnosť odborných pohľadov z celého Slovenska, bol v apríli 2019 uskutočnený online dotazníkový prieskum.

Výstupy dotazníkového prieskumu boli následne konzultované s príslušnými rezortmi – ministerstvami zodpovednými za tematické oblasti podpory v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027. Súčasťou tohto procesu boli aj predbežné úvahy o tvorbe tzv. strategických projektov (projekty strategického významu). Pre príslušné ciele boli v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi vypracované tzv. návrhové listy, v ktorých sa zadefinovali podrobnejšie návrhy opatrení aj s odôvodnením, prečo je potrebná ich realizácia, ďalej cieľová skupina, ktorej sa budú dotýkať, ale aj súlad s prílohou D Správy o Slovensku 2019 – pozičným dokumentom EK.

Ďalším krokom bol analytický hierarchický proces, cieľom ktorého bolo prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov (odborníci z analytických útvarov), prideliť identifikovaným prioritám v rámci jednotlivých cieľov váhy, tzn. zoradiť ich na základe troch hlavných kritérií – závažnosti, naliehavosti a realizovateľnosti. Výsledky tohto procesu boli predstavené v materiáli „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027“, ktorý schválila Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 dňa 3. októbra 2019. Na základe tohto procesu bola zahájená aj príprava návrhu PD SR, ako hlavného strategického dokumentu SR pre využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ po roku 2020.

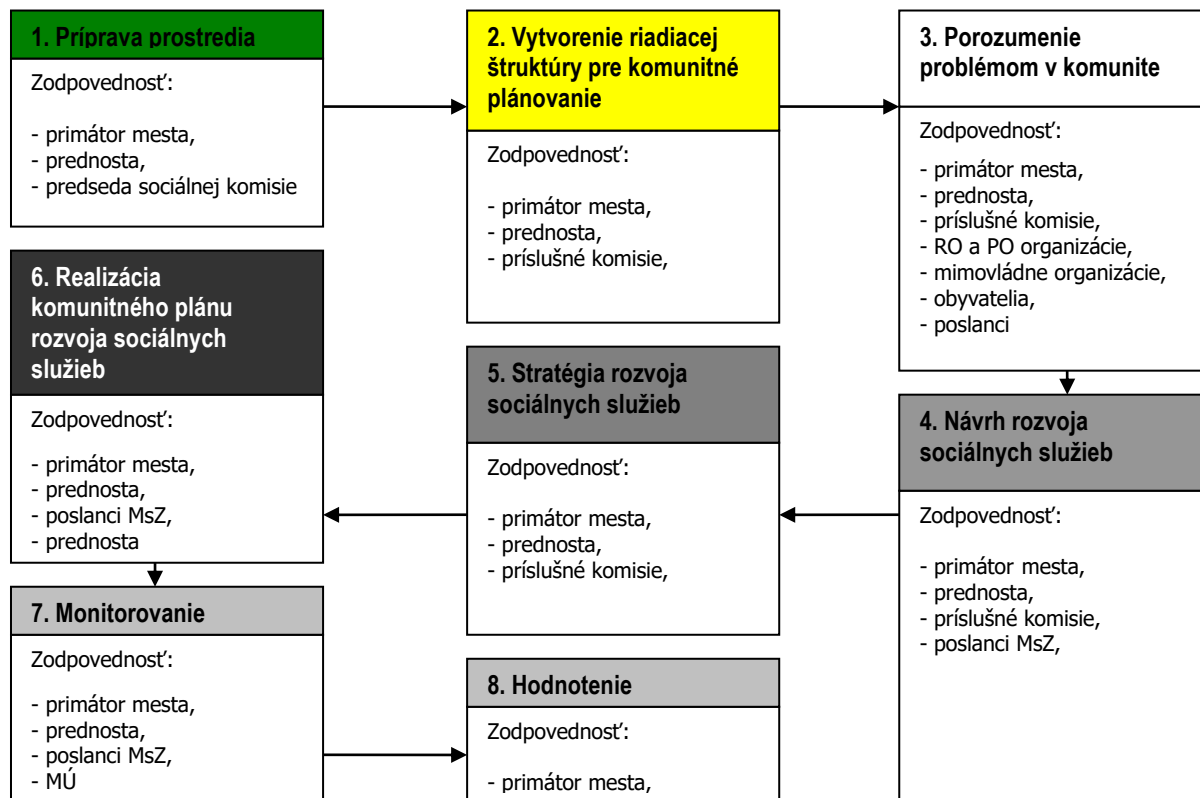
Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry prevýskumu a vývoji Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Cestná doprava Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T Výstavba rýchlostných ciest Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti Železničná doprava Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T a železničných uzlov Podpora regionálnej železničnej dopravy Vodná doprava Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy zaradenej do TEN-T Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
3. Prepojenejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
4. Sociálnejšia Európa	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
5. Európa bližšie k občanom	
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

1.5. Fázy komunitného plánovania a definovanie zodpovednosti

1	<ul style="list-style-type: none"> - Vyvolanie dopytu v meste Fiľakovo. - Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. - Určenie, koho je treba do prípravy KP zapojiť. - Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. - Príprava informačnej stratégie.
2	<ul style="list-style-type: none"> - Zapojenie všetkých účastníkov procesu. - Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie komunitného plánu. - Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry.
3	<ul style="list-style-type: none"> - Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. - Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. - Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. - Zhodnotenie silných a slabých stránok existujúceho systému sociálnych služieb. - Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj sociálnych služieb.
4	<ul style="list-style-type: none"> - hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré budú pri spracovaní komunitného plánu udávať smer, ktorým sa budú sociálne služby v budúcnosti uberať, - cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja sociálnych služieb, - prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji sociálnych služieb, - regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj sociálnych služieb.
5	<ul style="list-style-type: none"> - Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorit. - Systém sledovania realizácie komunitného plánu. - Spracovanie konečnej verzie komunitného plánu. - Predloženie textu komunitného plánu na pripomienkovanie verejnosti. - Schválenie komunitného plánu zastupiteľstvom.
6	<ul style="list-style-type: none"> - Uskutočňovanie plánu. - Ročné vyhodnocovanie plánu. - Informovanie verejnosti o uskutočňovaní komunitného plánu. - Prieběžné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. - Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom komunitnom pláne.

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

2. Sociálno – ekonomická analýza

2.1. Základná charakteristika mesta

Z hľadiska administratívneho členenia je mesto súčasťou okresu Filákov súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica.

Základná charakteristika mesta Filákov (k 31.12.2021)

Kód mesta	511391
Názov okresu	Lučenec
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	mesto
PSC	98601
Telefónne smerové číslo	+421-47
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1246
Nadmorská výška obce - mesta v m	193-210
Celková výmera územia mesta [km ²]	16,18
Hustota obyvateľstva na km ²	609,45
Zdroj: ŠÚ SR	

Z geomorfologického členenia leží Filákov v Matransko-slanskej oblasti v celku Cerová vrchovina v krajnom podcelku – Filákovská brázda. Brázdou tvorí niva riečky Beliny a priľahlá sprašová pahorkatina a má ráz kotlinovej malolesnej krajiny.

Rovinatý až vrchovitý povrch tvoria prevažne stredotret'ohorné pieskovce a ílovce, z ktorých vystupujú na juhovýchode mladotret'ohorné bazalty. Územie mesta budujú spodnomiocénne sedimenty dosahujúce mocnosť až 80 – 130 metrov. Západne od mesta sa v smere SZ – JV tiahne súvislý hrebeň tvorený produktami finálneho vulkanizmu (čadiče a bazanity). Z nerastných surovín sa pri Filákovke vyskytujú: lejársky piesky, troskové lávy, andezit, čadič, tehliarska hlina a hnedé uhlie.

Geologický vývoj Filákova a okolia bol veľmi zložitý, prebiehal vo viacerých etapách a niekoľkokrát sa na území Slovenska vystriedali obdobia morskej i sladkovodnej sedimentácie s obdobiami horotvornými, sopečnými a obdobiami suchej zeme (20.4.2018, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fil%C4%BEakovo>).

Symboly mesta

V literatúre sa uvádza, že Filákov vydalo listinu s vlastnou pečatou už v roku 1356. Ale o výzore tejto pečate nič nevieme. Novú pečať i mestský erb dal vyhotoviť gróf Štefan Koháry II. v roku 1722. Táto pečať pozostávala zo strieborného štítu, kde zo zeleného kopca vyrastá palma a nad horným okrajom štítu je zlatá koruna. Pečať mesta Filákov je okrúhla uprostred s mestským erbom a kruhovitým nadpisom MESTO FILAKOVO. Pečať mesta sa používa pri slávnostných príležitostiach – udelenie Čestného občianstva mesta, na pečatanie významných listín, dokumentov, zápisníc mestského zastupiteľstva, mestskej rady a pod.

Mladší erb z konca 18. storočia je červený, zlatá koruna je tentoraz umiestnená na vrchol kopca. Z nej vyrastá strieborný dvojramenný kríž a za ním zelená palma. Jeho zavedenie pravdepodobne súvisí so zavedením malého štátneho znaku za Leopolda II. (1790 – 1792). Mesto v súčasnosti používa zjednodušenú verziu heraldicky správnejšieho erbu z roku 1772. Erbom mesta Filákov je v bielom štíte zo zeleného kopca vyrastajúca palma so žltým kmenom a zelenou korunou.

Zástavu mesta Filákov tvorí šesť pozdĺžnych pruhov v poradí farieb žltá, zelená, biela, žltá, zelená, biela. Zástava má pomer strán 2:3 a je ukončená tzv. lastovičím chvostom, t. j. zástrihom, siahajúcim do jednej tretiny dĺžky listu zástavy (20.4.2018, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fil%C4%BEakovo>).

2.1.1. História

Na území dnešného Filákova bolo osídlenie v neolite, nachádzalo sa tu sídlisko s kanelovanou keramikou, kostrové pohrebisko z doby sťahovania národov.

Názvy mesta a hradu

1246 Filek, 1262 Fylek, 1348 Castrum Phylek, 1385 Oppidum Fylek, 1528 Filekwar. Ďalšie mená: Vilk, Villagkk, Vieleck, Filekinum, 1684 Villeck, 1685 Filleck, 1742 Filek, 1786 Füle, Filakowo, 1863 – 1913 Filekow, 1920 Filakovo, 1938 – 1945 Füle, 1948 – 1990 Filákov, od roku 1991 Filákov (slovensky) a Füle (maďarsky).

Pôvod pomenovania

Matej Bel spomína legendu, podľa ktorej pastier Filek (Filep) a jeho pes Füle (ucháň) našli poklad, z ktorého bol hrad vystavaný. Iná legenda hovorí, že hrad dal postaviť rytier Fulko (Folkuš) ako strážny objekt. Je však zrejme, že hradné bralo

bolo osídlené už dávno predtým. Na mape Kaudia Ptolemaia nakreslenej pravdepodobne Agathodaemonom, v diele „Geografis hyfogesiss“ (150 po Kr.) je zaznačené tzv. mesto jazygov Philecia, ktoré niektorí autori stotožňujú s Filákovom.

Názov mesta je najpravdepodobnejšie odvodený z osobného mena Filek (čiže zdomácnenej podoby mena Filip), pričom k zmene došlo po strate významovej súvislosti s menom Filek (podobne ako pri Benedikt → (Hronský) Beňadik). Podľa iných názorov je názov odvodený z keltského slova Fulak, ktoré znamená skrýšu, útočisko (polatinčené na 'Filekia'). Maďarský názov Füleke je výsledkom paralelného pomenovania so slovenským Filákovom.

Pravek

Veľké množstvo nálezov nájdených na území Filákova dokumentuje osídlenie tejto oblasti už v prehistorickom období.

Staršia kamenná doba – paleolit

600 000 – 10 000 pred Kr. – medzi najstaršie nálezy patria časti kostry z mamutov kosti medveďa jaskynného (Prša, Šávoľ, Belina), malý kamenný nástroj – diskovitý oštep objavený v Prši. Tieto nálezy môžu byť dokladom prítomnosti neandertálcov v tejto oblasti.

Mladšia kamenná doba – neolit

5 000 – 3 000 pred Kr. – V neďalekej Prši boli objavené črepy z keramiky bukovohorskej kultúry.

Neskorá kamenná doba – eneolit

3 000 – 2 000 pred Kr. – Z miesta Kistemető pochádza niekoľko črepov bližšie nedatovanej eneolitickej keramiky a z miesta Földvár (medzi Ratkou a Plešom) zlomky keramiky, čepelovitě škrabadlo a pazúrkovitý hrot.

Bronzová doba

2 000 – 700 pred Kr. – Nálezy z územia mesta nie sú známe, ale na pustatine Báby sa našlo niekoľko črepov pilinskej kultúry. Významnou archeologickou lokalitou z doby bronzovej z obdobia pilinskej a kyjatickej kultúry sú Radzovce. Na mieste Monosa sa odkrylo pohrebisko s 1334 hrobmi, v ktorých sa našlo viac ako 5 000 keramických nádob, drobné ozdobné a úžitkové predmety z bronzu, kostí a vzácny železný a zlatý predmet. Na sídlisku, ku ktorému patrilo pohrebisko boli odkryté pozostatky výrobných objektov, v ktorých sa odlievali a zhotovovali bronzové nástroje, zbrane a šperky.

Železná doba

halštát a latén (700 – 0 pred Kr.) – Na námestí pred lekárnou sa pri výkopových prácach I našiel črep z okraja nádoby pravdepodobne laténskej. Z Rátky a Prši su známe hroby datované do 2. stor. pred Kr.

Rímska doba

(0 – 400 nášho letopočtu) – Pri hĺbení kanalizácie pri Malom cintoríne bol nájdený zlomok z rímskej keramiky tzv. terry sigillaty. Do tohoto obdobia môžeme pravdepodobne zaradiť aj fragment bronzového predmetu v podobe ženskej hlavy, ktorý pripomína rímske sošky (10.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fi%C4%BEakovo>).

Hrad a panstvo sú známe od 13. storočia (prvá zmienka je z roku 1242), má kráľovský pôvod. Staré a cudzojazyčné pomenovania obce boli: Filek (1246), Fylek (1262), Filakowo (1786), Filekow (1808), maďarsky Füleke. Dnešné pomenovanie Filákov je od roku 1920. V rokoch 1311-1321 hrad vlastnil Matúš Čák, od roku 1438 ho mali v zálohu a od konca 16. storočia v majetku rôzne magnátske rody (Bebekovci, Perényiovci a i., naposledy Koháryovci, Coburgovci). Významnú úlohu mal v 16.-17. storočí za tureckých vojen. V roku 1554 ho dobyli Turci a až do 1593 bol sídlom filákovského sandžaku, pod ktorého správu patrila značná časť južného Slovenska. Zničený bol v roku 1682 po dobytí Thökölym. Filákovské podhradie sa ako osada s mýtom spomína od roku 1255, ale vyvinulo sa zo staršieho osídlenia. Mestečkom sa stalo v roku 1423, jeho starší erb pozostával zo strieborného štítu, v ktorom zo zeleného kopca vyrastala zelená palma, mladší erb z červeného štítu, v ktorom bola na zelenom kopci zlatá koruna a v nej vyrastal strieborný dvojramenný kríž ukončený zelenou korunou palmy. Okolo roku 1470 sa tu osadili františkáni. V roku 1828 malo 236 domov a 1616 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom, ovocinárstvom, chovom dobytky, od 19. storočia aj pestovaním tabaku. Najmä od 18. storočia pozorovať rozmach remesiel. Od roku 1897 bola v prevádzke tehelná, od roku 1908 smaltovňa. Pred rokom 1918 tu boli veľkostatky Coburga, Stephaniho a Cebriána. Za I. ČSR sa stalo jedným z centier revolučného robotníckeho hnutia vedeného KSČ. V rokoch 1938-1944 bolo Filákov pripojené k Maďarsku. Oslobodené bolo 31.12.1944 Sovietskou armádou. Po roku 1945 nastal všeobecný rozvoj obce. Bola zmodernizovaná výroba v smaltovni (Kovosmalt), vybudovali sa ďalšie podniky a prevádzky, nové byty, doprava, služby, soc. a kultúrne zariadenia. V 50-tych rokoch bolo Filákov okresným mestom (PRB Filákov 2017 - 2023, 2017, s.17).

2.1.2. Územie, vodstvo, fauna a flóra

Územie

Mesto Filákov je súčasťou sídelnej štruktúry okresu Lučenec, ktorá svojimi zvláštnosťami a osobitosťami s prírodnými a socioekonomickými pomermi charakterizujúce územie okresu. V kotlinách vznikla sieť kompaktných vidieckych sídiel, z niektorých sa postupne, ako rástol ich význam, stali mestá – Lučenec, Poltár, Filákov. V 19. a 20. storočí sa vidiecke sídla rozšírili o sieť lazov a samôt hlavne z ekonomických dôvodov. Táto štruktúra osídlenia má dodnes neobyčajne vysokú krajinnú-estetickú hodnotu. V hierarchizácii sídelných štruktúr mesto Filákov patrí do ťažiska osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu, ktoré sa vytvárajú okolo centier nadregionálneho a regionálneho významu. Lučenecko-filákovské ťažisko tvorí sídelná štruktúra okolo miest Lučenec a Filákov. Navrhované centrá nadregionálneho významu Lučenec a Filákov (podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja) z hľadiska priestorového usporiadania vytvárajú jedno spoločné ťažisko osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu. Mesto Filákov leží v južnej časti stredného Slovenska a v južnej časti lučenského okresu, ktorý je súčasťou Banskobystrického kraja. Okres Lučenec je v poradí druhým okresom s hustotou obyvateľov 95 na km² z 13 okresov Banskobystrického kraja. Z hľadiska polohy v okrese leží mesto Filákov v jeho južnej časti kde plní funkciu centra a spádového mesta regiónu Novohradu. Je centrom verejného a kultúrneho života v južnej časti Banskobystrického kraja. Zabezpečuje základnú a mestskú vybavenosť pre obyvateľov mesta a nadmestskú vybavenosť pre obyvateľov južnej časti okresu v oblastiach základného a stredného školstva, zdravotníctva, sociálnej pomoci, kultúry, verejnej správy a administratívy, športu a rekreácie, dopravy, rezortov na úrovni okresu. Poskytuje pracovné príležitosti v hospodárskej oblasti, v oblasti priemyslu, poľnohospodárstva, služieb, dopravy a pod. Leží v priestore hlavnej sídelnej rozvojovej osi ako sídelné centrum štvrtej skupiny s komplexnou vybavenosťou na významnej severo-južnej dopravnej osi, ktorú tvorí cesta I. triedy č. 71 (ÚPM Filákov, 2007, s.11-12).

Z hľadiska pôdných pomerov sú pôdy v území mesta charakterizované ako hnedozeme pseudoglejové a pseudogleje, zo sprašových a polygenetických hĺn. Nachádzajú sa tu aj hnedozeme kultizemné a hnedozeme kultizemné erodované, lokálne modálne z polygenetických hĺn, sprievodné regozeme kultizemné a modálne karbonátové a pararendziny zo stredne ťažkých až ľahších silikátovokarbonátových terciérnych sedimentov. Fluvizeme glejové, sprievodné gleje z karbonátových a nekarbonátových sedimentov sa nachádzajú v okolí Beliny (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 96).

Zastúpenie pôdných druhov

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácií. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdných druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdných druhov na poľnohospodárskych pôdach Slovenska je nasledovné:

Zastúpenie pôdných druhov v okrese v %

	ľahké piesočnaté, hlinítopiesočnaté	Kategória eróznej ohrozenosti			
		stredne ťažké		ťažké	veľmi ťažké
		piesočnatohlinité	hlinité	ílovitohlinité	ílovité, íly
Okres Lučenec	6,22	65,25	12,35	15,97	0,22
Banskobystrický kraj	10,02	56,75	16,91	15,79	0,52

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoserwis/pd/pd.aspx

Pôdne typy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfofenetickej i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovanú rovnakou stratigrafiou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíja a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú

subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdnych typov poľnohospodárskych pôd: (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoserwis/pd/pd.aspx, 10.2.2015):

Zastúpenie pôdnych typov v okresoch a krajoch SR (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK,SC	LI,RN	GL	KT	zrúzy
Lučenec	15,52	2,50	-	4,76	18,32	4,15	35,28	-	14,86	1,08	-	-	0,30	2,81	0,14	0,26
Bansko. kraj	11,02	1,64	0,29	4,22	12,73	4,98	47,07	0,27	10,31	2,97	-	-	0,23	1,65	0,14	2,46

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoserwis/pt/pt.aspx

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoserwis/bh/bh.aspx, 5.2.2015).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)

Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)										Bodová hodnota (body)
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	
Lučenec	0,50	6,59	14,13	9,52	7,95	17,01	31,38	11,31	1,61	-	51,31
Banskobystrický kraj	2,57	13,83	18,06	10,86	13,39	16,42	15,23	8,27	1,15	0,21	43,17

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoserwis/pd/pd.aspx

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v meste Filákov od roku 2011.

Výmera územia v ha.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celk. výmera úz. mesta	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7	1617,7
Poľnohosp. pôda - spolu	1106,7	1106,4	1106,2	1106,0	1105,7	1105,6	1105,3	1101,8	1101,7	1101,6	1099,7
- orná pôda	675,1	675,1	675,0	675,0	675,0	675,0	674,9	671,5	671,5	671,5	674,2
- vinice	54,4	54,4	54,4	54,4	54,3	54,1	54,1	54,0	54,0	54,6	54,6
- záhrada	73,5	73,2	73,0	72,9	72,8	72,8	72,7	72,5	72,5	72,4	72,3
- ovocný sad	19,6	19,6	19,6	19,6	19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	18,9	18,9
- trvalý trávny porast	284,2	284,2	284,2	284,1	284,1	284,1	284,0	284,0	284,0	284,0	279,6
Nepoľnoh. pôda - spolu	511,0	511,3	511,5	511,7	511,9	512,1	512,4	515,8	515,8	516,0	517,9
- lesný pozemok	144,6	144,6	144,6	144,6	144,6	144,6	144,6	144,5	144,5	144,5	144,5
- vodná plocha	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
- zast. plocha a nád. v.	281,1	281,6	281,7	282,0	282,5	282,6	283,0	286,5	286,6	286,6	288,0
- ostatná plocha	71,9	71,6	71,8	71,7	71,4	71,4	71,4	71,2	71,2	71,3	71,8

Zdroj: 20.8.2021, ŠÚ SR, DataCubes,

Štruktúra výmer územia sa v priebehu sledovaného obdobia zmenila relatívne zanedbateľne. K negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade trvalých trávnatých porastov. K miernemu nárastu došlo v prípade zastavaných plôch, ktorých výmera vzrástla do roku 2021 na 288 ha. Z poľnohospodárskej pôdy došlo k poklesu aj v prípade orných pôd. Výmera nepoľnohospodárskej pôdy stúpla na 517,9 ha.

Vodstvo

Katastrálne územie mesta Filákov patrí do povodia rieky Ipel'. Hlavným tokom v území je potok Belina, ktorý preteká územím z juhu na sever v upravenom koryte a neudržiavané koryto potoka je nad sútokom s Čamovským potokom a nezabezpečuje ochranu proti veľkým vodám. Potok Belina má priemerný ročný prietok 0,056 m³/s a priemerný ročný stav je 17cm (údaje z roku 1998). Jediným pravostranným prítokom Beliny v k.ú. je Čamovský potok s upraveným korytom lichobežníkového tvaru. Belina sa pri Prši vlieva do Suhej. Čamovský potok má priemerný ročný prietok 0,062 m³/s a priemerný ročný stav je 30cm (údaje z roku 1998). Ľavostrannými prítokmi Beliny sú potoky Výhliadka

a Klatov s prítokmi. Tieto sú v zastavanom území čiastočne regulované krytým profilom (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 145).

Belina

Belina je ľavostranný prítok Suchej a má dĺžku 19,5 km. Pramení v Cerovej vrchovine pod vrchom Karanč (725,1 m n. m.) v nadmorskej výške približne 600 m n. m. pri slovensko-maďarskej hranici. Tečie na severovýchod, na krátkom úseku (1,5 km) tvorí slovensko-maďarskú hranicu a severne od maďarskej obce Somoskőújfalu, pri hraničnom prechode, sa stáča a tečie na sever. Preteká obcou Šiatorská Bukovinka, tu priberá sprava Bukovinský potok a tečie úzkym údolím, v ktorom leží aj časť obce. Následne vstupuje do Filákovskej brázdy v katastrálnom území obce Radzovce, sprava priberá Monický potok, následne zľava Čakanovský potok a preteká cez Radzovce. Ďalej sa prudko stáča, tečie cez obec Belina a mení smer toku na severozápad. Preteká okrajom mesta Filákov, z pravej strany priberá Čamovský potok a vstupuje do Lučenskej kotliny, kde sa neďaleko obce Šávoľ vlieva do Suchej (4.5.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Belina_\(pr%C3%ADtok_Suchej\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Belina_(pr%C3%ADtok_Suchej))).

Čamovský potok

Čamovský potok je potok na rozhraní regiónov Gemer a Novohrad, preteká územím okresov Rimavská Sobota a Lučenec. Je to pravostranný prítok Beliny a má dĺžku 14,2 km. Prameň: v Cerovej vrchovine, v podcelku Hajnáčska vrchovina, na západnom úpätí vrchu Pohanský hrad (578,0 m n. m.) v nadmorskej výške približne 405 m n. m. Smer toku: najprv viac-menej na sever, potom k obci Čamovce na západ, ďalej k obci Šíd na severozápad a odtiaľ k ústiu na západ Geomorfologickej celky: Cerová vrchovina, podcelok Hajnáčska vrchovina, časť Šurická brázda. Prítoky: sprava spod Sovieho vrchu (514,0 m n. m.), potok z obce Šíd, zľava prítok (213,7 m n. m.) spod Čurgova a potok Dolina. Ústie: do Beliny na území mesta Filákov vo Filákovskej brázde v nadmorskej výške okolo 190 m n. m.. Obce: Šurice, Čamovce, okrajom obce Šíd a mesta Filákov (4.5.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/%C4%8Camovsk%C3%BD_potok).

Suchá (prítok Ipl'a)

Suchá je ľavostranný prítok Ipl'a, má dĺžku 33 km a povodie s plochou 340,4 km². Je tokom III. rádu a priemerná lesnatosť povodia je 30%. Pramení v Revúckej vrchovine na severozápadnom svahu Jánošíkovej skaly (609,3 m n. m.) v nadmorskej výške približne 570 m n. m.. Tečie na juh katastrálnym územím obce České Brezovo, potom cez osadu Val'kovo, ktorá patrí už do regiónu Malohont kde priberá Val'kovský potok zľava, stáča sa na juhovýchod a vstupuje do Lučenskej kotliny. Tu najprv preteká cez obec Hrnčiariska Ves, na krátkom úseku tečie južným smerom, zľava priberá Selčiansky potok a prudko sa stáča na juhovýchod. Ďalej tečie cez Hrnčiarске Zalužany a pri Sušanoch mení smer toku opäť na juh. Pri Ožďanoch priberá dva kratšie prítoky a stáča sa na juhozápad. Na území Pokoradzských terás priberá najprv sprava Maštinský potok, opúšťa Malohont a dostáva sa späť do Novohradu, priberá pravostrannú Šťavicu a následne zľava Sokolí potok. Preteká okrajom obce Veľké Dravce, z pravej strany priberá Vatín a zľava Čirinec. Obteká Bučenskú vrchovinu na ľavom brehu a osadu Nový Sad na pravom brehu, na krátkom úseku tečie na juh a pri obci Šávoľ priberá ľavostranný Šávoľský potok. Veľkým oblúkom sa stáča na západ, priberá svoj najvýznamnejší prítok, ľavostrannú Belinu, a tečie okrajom obcí Prša a Filákovské Kováče. Južne od obce Holiša sa vlieva v nadmorskej výške cca 177 m n. m. do Ipl'a (5.5.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Such%C3%A1_\(pr%C3%ADtok_Ip%C4%BEa\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Such%C3%A1_(pr%C3%ADtok_Ip%C4%BEa))).

Podzemné vody minerálne.

Vo Filákovke je niekoľko minerálnych prameňov, zemitých kyseliek, zvaných šťavice. Pramene Stará Šťavica a Ádam: sú to obyčajné kyselky (uhlíčitú vodu) obsah minerálnych látok je menší ako 1 g/l, obsah CO₂ je vyšší ako 1 g/l. „Šťavica“ sa vo Filákovke používa pre miestne účely. Pramene zemitých kyseliek vo Filákovke obsahujú viac ako 1 g/l rozpustených pevných látok s prevahou iónov Ca²⁺, Mg²⁺, HCO₃⁻. Chemické zloženie šťavice pri továrni bolo – pevné súčiastky 1 152 mg/l, spotreba kyselika 20,20 kcm m/10 HCl, tvrdosť (podľa nemeckej stupnice) 42,0 (4.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fi%C4%BEakovo>).

Fauna a flóra

Flóra

Územie v okolí Filákov patrí do fyto geografickej oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu pramatranskej xerothermnej flóry (Matricum) a k okresu Ipeľsko- Rimavská brázda. Flóra územia je bohatá, súčasné poznatky hovoria o výskyte približne 1200 taxónov vyšších rastlín v území Cerovej vrchoviny. Ak zohľadníme aj územie prislúchajúce zo strany Maďarskej republiky (Karancs - Medves Tájvédelmi Körzet), tak počet taxónov vyšších rastlín širšieho okolia je viac ako 1300. Charakteristickou črtou vegetácie územia je prelínanie sa horských, chladnomilných a panónskych, výrazne teplomilných druhov. Severné svahy a úzke doliny orientované na sever sú miestami výskytu niektorých horských druhov ako zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), baza červená (*Sambucus racemosa*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*). Naopak južné svahy osídľujú teplo- a suchomilné druhy, ktoré sú na rozdiel od predošlých vo väčšom zastúpení. Sem patrí napr. mechúrnik stromovitý (*Colutea arborescens*), ľan chlpatý (*Linum hirsutum*) alebo zlatofúz južný (*Chrysopogon gryllus*) a iné. Z územia je doposiaľ známy výskyt 35 chránených rastlín. 201 taxónov je zaradených do červeného zoznamu. Medzi najčastejšie sa vyskytujúce lesné biotopy (v katastrálnom území Filákov) patria dubovo-cerové lesy a dubovo-hrabové lesy. V širšom území sa nachádzajú aj kvetnaté a kyslé bukové lesy, sucho a kyslomilné dubové lesy. Na skeletnatých pôdach lipovo-javorové sutinové lesy, v blízkosti tokov jelšové podhorské lesy. Vzácne a pomiestne sa na výslunných a skeletnatých stráňach vyskytujú aj teplomilné submediteránne dubové lesy. Veľkú časť lesov Cerovej vrchoviny už ovplyvňuje výskyt nepôvodnej dreviny agáta bieleho (*Robinia pseudoacacia*). Malú časť lesov tvoria porasty vysadených

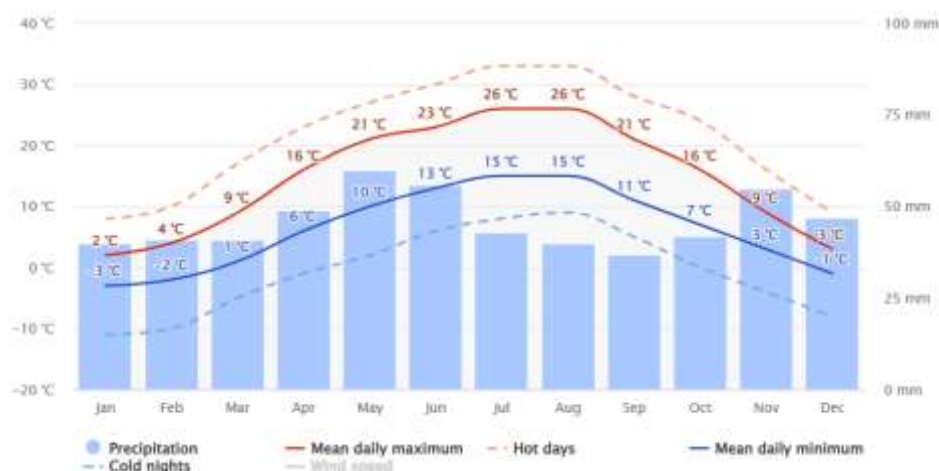
ihličnatých drevín, hlavne borovice lesnej (*Pinus sylvestris*) (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 96 - 97).

Fauna

V širšom území (CHKO Cerová vrchovina) bol doposiaľ dokázaný výskyt približne dva a pol tisíc zoologických taxónov. Z nich 339 patrí medzi chránené živočíchy a 337 je zaradených do Červeného zoznamu Slovenska. 184 druhov patrí k chráneným živočíchom európskeho významu. Na sledovanom území sú zo stavovcov druhovo najbohatšie zastúpené vtáky (*Aves*). Doposiaľ je známy výskyt 219 druhov. Zo sledovaného územia je známy výskyt 59 druhov cicavcov (*Mammalia*). V širšom území (Baštianska kotlina, Hostická kotlina) sa nachádza významné genofondové územie sysľa pasienkového (*Spermophilus citellus*) na Slovensku. Zo šeliem z hľadiska ochrany prírody môžeme vyzdvihnúť hlavne výskyt vydry riečnej (*Lutra lutra*) a mačky divej (*Felis silvestris*). Za faunisticky významný údaj považujeme potvrdenie výskytu netopiera nymfinho (*Myotis alcathoe*) a netopiera /raniaka/ veľkého (*Nyctalus lasiopterus*) (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 97 - 98).

2.1.3. Klimatické pomery

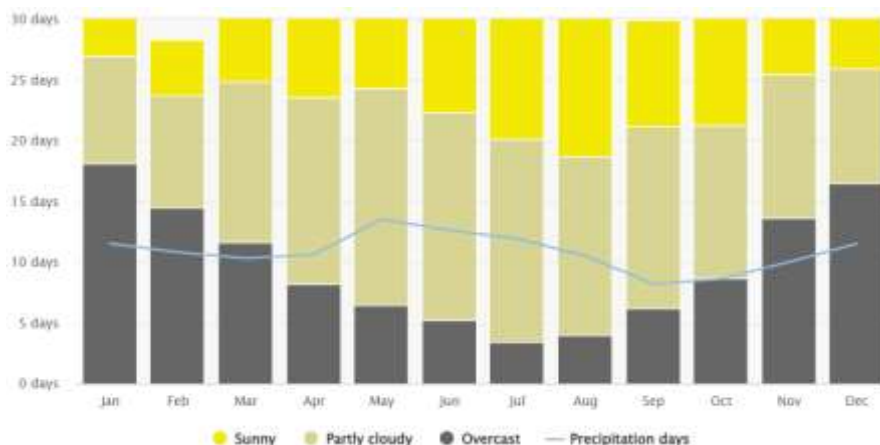
Ide o územie, ktoré je silne zaťažované prízemnými inverziami, pričom ide o oblasť s pomerne častým výskytom hmiel. Popri teplote vzduchu sú rozhodujúcim ukazovateľom klímy zrážky. Z globálneho hľadiska sa územie nachádza na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho typu klímy v rámci mierneho podnebného pásma. Podľa klimatickej klasifikácie katastrálnym územím Filákova prechádza hranica medzi mierne teplou a chladnou klimatickou oblasťou. "Priemerné denné maximum" (plná červená čiara) zobrazuje maximálnu teplotu priemerného dňa v každom mesiaci pre Filákov. Podobne "priemerné denné minimum" (plná modrá čiara) ukazuje priemernú minimálnu teplotu. Horúce dni a studené noci (prerušovaná červená a modrá čiara) ukazujú priemer najteplejšieho dňa a najchladnejšej noci každého mesiaca za posledných 30 rokov (10.5.2022, <https://www.meteoblue.com>).

Obrázok: Priemerné mesačné teploty (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.5.2022, https://www.meteoblue.com/en/weather/historyclimate/climatemodelled/filakovo_slovakia_3060950

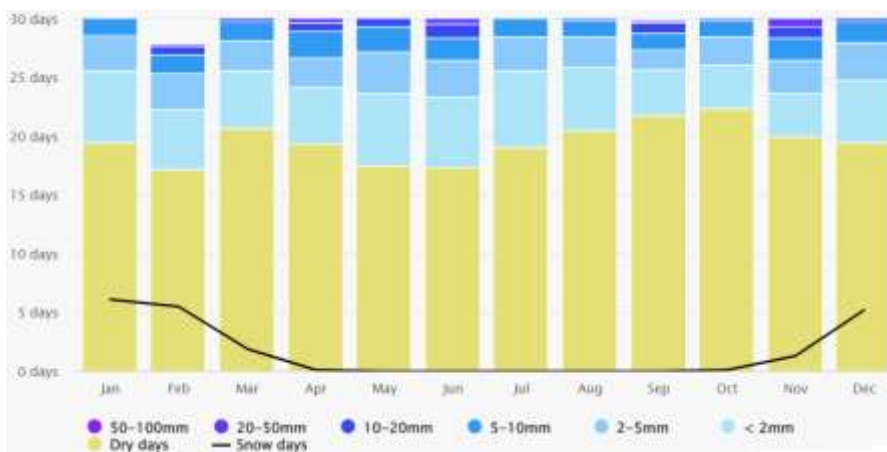
Podľa klimatického členenia Slovenska patrí sledované územie do teplej klimatickej oblasti, okrsku T5, teplého, mierne suchého, s chladnou zimou. Vybrané klimatické charakteristiky riešeného územia: priemerná teplota v januári ≤ -3 °C, priemerný počet letných dní > 50 , denné maximum teploty ≥ 25 °C (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 96).

Obrázok: Počet slnečných a oblačných dní v jednotlivých mesiacoch roka (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.5.2022, https://www.meteoblue.com/en/weather/historyclimate/climatemodelled/Filakovo_slovakia_3060950

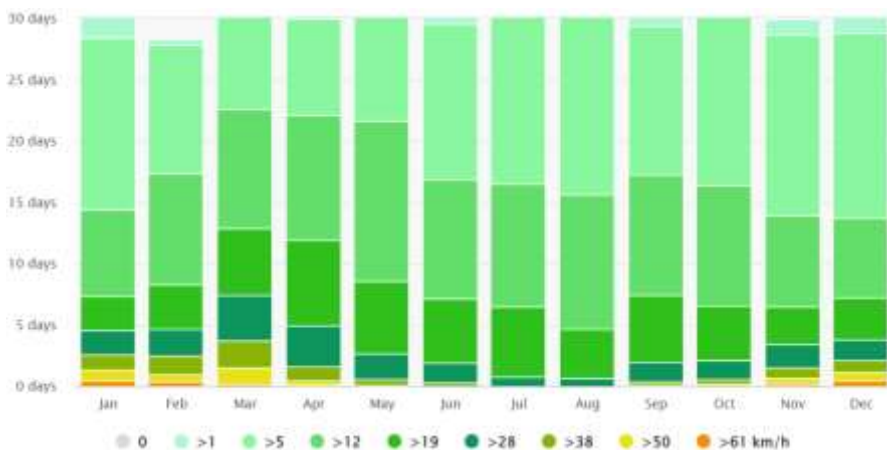
Predchádzajúci graf prezentuje priemerný počet slnečných, polooblačných a oblačných dní v jednotlivých mesiacoch roka. K najviac oblačným dňom patria mesiace január, november a december.

Obrázok: Priemerný objem zrážok a suchých dní v jednotlivých mesiacoch roka (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.5.2022, https://www.meteoblue.com/en/weather/historyclimate/climatemodelled/Filakovo_slovakia_3060950

Najviac zrážok spadne v rámci územia v mesiacoch apríl, máj, jún, september a november. Priemerný počet suchých dní v priebehu roka je cca. 17-18 (dní, kedy sa nevyskytnú v oblasti žiadne zrážky). Snehová pokrývka sa v oblasti vyskytuje od novembra (cca. 1 - 2 dni), až po apríl. Najviac dní so snehovou pokrývkou je v mesiaci január - cca. 6 dní.

Obrázok: Počet veterných dní v jednotlivých mesiacoch roka (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.3.2022, https://www.meteoblue.com/en/weather/historyclimate/climatemodelled/Filakovo_slovakia_3060950

Ako prezentuje predchádzajúci graf, najviac veterných dní sa vyskytuje v mesiacoch december, január, február, marec a november.

2.1.4. Technická infraštruktúra

Mesto je plne elektrifikované. Rozvodná sieť plynu je v meste vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný skupinový vodovod. Mesto má vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Pokrytie mobilných operátorov je dostatočné T - mobile 90 %, Orange 95 % a O2/4ka cca. 80 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet čiastočne prostredníctvom optickej siete (niektoré ulice nie sú pokryté) a 4G siete.

Infraštruktúra	jednotka	súčasný stav	budúci stav
Pošta	ano/nie	áno	áno
Káblová televízia	ano/nie	áno	áno
Verejný vodovod	pokrytie v %	70	90
Vlastný zdroj pitnej vody	názov/výdatnosť		
Verejná kanalizácia dažďová	pokrytie v %	50	90
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	pokrytie v %	70	100
Rozvodná sieť plynu	ano/nie	áno	áno
	DSL	áno	áno
pripojenie na sieť internet	EDGE/UMTS/4G	áno	áno
	Optická sieť	áno	áno
verejný internet	ano/nie	áno	áno
verejný prístupový bod	ano/nie	áno	áno
internetová kaviareň	ano/nie	áno	áno
pokrytie signálom Orange	%	95 %	100 %
pokrytie signálom T-mobile	%	90 %	100 %
pokrytie signálom O2, 4ka	%	80 %	100 %
verejné studne	ano/nie	áno	áno
pramene pitnej vody	ano/nie	áno	áno
vodojemy	ano/nie	áno	áno
skládky TKO	ano/nie	nie	nie
separovaný zber	ano/nie	áno	áno
zberný dvor pre separovaný zber	ano/nie	áno	áno
kompostovisko	ano/nie	áno	áno
cintorín	počet	áno	áno
dom smútku	počet	áno	áno

Zdroj: OcÚ Filákov, 2021

Mesto je zásobované pitnou vodou z verejného vodovodu. Zdrojom pitnej vody je filákovská vetva skupinového vodovodu Hriňová – Lučenec – Filákov DN500, ktorá je ukončená vo vodojeme Filákov s objemom 2 x 400 m³. Z vodojemu je do riešeného územia privedená pitná voda zásobným potrubím DN 300 do rozvodnej siete mesta. Na jestvujúcu vodovodnú sieť je napojených 96,5% obyvateľstva t.j. 10 312 osôb s počtom vodovodných pripojok 1 270. Zásobovacie potrubie bolo vybudované v roku 1970. Ostatné siete verejného vodovodu na území mesta boli vybudované v rokoch 1964 až 1970. Na základe týchto údajov je možné konštatovať, že súčasný technický stav verejného vodovodu je na hranici svojej technickej životnosti, čo vykazuje aj to, že v posledných rokoch veľmi často sú poruchy. Existujúci verejný vodovod zabezpečuje bezproblémové zásobovanie pitnou vodou. Zásobné potrubie profilu DN 300 kapacitne vyhovuje. Denná spotreba pitnej vody mesta Filákov je 1 348 m³/deň. Existujúci vodojem s objemom 800 m³ zabezpečuje cca. 60% maximálnej dennej potreby. Je možné konštatovať, že objem vodojemu s obsahom 800 m³ vyhovuje, keďže normovaná potreba akumulácie má byť min. 60 % z maximálnej dennej spotreby vody (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 145).

V meste je vybudovaná verejná kanalizácia a ČOV, ktorá je v správe Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. Splašky sú odvádzané jednotnou kanalizáciou, základom kanalizačnej siete je kmeňová stoka, ktorá ústí do mestskej ČOV. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd je v súčasnosti vyhovujúce. Technické problémy existujúcej mestskej ČOV, že je hydraulicky a látkovo preťažená, boli odstránené, keď v roku 2012 v rámci projektu „Intenzifikácia a rozšírenie kapacity ČOV“ bola ČOV Filákov rekonštruovaná. Odvádzané odpadové vody z mestských častí sa v súčasnosti čistia v rekonštruovanej ČOV. Kapacita ČOV po intenzifikácii a rozšírení ČOV je 10 333 ekvivalentných obyvateľov (ďalej len EO). V budúcnosti sa plánuje vybudovanie ďalšej dosadzovacej nádrže v areáli ČOV Filákov. Po vybudovaní ďalšej dosadzovacej nádrže sa kapacita zvýši zo súčasných 10 333 EO na 16 000 EO (PHRSR Filákov 2015 - 2023, 2015, s. 146).

Hlavným napájacím zdrojom elektrických rozvodov v napäťovej úrovni 22 kV, ktoré zásobujú odber elektrickej energie mesta, ale i celého spádového územia je 110/22 kV transformovňa. Postavená je poblíž priemyselného areálu vo východnej časti mesta. Súčasný inštalovaný výkon VVn/Vn transformátorov je 2x25 kVA. Na distribučný 110 kV systém je transformovňa pripojená 110 kV vedením č. 7821 na rozvodňu v Rimavskej Sobotě a 110 kV vedením č. 7822 na 110 kV rozvodňu v Lučenci. Riešeným územím prechádzajú súbežne trasy 400 kV vedenia č. 426 - Rimavská Sobotá - Levice a 2x110 kV vedenia č. 7821-7822 Rimavská Sobotá - Veľké Zlievce (ÚPM Filákov, 2007, s.40).

Mesto Filákov je napojené na sústavu diaľkových vysokotlakových plynovodov pre dopravu zemného plynu naftového a to prostredníctvom odbočky vysadenej juhovýchodne od Lučenca. Plynofikácia mesta Filákov sa realizuje prostredníctvom uvedenej odbočky VTL plynovodu s parametrami PN 6,4 MPa, DN 150, dĺžky cca 10,5 km. Severne od mesta Filákov v priestore Červený vrch je umiestnená distribučná regulačná stanica VTL/STL pre plošnú plynofikáciu obytného územia. VTL plynovod s parametrami PN 6,4 MPa DN 100 pokračuje južným smerom a zastavané územie mesta obchádza na západnej strane. Na rozhraní k.ú. Filákov a k.ú. Biskupíc je umiestnená ďalšia distribučná regulačná stanica VTL/STL pre plošnú plynofikáciu mesta Filákov a obce Biskupice. Priemyselný obvod východne od železničnej trate - mestská časť č.4 je zásobovaná plynom prostredníctvom samostatnej VTL prípojky PN 4,6 MPa DN 100 a samostatnej regulačnej stanice bodového charakteru pre dodávku plynu pre priemyselné závody. Plynovody a plynovodné prípojky VTL uvedených parametrov majú ochranné pásmo pre I. stupeň nebezpečia po 50 m od osi plynovodu. Dodávaným médiom je zemný plyn naftový s vysokým obsahom metánu s výhrevnosťou 33,5 MJ.m⁻³ (ÚPM Filákov, 2007, s.42).

Doprava

Základ dopravného systému mesta tvorí cesta II/571 Filákov - Jesenské a cesta II/57112 Filákov - Biskupice. Základný dopravný kríž týchto ciest je doplnený radiálami ciest III/5711 Filákov - Rátka a III/5714 Filákov - Buzitka. Základnú dopravnú sieť dopĺňa západný obchvat cesty I/71 Lučenec - Filákov - Radzovce - Šiatorská Bukovinka - hranica s MR. Na západnej strane mesta prechádza cesta I/71 Lučenec - Filákov - Šiatorská Bukovinka - Maďarsko. Pre svoj význam návrh rieši jej zaradenie pre výhľadové obdobie do siete ciest „R“. Toto zaradenie vychádza zo schváleného ÚPN VÚC Banskobystrického kraja. Mesto Filákov je napojené na cestu I/71 na severozápadnej strane cestou II/571 Filákov - Abovce úroveňovú križovatkou, na západnej strane cestou III/57111 Filákov - Rátka, na južnej strane z obce Biskupice cestou III/57112 a na severovýchodnej strane cestou III/57114. Železničný uzol Filákov má celoštátny význam. Leží na železničnej trati II. kategórie Nové Zámky - Palárikovo - Šurany - Levica - Kozárovce - Zvolen - Lučenec - Filákov - Lenartovce - Rožňava - Košice (Južný ťah). V súčasnosti táto trať nespĺňa podmienky pre jej zaradenie do siete európskych železničných tratí (podľa dohôd AGC a AGTC). Režort dopravy uvažuje dobudovať južný ťah postupnou elektrifikáciou a zdvojkolajňovaním s cieľom zvyšovať návrhovú rýchlosť trate na 100 km/hod. (v obmedzujúcich úsekoch 80 km/h.), výhľadovo dobudovať trať na traťovú rýchlosť 120 km/hod. s parametrami trate pre medzinárodnú kombinovanú dopravu (podľa dohody AGTC). Táto trať je, aj zostane hlavnou železničnou traťou Banskobystrického kraja, na ktorú nadväzujú ostatné trate celoštátnych dráh III. kategórie na území kraja (ÚPM Filákov, 2007, s.26).

2.2. Popis lokality

2.2.1. Alokácia

Mesto Filákov je súčasťou sídelnej štruktúry okresu Lučenec, ktorá svojimi zvláštnosťami a osobitosťami s prírodnými a socioekonomickými pomermi charakterizujúce územie okresu. V kotlinách vznikla sieť kompaktných vidieckych sídiel, z niektorých sa postupne, ako rástol ich význam, stali mestá - Lučenec, Poltár, Filákov. V 19. a 20. storočí sa vidiecke sídla rozšírili o sieť lazov a samôť hlavne z ekonomických dôvodov. Táto štruktúra osídlenia má dodnes neobyčajne vysokú krajinno-estetickú hodnotu. V hierarchizácii sídelných štruktúr mesto Filákov patrí do ťažiska osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu, ktoré sa vytvárajú okolo centier nadregionálneho a regionálneho významu. Lučenecko-filákovské ťažisko tvorí sídelná štruktúra okolo miest Lučenec a Filákov. Navrhované centrá nadregionálneho významu Lučenec a Filákov (podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja) z hľadiska priestorového usporiadania vytvárajú jedno spoločné ťažisko osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu. Mesto Filákov leží v južnej časti stredného Slovenska a v južnej časti lučenského okresu, ktorý je súčasťou Banskobystrického kraja. Okres Lučenec je v poradí druhým okresom s hustotou obyvateľov 95 na km² z 13 okresov Banskobystrického kraja. Z hľadiska polohy v okrese leží mesto Filákov v jeho južnej časti kde plní funkciu centra a spádového mesta regiónu Novohradu (ÚPM Filákov, 2007, s.11-12).

2.2.2. Reliéf, geomorfológia, geológia

Geomorfologický prehľad

Podľa geomorfologického členenia Slovenska leží Filákov v Matransko-slanskej oblasti, v geomorfologickom celku Cerová vrchovina a v podcelku Filákovská brázda. V oblasti Filákovskej brázdy sa dolina potoka Belina výrazne rozširuje na 3-4 km so šírkou nivy 1-1,5 km. Nadmorská výška nivy je na území Filákova 193 m. Najvyššie okolité kopce dosahujú nadmorskú výšku 340-350 m (Chrast 350,1 m, Šarkan 340,7 m), pri Belinej aj 480 m. Tvoria ich tvrdé, odolné bazalty (čadiče) z konca tret'ohôr, kým nižšie ležiace svahy sú budované málo odolnými tret'ohornými morskými pieskvcami a štvrtohornými svahovými zvetralinami. Zvyšky bývalých štvrtohorných sopečných kráterov predstavujú dva kopce výrazne vystupujúce z nivy potoka Belina: Hradný vrch a Červený vrch (4.5.2022, <https://www.filakovo.sk/index.php/sk/navstevnik/prirodne-hodnoty?start=2>).

Geologický vývoj a horninové zloženie

Geologický vývoj okolitých hornín začínal koncom starších tret'ohôr (koncom oligocénu), pred 24 miliónmi rokov, keď celé územie začalo poklesávať. Do klesajúcej panvy čoskoro vniklo more nazývané Paratethys. Zalialo členitý povrch na zvrásnených druhohorných a prvohorných horninách. Tieto sa dnes nachádzajú pod morskými usadeninami v oblasti Filákova v hĺbke okolo 700-800 m a podľa geofyzikálnych meraní i vrtov sa dá predpokladať, že reprezentujú prvohorné kryštálické horniny, ako fylity, bridlice a kremence.

More Paratethys zanechalo za sebou okolo 600 metrov hrubú vrstvu vápнитých prachovcov, ktoré vyplňajú podstatnú časť Lučenskej kotliny. V geológii sa preto nazývajú lučenským súvrstvom. Na povrch vychádzajú severne od Filákova, na západnom úpätí kopca Kerčík. Vo zvetranom stave sú žltosivé, ale v hlbších častiach (kopaných studniach, jamách) sú sivé až modrosivé.

More sa z tohto územia stiahlo začiatkom mladších tret'ohôr (v spodnom miocéne), pred 20 miliónmi rokov, smerom na juh. V oblasti Cerovej vrchoviny zostal ešte po ňom aj okolo 250 m hrubý súbor pieskovcov (v oblasti Filákova okolo 100 m). Z týchto pieskovcov je v prevažnej miere zložené aj okolie Filákova. Nie náhodou sú teda v geológii označené pod názvom filákovské súvrstvie. Na miernych svahoch západne od mesta sú prevažne zakryté zvetralinami, ale na strmších stráňach pravého brehu Belinej, východne a juhovýchodne od mesta, vystupujú priamo na povrch. Sú žltosivé a v miestach väčšieho obsahu zrník zelenkastého silikátového minerálu, tzv. glaukonitu, aj zelenkastosivé. Z pieskovcových stien miestami vystupujú pevnejšie lavice, ktoré sú vďaka vápnitému tmelu odolnejšie. Obsah vápnika v pieskovochoch je okolo 14-15%, miestami však môže dosahovať aj 50%.

Po stiahnutí sa mora sa usadili riečne štrky, piesky a na širokých prímorských nížinách aj jazerné íly, ktoré sú zachované juhozápadne od Filákova, najmä v oblasti Čakanoviec, Šiatorskej Bukovinky a Lipovian. Už v tomto období, teda pred 19 miliónmi rokov, sa prejavili prvé príznaky sopečnej činnosti. Z neďaleko ležiacich sopiek sa valil vodou nasýtený sopečný popol a prach, ktorý sa usadzoval v západnej časti Cerovej vrchoviny, ale v priamom okolí Filákova sa nezachoval. Sú to súčasné ryodacitové tufy, najbližšie sa vyskytujúce v okolí Čakanoviec a Pleša. Neskôr, pred 15 miliónmi rokov sa do hornej časti zemskej kôry vytlačila aj horúca andezitová magma, ktorá stuhla ešte pod povrchom. Je to súčasný andezit, ktorý sa ťaží v Šiatorskej Bukovinke. Oveľa rozsiahlejšia bola sopečná činnosť koncom tret'ohôr (v pliocéne) a začiatkom štvrtohôr (v pleistocéne), ktorá zasiahla aj územie dnešného Filákova. Začínala sa pred 5 miliónmi rokov a končila pred cca 300 tisíc rokmi. Mala bázičejší charakter ako predchádzajúce staršie vulkanity, jej produktmi boli bazalty a ich tufy. Bazaltový vulkanizmus pokračoval aj v štvrtohorách, keď sa územie Cerovej vrchoviny začalo intenzívne dvíhať. Tento výzdvih sa začal približne pred 2 miliónmi rokov a územie sa ustálilo až pred 10 tisíc rokmi. Malo to kľúčový význam vo vytváraní dnešného povrchu okolia Filákova, ale aj celej Cerovej vrchoviny. Bazaltové lávové prúdy valiace sa od Monosy a Čakanoviec vytlačili potoky Belina a Babský potok z pôvodného koryta smerom na západ. Následkom výzdvihu pohoria sa zvýšila energia potokov a začali sa hlboko zarezávať do mäkkých pieskovcov. Ku koncu starších štvrtohôr (pleistocénu) tak vytvorili doliny hlboké 160 m (v centrálnej časti Cerovej vrchoviny až 300 m). Výsledkom výzdvihu bol vznik obráteného, tzv. inverzného povrchu zeme. V starších štvrtohorách, pred cca 300-400 tisíc rokmi, vybuchli na území Cerovej vrchoviny posledné sopky. Hlboká zlomová línia smeru severozápad-juhovýchod, ktorá sa ťahá dolinou potoka Belina smerom na belinský hrebeň, umožnila výstup prehriatych bázičných horninových hmôt z oblasti vrchného plášťa Zeme, ktoré pri styku s vodou v blízkosti povrchu prudko explodovali a na území dnešného Filákova vytvorili najmenej dva hlboké krátery. Dná kráterov ležali o niekoľko desiatok metrov nižšie od okolitého povrchu, preto sa v nich udržiavala voda v podobe kráterového jazera. Takéto typy kráterov sú označené ako maary. V okolí kráterov sa opakovanými erupciami ukladali drobné sopečné úlomky, tzv. lapily, ale aj väčšie vulkanické bomby. Z nich sa vytvoril tufový prstencový val. Potok Belina ich však postupne podrezával a odnášal. Z oboch kráterov zostali len zvyšky tufového valu, jeden na hradnom vrchu a druhý na Červenom vrchu (4.5.2022, <https://www.filakovo.sk/index.php/sk/navstevnik/prirodne-hodnoty?start=2>).

2.3. Demografický vývoj

V meste žije 62,88 % obyvateľov s maďarskou národnosťou a 29,76 % obyvateľov so slovenskou národnosťou. Celkovo viac ako 59,81 % obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru obyvateľov mesta podľa pohlavia v roku 2021. Najviac obyvateľov je vo vekovej skupine od 40 do 44 rokov.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)

	2021		Spolu	rozdiel	Muži / ženy
	Muži	Ženy			
Spolu	4711	5150	9861	-439	
4 roky alebo menej	242	202	444	40	
Od 5 do 9 rokov	248	252	500	-4	
Od 10 do 14 rokov	283	308	591	-25	
Od 15 do 19 rokov	284	305	589	-21	
Od 20 do 24 rokov	305	255	560	50	
Od 25 do 29 rokov	292	272	564	20	
Od 30 do 34 rokov	308	327	635	-19	
Od 35 do 39 rokov	371	395	766	-24	
Od 40 do 44 rokov	428	403	831	25	
Od 45 do 49 rokov	409	386	795	23	
Od 50 do 54 rokov	299	315	614	-16	
Od 55 do 59 rokov	295	346	641	-51	
Od 60 do 64 rokov	300	368	668	-68	
Od 65 do 69 rokov	261	345	606	-84	
Od 70 do 74 rokov	201	260	461	-59	
Od 75 do 79 rokov	92	207	299	-115	
Od 80 do 84 rokov	59	108	167	-49	
Od 85 do 89 rokov	24	66	90	-42	
Od 90 do 94 rokov	8	24	32	-16	
Od 95 do 99 rokov	1	5	6	-4	
Od 100 do 104 rokov	1	1	2	0	

Zdroj: ŠÚSR, 2022, DataCubes

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v meste Filákov v roku 2021.

Bývajúce obyvateľstvo v meste Filákov (rok 2021)

	spolu	ženy	0-14	15-65	66+
mesto Filákov	9861	5150	1535	6663	1663

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2021 žilo v meste celkovo 9861 obyvateľov. V tomto roku žilo v meste 5150 žien. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov - 6663. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva mesta Filákov podľa vierovyznania v roku 2021. Mesto je podľa kritéria vierovyznania homogénne s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckej cirkvi (59,81 %). Pri 9,70 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 24,91 % obyvateľov. K evanjelickej cirkvi sa hlási 1,58 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania 2021

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Rímskokatolícka cirkev	5950	59,81
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	157	1,58

Gréckokatolícka cirkev	50	0,5
Reformovaná kresťanská cirkev	130	1,31
Pravoslávna cirkev	2	0,02
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	84	0,84
iné	196	1,97
bez vyznania	2478	24,91
nezistené	902	9,7

Zdroj: 2.3.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k maďarskej národnosti – 62,88 %.

Bývajúcce obyvateľstvo podľa národnosti 2021 – mesto Filákov		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	2961	29,76
Maďarská	6256	62,88
Rómská	137	1,38
Rusínska	0	0,00
Ukrajinská	5	0,05
Česká	29	0,29
Nemecká	8	0,08
Moravská	0	0,00
Poľská	5	0,05
Ruská	2	0,02
Ostatné	35	0,35
Nezistené	511	5,14

Zdroj: 2.3.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_narodnost_2021.php?kod_obce=508497

V meste Filákov žije podľa oficiálnej štatistiky cca. 1,38 % rómskej národnosti (ostatní obyvatelia sa hlásia k maďarskej alebo slovenskej národnosti) a 0,29 % obyvateľov českej národnosti. Pri 5,14 % obyvateľov nebola zistená národnosť. V rámci okresu mierne narastá počet obyvateľov slovenskej národnosti. Vývoj obyvateľov maďarskej národnosti je stabilný.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.) – okres Lučenec											
ok. Lučenec	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská	60,53	60,43	61,24	61,39	61,57	61,84	62,00	62,12	62,28	62,44	67,47
Maďarská	23,13	23,16	23,33	23,39	23,39	23,35	23,36	23,36	23,33	23,28	23,52
Rómska	2,80	2,82	2,75	2,73	2,72	2,69	2,69	2,68	2,66	2,64	1,85
Rusínska	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
Ukrajinská	0,06	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,09	0,07
Česká	0,31	0,32	0,37	0,38	0,39	0,41	0,43	0,44	0,45	0,47	0,35
Nemecká	0,04	0,04	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08	0,09	0,04
Poľská	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,04
Srbská	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Ruská	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Židovská	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
Moravská	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Bulharská	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01
Rumunská	0,01	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
Rakúska	0,02	0,02	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,02
Vietnamská	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01
Albánska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
Iná a nezistená	12,99	13,02	11,99	11,76	11,55	11,32	11,12	10,99	10,85	10,73	6,38

Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

2.3.1. Demografia

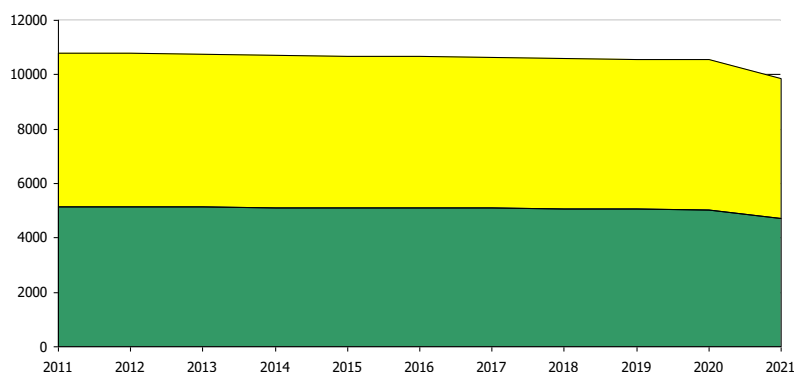
Problémom a zároveň bariérou rozvoja prevažnej časti obcí je postupné znižovanie počtu obyvateľov. V prípade mesta Filákov bol zaznamenaný rovnako pokles počtu obyvateľov. Mierny pokles obyvateľov je spôsobený problematickým pracovným trhom, ktorý nie je schopný pokryť dopyt, ako aj komplikovanou sociálnou situáciou určitých skupín obyvateľstva.

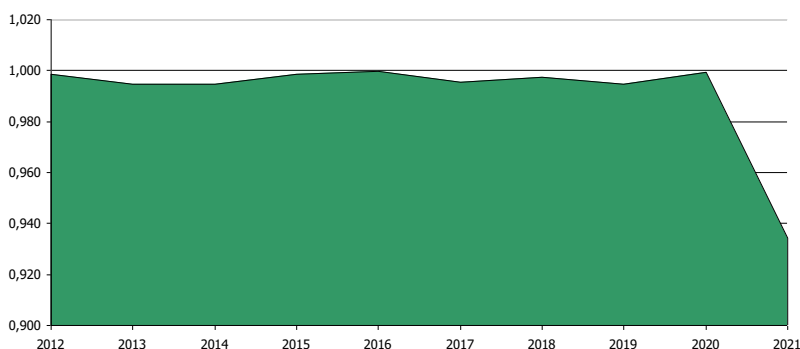
Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
k 1.1.	10820	10801	10799	10772	10695	10687	10694	10654	10614	10568	9949
k 30.6.	10811	10800	10786	10734	10691	10691	10674	10634	10591	10557	9905
k 31.12	10801	10799	10772	10695	10687	10694	10654	10614	10568	10546	9861
muži	5138	5144	5147	5100	5100	5109	5094	5068	5052	5034	4711
ženy	5663	5655	5625	5595	5587	5585	5560	5546	5516	5512	5150
Index	-	0,999	0,995	0,995	0,999	1,000	0,996	0,997	0,995	0,999	0,934
Priemer Ix											0,991

Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

Obrázok: Vývoj počtu mužov a žien
 Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

Obrázok: Vývoj rastového indexu v meste
 Zdroj: ŠÚSR, 2012-2021, DataCubes

Počas sledovaného obdobia v priemere počet obyvateľov klesol o 940 (- 8,70 %). Priemerný index dosiahol hodnotu 0,991, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,791 %. K najvyššiemu poklesu došlo v roku 2014, kedy klesol počet obyvateľov o 77 osôb. K rokom s najvyšším poklesom obyvateľstva patril aj rok 2019, kedy klesol počet obyvateľov o - 46. V sledovanom období nedošlo k nárastu počtu obyvateľov.

2.3.2. Prirodzený prírastok a úbytok

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v celom okrese, ako aj prirodzený prírastok v samotnom meste Fiľakovo.

Prirodzený prírastok

M. Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HMPP	-0,35	-2,15	-1,76	-1,09	-2,68	-1,12	-1,03	-2,4	-3,2	-3,36	-7,08
prirodzený prírastok	-6	-17	-34	-17	-14	4	-20	-16	-45	-47	-55
hrubá miera pr. príř.	-0,56	-1,57	-3,15	-1,58	-1,31	0,37	-1,87	-1,5	-4,25	-4,45	-5,55

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

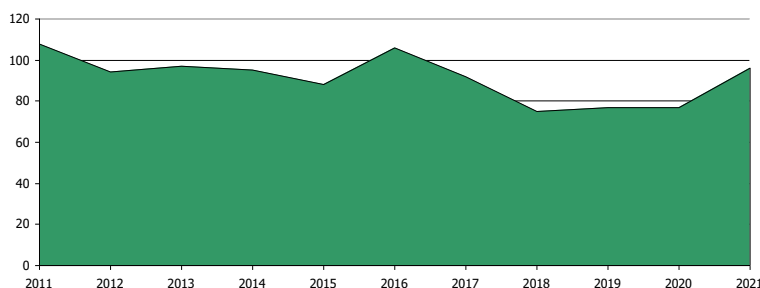
Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese Lučenec v sledovanom období vykazuje v každom roku negatívny trend. Pozitívna hodnota v meste Filákov bola zaznamenaná len v prípade roku 2016, kedy prirodzený prírastok dosiahol hodnotu 4. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2020 a 2021 a to 47 a 55 osôb.

2.3.3. Pôrodnosť

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za mesto Filákov. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2011, kedy hrubá miera dosiahla 10,89. Do roku 2019 klesol počet na 9,04. Najvyšší počet živonarodených v meste Filákov bol evidovaný v roku 2011 a 2016 a to 108 a 106 osôb.

Počet živonarodených											
M. Filákov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	10,89	9,34	9,39	9,48	8,82	9,91	9,72	8,87	8,47	8,74	9,04
Narodení	108	94	97	95	88	106	92	75	77	77	96
Živonarodení	108	94	97	95	88	106	91	75	76	77	94
hrubá miera živorod.	9,99	8,7	8,99	8,85	8,23	9,92	8,53	7,05	7,18	7,29	9,49

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu narodených
 Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade mestskej štatistiky. Aj keď z hľadiska trendu počet potratov v meste stúpa aj klesá. Najviac potratov bolo zaznamenaných v období rokov 2011, 2019 a 2020. Celkovo sa hodnoty nachádzajú väčšinou pod okresnými štatistikami. Do roku 2011 dochádzalo zväčša k znižovaniu počtu potratov, čo súviselo so zlepšovaním ekonomickej situácie v regióne.

Počet potratov											
M. Filákov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	4,76	4,94	4,53	4,19	3,99	4,4	4,26	4,42	3,85	3,73	2,95
Potratovosť	38	24	23	14	16	26	20	26	27	27	22
hrubá miera potratovosti	3,52	2,22	2,13	1,3	1,5	2,43	1,87	2,44	2,55	2,56	2,22
index potratovosti	35,19	25,53	23,71	14,74	18,18	24,53	21,74	34,67	35,06	35,06	22,92
ukončené tehotenstvá	146	118	120	109	104	132	112	101	104	104	118
hrubá miera uk. tehot.	13,51	10,93	11,13	10,16	9,73	12,35	10,49	9,5	9,82	9,85	11,91

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

2.3.4. Úmrtnosť

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom nárastu v posledných rokoch sledovaného obdobia. Počet kolíše okolo 11,716 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2021.

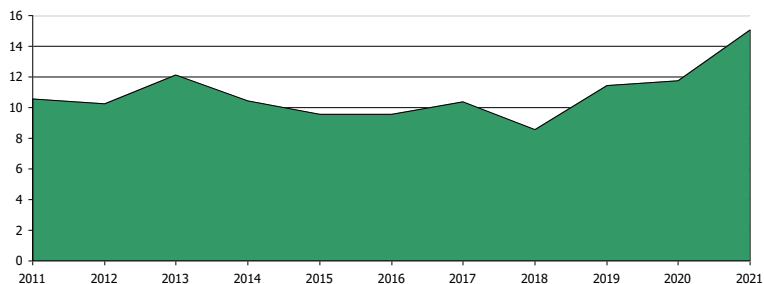
V meste Filákov možno sledovať rastúci aj klesajúci trend. V roku 2011 bolo evidovaných 10,55 zomretých na 1000 obyvateľov, v roku 2021 to bolo 15,04. V roku 2020 to ale bolo len 11,75

zomretých na 1000 obyvateľov. V roku 2020 a 2021 boli vyššie hodnoty ovplyvnené aj zhoršením dostupnosti zdravotníckych služieb z dôvodu COVID - 19 opatrení.

Počet zomretých											
M. Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	11,23	11,49	11,15	10,57	11,5	11,03	10,75	11,27	11,67	12,1	16,12
Zomretí	114	111	131	112	102	102	111	91	121	124	149
hrubá miera úmrtnosti	10,55	10,28	12,15	10,43	9,54	9,54	10,4	8,56	11,42	11,75	15,04

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

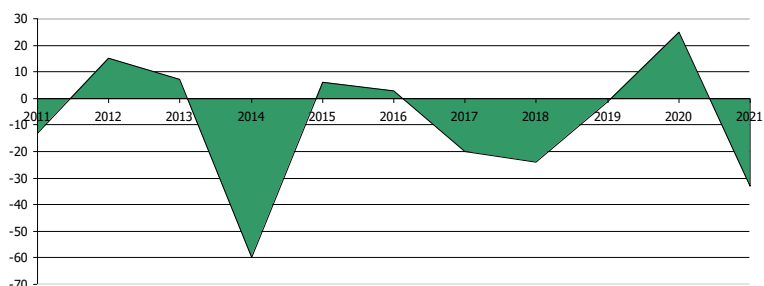
Obrázok: Vývoj počtu zomretých
 Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

2.3.5. Migrácia

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v meste pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend. Takmer v každom roku sledovaného obdobia presahoval počet vystáňovaných počet prisťahovaných. Najvyššia negatívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2014 - 60 a v roku 2021 - 33.

Saldo sťahovania											
M. Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	-0,07	-0,03	-0,03	-0,89	-1,29	0,3	-1,62	-1,11	-0,18	-0,34	-1,97
migračné saldo	-13	15	7	-60	6	3	-20	-24	-1	25	-33
hr. miera migr. salda	-1,2	1,39	0,65	-5,59	0,56	0,28	-1,87	-2,26	-0,09	2,37	-3,33

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj hrubej miery migračného salda mesto a okres
 Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

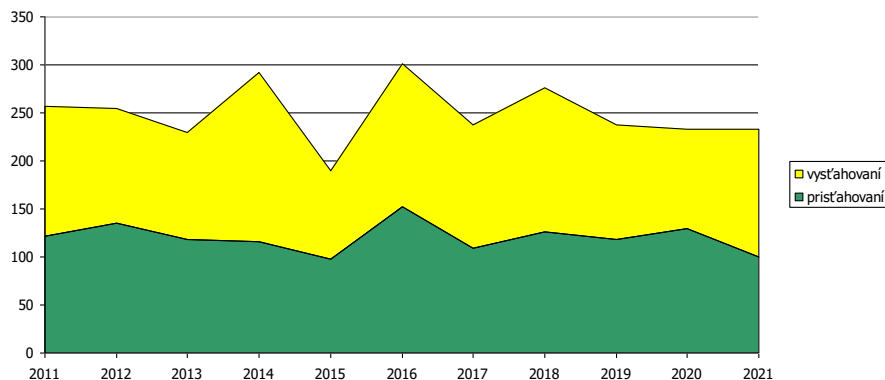
Najnižší migračný úbytok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2019 a to 1 osoba. Najvyšší migračný prírastok bol v roku 2020 a to 25 osôb. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za mesto Fiľakovo. Najvyšší počet obyvateľov migruje do Bratislavy, Banskej Bystrice a mimo územia SR – Maďarsko.

Migrácia obyvateľstva

M. Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
prist'ahovaní	122	135	118	116	98	152	109	126	118	129	100
vyst'ahovaní	135	120	111	176	92	149	129	150	119	104	133

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu prist'ahovaných a odst'ahovaných v meste

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V sledovanom období počet vyst'ahovaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2012 a 2016 - celkovo až 135 a 152 vyst'ahovaných. V roku 2021 počet vyst'ahovaných dosiahol hodnotu 133. Najväčší počet prist'ahovaných bol zaznamenaný v roku 2016 kedy sa do mesta prist'ahovalo celkovo 152 obyvateľov. Od roku 2018 do roku 2020 možno badať vyrovnaný trend.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za mesto. Celkový prírastok vykázal v okrese v sledovanom období vždy zápornú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)

M. Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	-0,41	-2,18	-1,78	-1,97	-3,97	-0,82	-2,65	-3,51	-3,38	-3,7	-9,04
celkový prírastok	-19	-2	-27	-77	-8	7	-40	-40	-46	-22	-88
hrubá miera celk. pr.	-1,76	-0,19	-2,5	-7,17	-0,75	0,65	-3,75	-3,76	-4,34	-2,08	-8,88

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Celkový prírastok v meste vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2020, kedy úbytok obyvateľov dosiahol hodnotu 88. Najnižší úbytok bol zaznamenaný v roku 2012 a to 2 obyvateľa.

2.3.6. Sobášnosť a rozvodovosť

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v meste Fiľakovo. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2011 pripadalo 3,77. Do roku 2021 bol ich počet na hodnote 4,35.

Počet sobášov

M. Fiľakovo	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	3,77	3,99	3,93	3,95	4,17	4,91	4,85	5,34	4,8	3,7	4,35
sobášnosť	39	42	46	45	61	58	57	61	45	39	49
hrubá miera sobášnosti	3,61	3,89	4,26	4,19	5,71	5,43	5,34	5,74	4,25	3,69	4,95

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v meste podobná (v priemere o niečo vyššia), ako v prípade okresu. Najvyšší počet sobášov sa uskutočnil v rokoch 2015 až 2017. V prípade rozvodovosti boli hodnoty nad aj pod úrovňou okresu. K vyšším počtom došlo v roku 2014, 2012 a 2016.

Počet rozvodov											
M. Filákov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Lučenec HM	2,3	2,31	2	2,54	1,9	1,93	1,79	1,84	1,48	1,41	1,55
rozvodovosť	22	25	19	35	13	26	20	13	15	19	8
hrubá miera roz.	2,04	2,31	1,76	3,26	1,22	2,43	1,87	1,22	1,42	1,8	0,81
index rozvodovosti	56,41	59,52	41,3	77,78	21,31	44,83	35,09	21,31	33,33	48,72	16,33

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

2.3.7. Veková štruktúra

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	10801	10799	10772	10695	10687	10694	10654	10614	10568	10546	9861
0	108	99	103	97	90	106	94	78	76	83	90
1-4	575	552	506	451	413	406	415	410	392	375	354
5-9	691	703	701	716	692	668	632	580	538	510	500
10-14	649	649	639	637	677	676	679	691	704	675	591
15-19	607	621	641	650	628	631	627	619	627	658	589
20-24	692	649	640	587	600	609	618	642	653	644	560
25-29	894	865	807	750	732	681	653	637	591	601	564
30-34	953	940	930	918	878	868	821	775	728	715	635
35-39	854	884	918	907	915	916	909	880	871	838	766
40-44	662	711	732	790	848	856	863	881	879	881	831
45-49	697	666	662	685	649	669	717	731	780	836	795
50-54	788	739	735	708	708	692	668	664	672	640	614
55-59	733	753	760	760	749	751	709	709	694	688	641
60-64	594	630	657	668	696	683	702	713	714	694	668
65-69	463	464	457	455	485	543	571	585	603	633	606
70-74	317	346	375	399	377	380	397	401	396	429	461
75-79	230	232	228	236	253	254	270	298	318	297	299
80-84	177	180	166	158	169	172	171	172	184	187	167
85-89	83	78	79	89	93	99	103	102	93	103	90
90-94	32	36	33	31	30	25	24	35	41	44	32
95-99	2	2	3	3	5	8	10	9	11	11	6
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

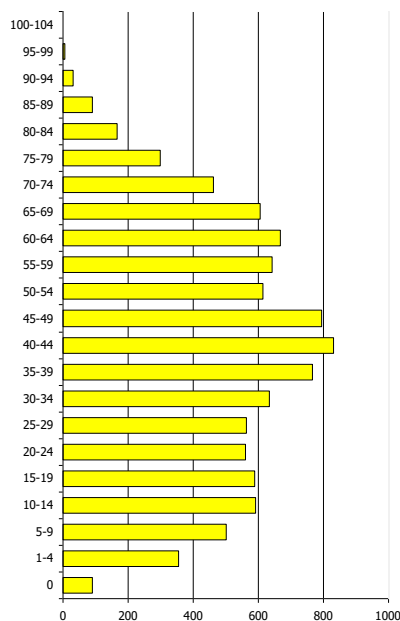
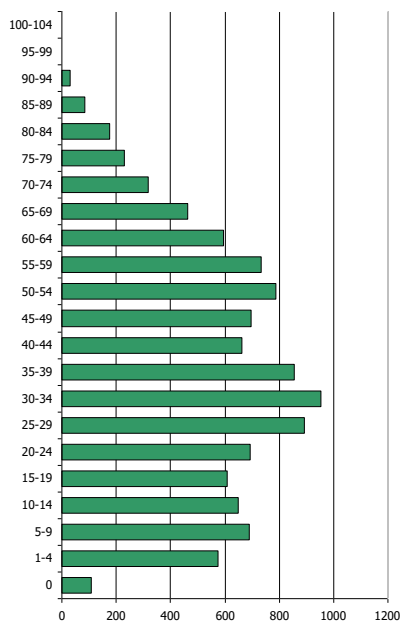
K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 65 - 74. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v meste Filákov.

Veková štruktúra obyvateľstva

2011

2021

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov hlavne v poproduktívnom veku. Do roku 2032 by mal celkový počet obyvateľov mierne klesnúť na 9510 obyvateľov. Bude sa meniť hlavne veková štruktúra obyvateľov. K najvyššiemu nárastu by malo dôjsť vo vekovej skupine 45 až 49. Vo vyšších vekových štruktúrach od 50 do 64 by bol zaznamenaný pokles. Ostatné vekové skupiny by mali mať rovnomerný a miernejší vývoj.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

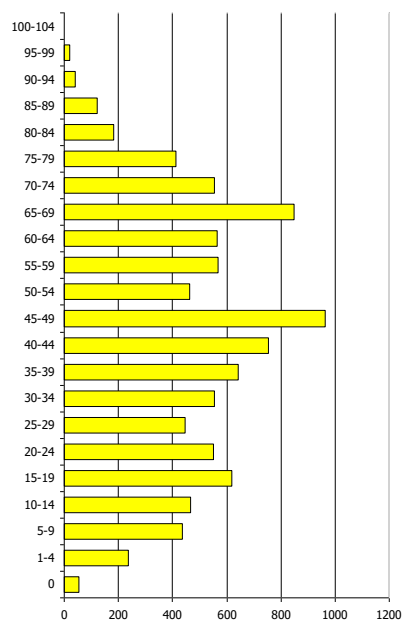
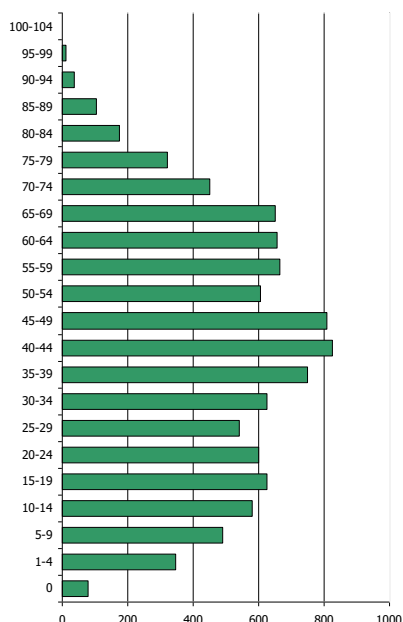
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Spolu	9949	9914	9858	9821	9775	9731	9687	9642	9598	9554	9510
0	78	76	74	71	69	66	64	61	59	56	54
1-4	346	340	325,5	314,2	303	292	280,3	269	258	246	235,1
5-9	491	485	480	475	469	464	459	453	448	443	437
10-14	580	574	557	547	536	524	513	501	490	478	467
15-19	625	624	624	623	623	622	622	622	621	621	620
20-24	599	594	589	585	580	575	571	566	561	557	552
25-29	540	532	521	512	503	493	484	474	465	455	446
30-34	624	617	610	603	596	589	582	575	568	561	554
35-39	750	737	725	718	706	695	684	673	662	652	641
40-44	824	817	810	803	796	789	782	775	768	761	754
45-49	809	824	839	855	870	885	901	916	931	947	962
50-54	607	593	578	564	550	535	521	506	492	478	463
55-59	665	655	645	636	626	616	607	597	588	578	568
60-64	657	648	638	630	621	611	602	593	584	575	566
65-69	652	672	691	711	731	751	770	790	810	830	850
70-74	451	461	472	482	492	503	513	524	534	544	555
75-79	320	330	339	348	357	367	376	385	394	404	413
80-84	176	177	178	178	179	179	180	180	181	181	182
85-89	104	106	107	109	111	113	115	117	119	121	123
90-94	36	37	37	38	38	39	39	40	40	41	41
95-99	12	13	13	14	15	16	17	18	19	20	20
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognózovaná veková štruktúra obyvateľstva

2022

2032

Ďalšie demografické charakteristiky

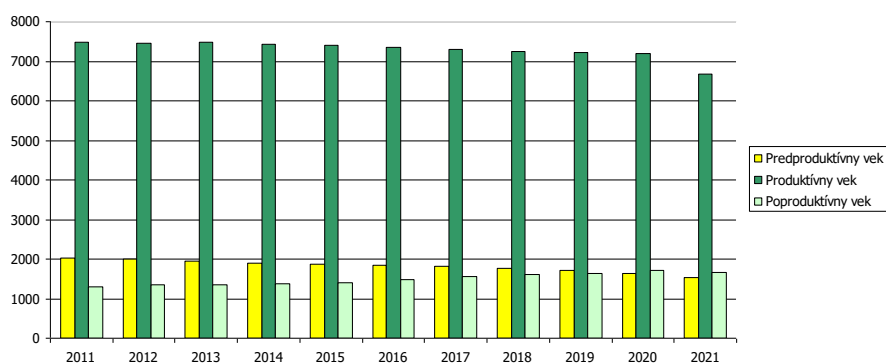
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov poproduktívneho veku o 27,53 %. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles o 24,12 %. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal výrazný pokles o 811.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Predproduktívny vek	2023	2003	1949	1901	1872	1856	1820	1759	1710	1643	1535
Produktívny vek	7474	7458	7482	7423	7403	7356	7287	7251	7209	7195	6663
Poproduktívny vek	1304	1338	1341	1371	1412	1482	1547	1604	1649	1708	1663

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

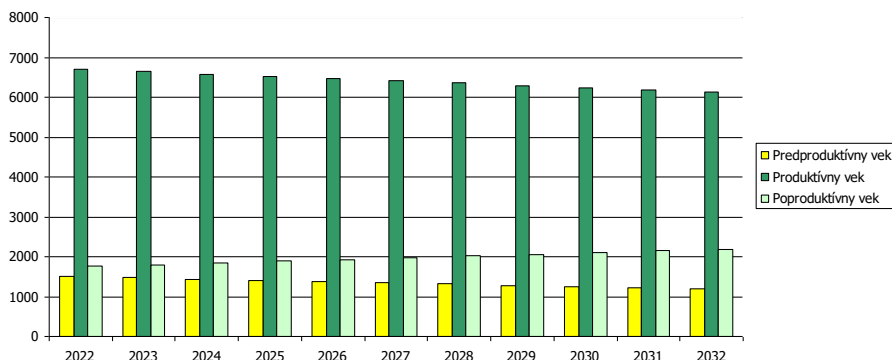
Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekových skupinách len poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2032.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2032

Do roku 2032 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine poproduktívneho veku. Vo vekovej skupine poproduktívneho veku sa predpokladá pokles o 573 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2032

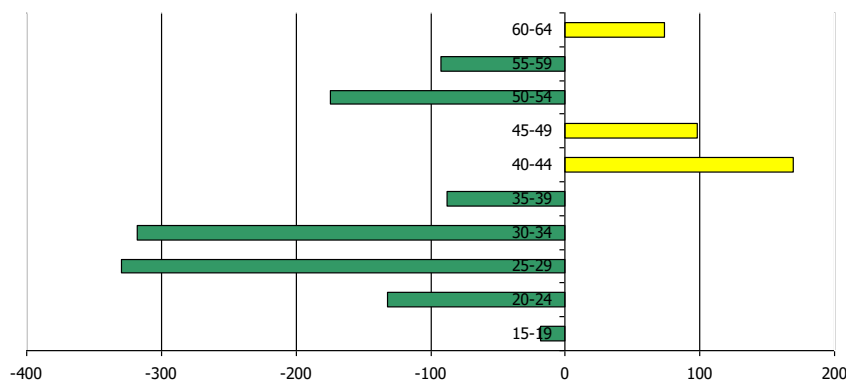
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Predproduktívny vek	1496	1475	1436	1408	1377	1346	1316	1285	1255	1224	1193
Produktívny vek	6699	6641	6580	6528	6469	6412	6355	6298	6240	6183	6126
Poproduktívny vek	1754	1798	1842	1885	1929	1973	2016	2060	2104	2147	2191

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 40 do 44 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 20 do 24 rokov. Pokles v medzioročnom porovnaní 2011 až 2021 bol zaznamenaný v skupine 15 až 39 rokov a od 50 do 59 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2011 a 2021

Vek	2011	2021	rozdiel 2021 -2011
15-19	607	589	-18
20-24	692	560	-132
25-29	894	564	-330
30-34	953	635	-318
35-39	854	766	-88
40-44	662	831	169
45-49	697	795	98
50-54	788	614	-174
55-59	733	641	-92
60-64	594	668	74

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca.

2.3.8. Príjmy a výdavky domácností

Príjmy domácností

Priemerný čistý príjem domácnosti mal v sledovanom období rastúcu tendenciu. V priemere stúpol od roku 2011 do roku 2021 o 51,89 %. Spomedzi ostatných regiónov SR je na podpriemernej úrovni.

Čisté peňažné príjmy v Eur											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	361,77	366,34	369,92	390,13	422,83	440,91	455,83	473,35	495,84	509,65	527,65
Bratislavský kraj	452,51	468,54	486,75	509,32	554,09	576,47	587,56	609,09	635,11	660,56	684,24
Trnavský kraj	376,65	384,57	387,67	419,9	440,17	458,62	475,82	494,78	517,08	531,75	550,21
Trenčiansky kraj	364,55	370,95	375,67	403,21	440,72	460,27	478,42	497,58	513,92	537,25	557,91
Nitriansky kraj	361,81	352,16	353,67	384,8	412,3	436,35	451,22	469,25	482,7	501,71	519,73
Žilinský kraj	356,26	367,01	362,08	372,15	395,15	410,52	423,79	440,21	456,99	463,60	476,67
Banskobystrický kraj	349,62	353,07	355,83	368,72	420,93	435,52	450,62	467,59	499,14	511,06	531,03
Prešovský kraj	327,08	327,65	328,33	344,31	359,36	375,8	390,3	404,7	425,18	429,66	442,64
Košický kraj	330,44	333,77	337,33	350,93	393,01	406,85	421,27	437,52	466,06	476,15	494,11

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Výdavky domácností

Štruktúru výdavkov domácností prezentuje nasledujúca tabuľka. Najvyššie výdavky domácnosti dlhodobo plynú na stravovanie (cca. 76,83 €) a bývanie (cca. 67,76 € na osobu). Vysoký podiel (hlavne v prípade pracujúceho obyvateľstva mesta) pripadá na dopravu do zamestnania, keďže dôležité pracovné trhy sa nachádzajú mimo mesta Filákov (Banská Bystrica, Bratislava).

Čisté peňažné výdavky (od r. 2011) v eurách											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	303,3	313,4	312,4	306,6	342,1	345,8	353,2	360,8	375,7	380,9	390,1
Potraviny a nealko. nápoje	66,2	69,9	72,1	70,2	64,6	66,0	69,3	72,2	76,9	73,0	73,7
Alkoholické nápoje a tabak	8,7	9,6	9,7	9,6	8,8	8,8	8,8	9,1	9,2	9,0	8,9
Odievanie a obuv	15,8	13,8	13,9	13,0	14,2	14,3	15,3	15,3	16,0	15,4	15,6
Bývanie, voda, elektr., plyn ...	66,0	66,6	65,9	64,8	69,5	69,0	67,8	69,2	73,6	71,9	72,7
Nábytok, bytové vybavenie...	9,4	12,7	11,9	10,1	17,2	17,2	17,3	17,8	18,3	20,4	21,5
Zdravotníctvo	7,6	10,1	10,2	10,9	8,6	8,8	9,2	9,3	9,8	9,6	9,6
Doprava	22,5	23,0	22,5	21,9	39,8	40,8	43,3	44,6	44,8	51,6	55,1
Pošty a telekomunikácie	17,4	16,8	16,6	16,4	16,7	16,8	16,9	16,9	17,1	16,8	16,8
Rekreácia a kultúra	19,0	17,2	17,3	17,2	21,8	22,1	22,4	22,8	23,5	24,5	25,4
Vzdelávanie	1,3	1,4	1,4	1,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,5	2,6
Hotely, kaviarne a reštaurácie...	17,8	17,4	17,6	19,1	13,8	14,5	15,5	16,0	17,4	15,4	15,1
Rozličné tovary a služby	20,8	23,9	23,3	22,3	23,5	23,7	23,7	24,0	25,6	25,2	25,6
Ostatné výdavky	31,0	30,7	30,0	29,7	41,4	41,5	41,4	41,4	41,6	45,6	47,4

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Naopak najnižší podiel výdavkov pripadá na vzdelávanie (2,6 €) a alkoholické nápoje a tabak (8,9 %), čo môže súvisieť aj so zložením obyvateľstva (posun k stredným vekovým ročníkom). Pomerne vysoké % výdavkov pripadá na dopravu a rekreáciu (55,1 a 25,4 €).

2.3.9. Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa považujú osoby, ktoré sú v pracovnom, členskom, služobnom alebo obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnomu subjektu, zamestnávateľa, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na

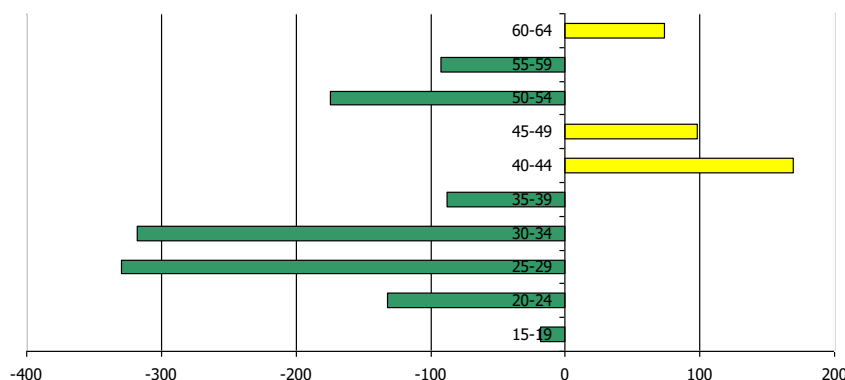

dĺžku pracovného úväzku. Za ekonomicky aktívnych sa považujú aj osoby na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody – pokiaľ trval ich pracovný pomer, ženy na materskej – rodičovskej dovolenke, ak trval ich pracovný pomer a nezamestnaní. Celkový rozsah ekonomickej aktivity obyvateľstva ovplyvňuje predovšetkým veková štruktúra obyvateľstva – predovšetkým zastúpenie obyvateľstva v produktívnom veku, ako aj zamestnanosť žien. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet ekonomicky aktívnych obyvateľov v jednotlivých častiach mesta. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou mimo mesta Filákov.

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 40 do 44 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 20 do 24 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2011 až 2021 bol zaznamenaný v skupine 15 až 39 rokov a od 50 do 59 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2011 a 2021					
Vek	2011	2021		rozdiel 2021 -2011	
15-19	607	589		-18	
20-24	692	560		-132	
25-29	894	564		-330	
30-34	953	635		-318	
35-39	854	766		-88	
40-44	662	831		169	
45-49	697	795		98	
50-54	788	614		-174	
55-59	733	641		-92	
60-64	594	668		74	

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca.

2.3.10. Náboženská charakteristika

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva mesta Filákov podľa vierovyznania v roku 2021. Mesto je podľa kritéria vierovyznania homogénne s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckej cirkvi (59,81 %). Pri 9,7 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 24,91 % obyvateľov. K evanjelickej cirkvi sa hlási 1,58 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania 2021 – mesto Filákov			
Ukazovateľ	SODB 2021	%	
Rímskokatolícka cirkev	5950	59,81	
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	157	1,58	
Gréckokatolícka cirkev	50	0,5	
Reformovaná kresťanská cirkev	130	1,31	
Pravoslávna cirkev	2	0,02	
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	84	0,84	
iné	196	1,97	
bez vyznania	2478	24,91	

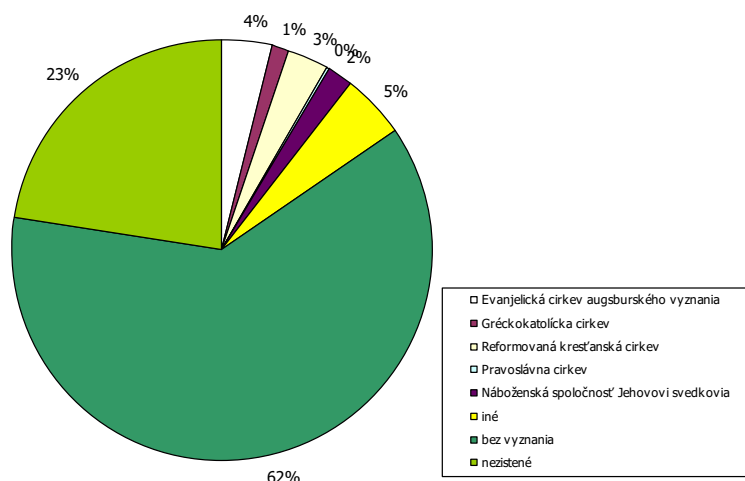

nezistené

902

9,7

Zdroj: 2.5.2022, http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

Obrázok: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania 2021

Zdroj: 2.5.2022, http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=543136

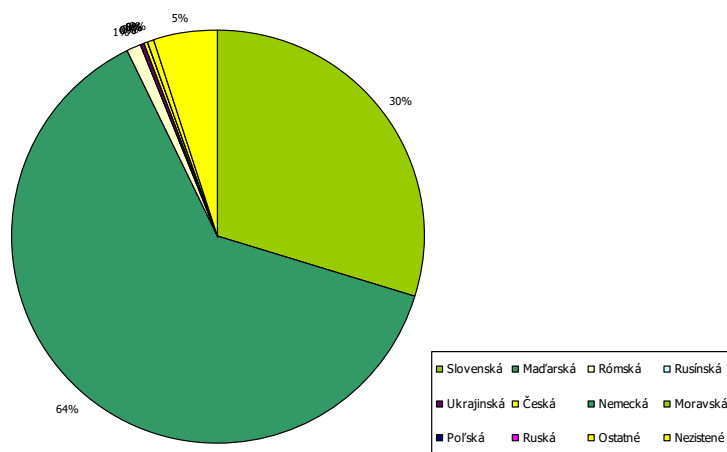
2.3.11. Národnostné zloženie

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k maďarskej národnosti – 62,88 %. K Slovenskej národnosti sa hlási 29,76 % obyvateľov. Oficiálne sa k rómskej národnosti prihlásilo len 1,38 %.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti 2021 – mesto Fiľakovo

Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	2961	29,76
Maďarská	6256	62,88
Rómská	137	1,38
Rusínská	0	0,00
Ukrajinská	5	0,05
Česká	29	0,29
Nemecká	8	0,08
Moravská	0	0,00
Poľská	5	0,05
Ruská	2	0,02
Ostatné	35	0,35
Nezistené	511	5,14

Zdroj: 2.3.2022, http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_narodnost_2021.php?kod_obce=508497

Obrázok: Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti 2021

Zdroj: 2.5.2022, http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_narodnost_2021.php?kod_obce=508497

V rámci okresu mierne narastá počet obyvateľov slovenskej národnosti. Vývoj obyvateľov maďarskej národnosti je stabilný.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.) – okres Lučenec											
ok. Lučenec	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská	60,53	60,43	61,24	61,39	61,57	61,84	62,00	62,12	62,28	62,44	67,47
Maďarská	23,13	23,16	23,33	23,39	23,39	23,35	23,36	23,36	23,33	23,28	23,52
Rómska	2,80	2,82	2,75	2,73	2,72	2,69	2,69	2,68	2,66	2,64	1,85
Rusínska	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
Ukrajinská	0,06	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,09	0,07
Česká	0,31	0,32	0,37	0,38	0,39	0,41	0,43	0,44	0,45	0,47	0,35
Nemecká	0,04	0,04	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08	0,09	0,04
Poľská	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,04
Srbská	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Ruská	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Židovská	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00
Moravská	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Bulharská	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01
Rumunská	0,01	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
Rakúska	0,02	0,02	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,02
Vietnamská	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01
Albánska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
Iná a nezistená	12,99	13,02	11,99	11,76	11,55	11,32	11,12	10,99	10,85	10,73	6,38

Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

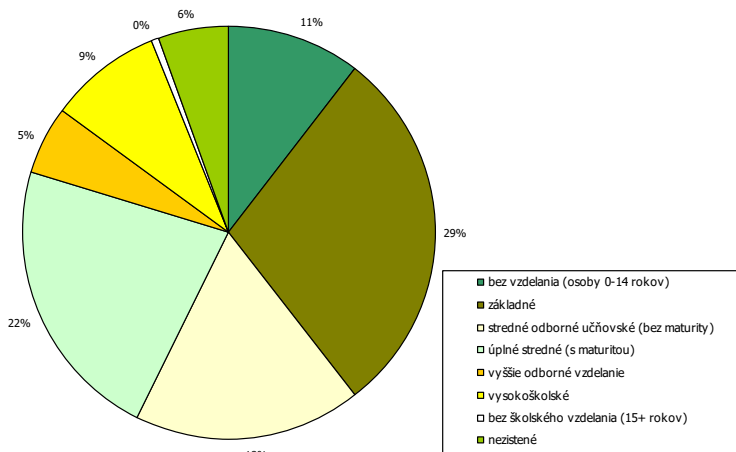
2.4. Vzdelanie a zamestnanosť

2.4.1. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

V meste majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania so základným vzdelaním - 28,88 %, s úplným stredným vzdelaním (22,4 %) a so stredným odborným vzdelaním bez maturity 17,91 %. Obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním boli zastúpení v počte 906 (9,11 %). Obyvatelia bez vzdelania boli zastúpení 10,52 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta k 1.1.2021 (SODB)			
dosiahnuté vzdelanie	počet	%	
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	1047	10,52	
základné	2873	28,88	
stredné odborné učňovské (bez maturity)	1782	17,91	
úplné stredné (s maturitou)	2229	22,4	
vyššie odborné vzdelanie	517	5,20	
vysokoškolské	906	9,11	
bez školského vzdelania (15+ rokov)	35	0,35	
nezistené	560	5,63	

Zdroj: statistics.sk, 10.5.2022

Zdroj: statistics.sk, 10.5.2022

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra nevyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v meste ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

2.4.2. Vzdelanostná štruktúra rómskeho etnika

Vzdelanostná štruktúra rómskeho obyvateľstva kopíruje celoslovenské štatistiky. Vzdelanosť je hlavným problémom nielen z hľadiska prístupu na trh práce, ale aj z hľadiska spôsobu života, stravovania, hygieny a páchania trestnej činnosti.

Dominantná časť obyvateľov rómskeho etnika má ukončené len stredné učňovské vzdelanie, prípadne základné vzdelanie. Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia bez vzdelania. Uvedené skupiny sa vyznačujú nulovou kvalifikáciou častokrát bez schopnosti čítať a písať. Z hľadiska pracovného zaradenia sú schopní vykonávať len hrubú manuálnu prácu, väčšinou sezónnu. Mnohí obyvatelia v tejto skupine nedisponujú ani pracovnými návykmi a s tým súvisiacou pravidelnosťou, zodpovednosťou. Z hľadiska času sa situácia ešte zhoršuje a je potrebné prijať prísnejšie opatrenia hlavne z úrovne štátu.

V meste je početne zastúpená uvedená komunita.

2.4.3. Štruktúra zamestnanosti v meste

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemysel, dodávky elektriny, plynu ..., verejná správa, vzdelávanie a zdravotníctvo či sociálne služby. Silne zastúpený obchod. Od roku 2010 sa podiel priemyslu na zamestnaní znížil (29,4 %). Najvýraznejší nárast nastal v prípade zdravotníctva a sociálnych služieb ako aj vzdelávania.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pol'nohosp., lesníctvo ...	6,0	3,8	3,7	3,7	3,8	3,6	2,7	2,2	1,6	2,1	2,1
Priemysel spolu	36,1	26,7	28,6	32,9	32,3	31,2	31,4	33,5	34,2	30,1	32,4
Priemyselná výroba	1,1	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,7	0,9	0,8	0,8	0,9
Dodávka elek., plynu, par...	31,3	22,6	24,7	29,2	28,6	27,3	27,2	29,3	31,2	27,5	29,4
Dod. vody; čistenie a odv...	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	1,3	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7
Stavebníctvo	2,9	2,6	2,4	2,4	2,3	2,1	2,7	2,6	2,3	1,9	2,0
Veľ'koobchod a malo., ...	4,1	6,4	2,9	4,3	4,2	3,2	3,2	5,1	1,9	3,7	3,8
Doprava a skladovanie	7,5	12,3	15,8	12,6	12,3	12,9	13,1	13,4	15,0	15,6	10,8
Ubytovacie a stra. služby	7,5	10,6	8,3	8,1	7,9	7,3	7,0	6,6	6,8	8,7	7,6

Informácie a komunikácia	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4
Finančné a poisťovacie čin.	1,4	1,5	1,7	1,5	1,3	1,2	1,1	0,9	0,7	0,7	0,7
Činnosti v oblasti nehnuteľ.	0,4	0,3	0,2	0,4	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9
Odborné, vedecké a tech...	0,1	0,4	0,7	0,5	0,6	0,7	2,0	0,9	0,6	1,1	0,7
Admi. a podporné služby	4,3	5,4	1,9	2,3	2,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
Verejná správa a obrana; ...	12,3	9,7	12,9	9,7	9,3	10,0	9,7	8,8	10,5	11,3	12,3
Vzdelávanie	7,3	10,3	11,4	8,9	9,8	10,6	8,4	7,6	11,0	9,3	11,8
Zdravot. a sociálna pomoc	6,7	8,0	7,5	10,8	11,4	11,6	14,4	14,1	10,9	11,1	10,5
Umenie, zábava a rekreácia	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	1,3
Ostatné činnosti	1,9	0,3	0,2	0,2	0,2	1,2	0,2	0,2	0,6	0,6	0,6

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Región Filákov sa v okrese Lučenec považuje za centrum priemyslu, nakoľko väčšina zamestnávateľov sa orientuje na výrobu grilov, krbov a kachlí, nízkozdvižných vozíkov, výrobu vaní a sprchových kútov, nástrojársku výrobu, ale aj drevovýrobu spojenú s výrobou nábytku. Poľnohospodárstvom sa zaoberá už len malá časť obyvateľstva na vidieku, hoci podmienky na pestovanie rastlín a chov dobytka sú dobré a v minulosti bol región považovaný za poľnohospodársky. Väčšina obyvateľov migruje za prácou v rámci okresu, ako aj do iných regiónov, resp. do cudziny (Česko a najmä Maďarsko pre výhodnú polohu). Cestujú väčšinou mladí ľudia a muži, pričom sa jedná o odborníkov v bývalých strojárskych profesiách. Ďalej migrujú vysokoškolsky vzdelaní ľudia a ľudia, ktorých neviažu k regiónu rodinné záväzky. K nosným zamestnávateľom v meste Filákov patria Ekoltech s. r.o., Dometic Slovakia s. r.o., Festap s. r.o., Thorma Výroba k.s., Mesto Filákov, Simagon s. r.o. a Filagro Plus, Lučenec, prevádzka Filákov. V rámci mesta pôsobia ďalšie zamestnávateľské subjekty, pričom sa jedná prevažne o živnostníkov s malým počtom zamestnancov zameraných prevažne na výrobu a služby v menšom rozsahu (PHRSR Filákov, 2015, s. 113).

Nasledujúca tabuľka prezentuje orientačnú štruktúru (sčítanie 2011, výsledky 2021 nie sú počas spracovania KPSS k dispozícii) ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov bolo zamestnaných v terciárnom sektore – služby a sekundárnom sektore - výroba. Najviac obyvateľov je zamestnaných v službotvornom sektore a sekundárnom sektore – výroba. Za prácou odchádzalo v roku 2011 3147 obyvateľov – na pracovný trh v Maďarsku, Lučenci, resp. hlavnom meste, resp. iných častiach SR. Väčšina obyvateľov pracovala v službotvornom sektore – 2324 obyvateľov. Vo výrobe to bolo 1839 obyvateľov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	spolu	odch. za prácou	primárny sektor	sekundárny sektor	terciárny sektor
Filákov	4998	3147	223	1839	2324
Sídlisko	832	515	36	288	384
Halaš Tó	734	486	32	231	392
Červená skala	1554	913	71	591	669
Priem. obvod	6	6	1	1	3
Kohútí vrch - tehelňa	145	98	7	41	76
Filákov - žel. stanica	8	6	3	3	1
Východ mesta	1687	1103	68	672	787
Pisárova - T. pustatina	15	9	1	6	5
Pisárova - T. pustatina	17	11	4	6	7

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V meste Filákov jednoznačne dominuje sektor služieb – vyše 76% subjektov. Sektor výroby reprezentujú hlavne výrobné firmy – najväčší zamestnávateľia v meste – firmy EKOLTECH s.r.o., Dometic Slovakia s.r.o, THORMA Výroba k.s. a FESTAP, s.r.o. Vyššie percentuálne zastúpenie kvartérneho sektoru je spôsobené pomerne vysokým počtom súkromných lekárov (26). Najviac subjektov sa zaoberá obchodnou činnosťou a predajom tovaru rôzneho druhu (41,4%), stravovacími službami (15,45%), „skrášľovacími“ službami (kaderníctvo, kozmetika, manikúra, pedikúra, solárium, fitness, fotoslužby a pod) (11,36%). Herne, stávkové kancelárie, záložne predstavujú 5% všetkých subjektov. Finančné služby, verejná správa a poľnohospodárska prvovýroba sú zastúpené po 3% všetkých subjektov pôsobiach na území mesta (PHRSR Filákov, 2015, s. 119).

Medzi najväčších zamestnávateľov vo Fiľakove patria tri výrobné podniky EKOLTECH s.r.o., Dometic Slovakia s.r.o, THORMA Výroba k.s. a FESTAP, s.r.o, ktorí dohromady zamestnávajú takmer 1.700 ľudí. Druhú skupinu tvorí verejná správa, kde v oblasti školstva je zamestnaných 183 osôb a Mesto Fiľakovo zamestnáva ďalších 150 osôb.

2.5. Nezamestnanosť, príčiny, dôsledky, prognózy

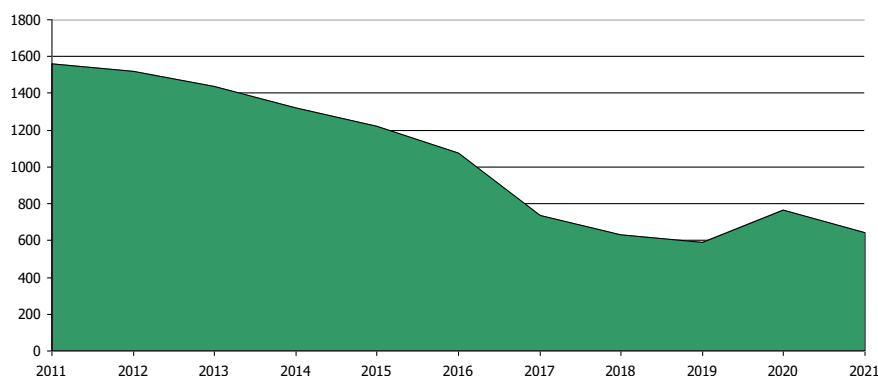
2.5.1. Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2019 klesajúci trend. V roku 2020 a 2021 ovplyvnila nezamestnanosť pandemická situácia, opatrenia vlády SR.

Nezamestnanosť aj v meste mala za posledných 5 rokov (do roku 2020) klesajúcu tendenciu.

Miera evidovanej nezamestnanosti v meste Fiľakovo, pohlavie a rok v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
P. evid. UoZ spolu	1563	1520	1439	1321	1224	1074	736	631	588	765	640
P. evid. uchádzačiek	756	762	730	695	651	591	417	370	343	421	365
Mierna nezm. v %	20,9	20,4	19,2	17,8	16,5	14,6	10,1	8,7	8,2	10,6	9,6

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu nezamestnaných v rokoch 2011 až 2021
 Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v regióne prezentuje nasledujúca tabuľka. Z hľadiska pohlavia bola evidovaná vyššia miera nezamestnanosti v prípade ženskej populácie. V roku 2021 dosiahla úroveň 11,9 %. V prípade mužskej populácie to bolo len 10,1 %. Najvyššia miera bola v sledovanom období v rokoch 2011 a 2012.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	13,6	14,44	13,5	12,3	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57	6,76
Banskobystrický kraj	19,8	20,81	18,3	17,2	14,94	12,8	8,67	7,03	6,69	9,83	9,01
Okres Lučenec	24,3	25,6	21,6	20,1	17,5	15,3	10,2	8,6	8,3	12,0	11,0
Muži	24,3	25,7	21,8	19,9	17,4	14,1	8,8	7,4	6,8	11,3	10,1
Ženy	24,3	25,4	21,3	20,2	17,6	16,5	11,8	9,9	9,9	12,8	11,9

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti znevýhodnených skupín. V prípade absolventov dochádza k výraznému poklesu počtu. Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov klesol počet z 4959 na 2201 osôb.

Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení

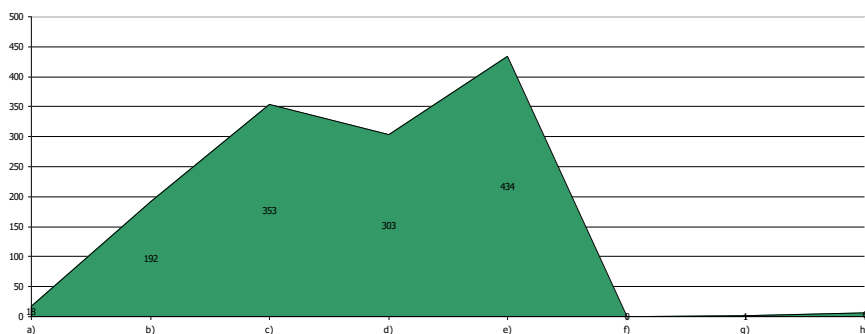
Okr. Lučenec	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	149	116	110	112	109	103	70	54	60	87	70
B	495	494	357	341	275	213	132	113	101	180	158
C	111	96	89	83	78	58	40	42	18	25	46
D	4 959	5 422	5 287	4 836	4 266	3 605	2 322	1 805	1 629	2 064	2 201

- A - Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP
- B - Počet uchádzačov o zamestnanie – absolventi
- C - Počet uchádzačov o zamestnanie – mladiství
- D - Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: DataCubes ŠÚ, 2011-2021

V meste Fiľakovo tvorili najväčšiu skupinu znevýhodnení, ktorí nemali počas predchádzajúcich 12 mesiacov stále zamestnanie. Ďalšou najväčšou skupinou boli obyvatelia dlhodobo nezamestnaní.

Štruktúra nezamestnaných v meste Fiľakovo v roku 2022 apríl (znevýhodnení)

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

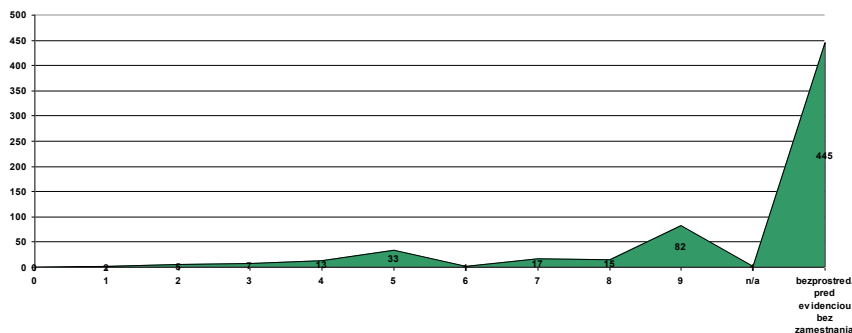
Číselník typov znevýhodnených UoZ podľa zák.č. 5/2004 Zb. § 8 písm.:

a) absolvent školy	18
b) občan starší ako 50 rokov veku	192
c) dlhodobo nezamestnaný občan	353
d) občan - vzdelanie nižšie ako stredné odborné	303
e) občan - 12 kal.mes. nemal pravidelne platené zamestnanie	434
f) štátny príslušník tretej krajiny – azyl/doplnková ochrana	0
g) osamelý občan – starostlivosť o odkázanú osobu/starajúci sa o dieťa	1
h) občan so zdravotným postihnutím	6

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Znevýhodnení obyvatelia s vekom nad 50 rokov tvorili skupinu 192 nezamestnaných. Nasledujúci graf prezentuje štruktúru nezamestnaných podľa profesie, ktorú vykonávali. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia bez zamestnania pred evidenciou.

Štruktúra nezamestnaných v meste Fiľakovo v roku 2022 apríl (podľa profesie)

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

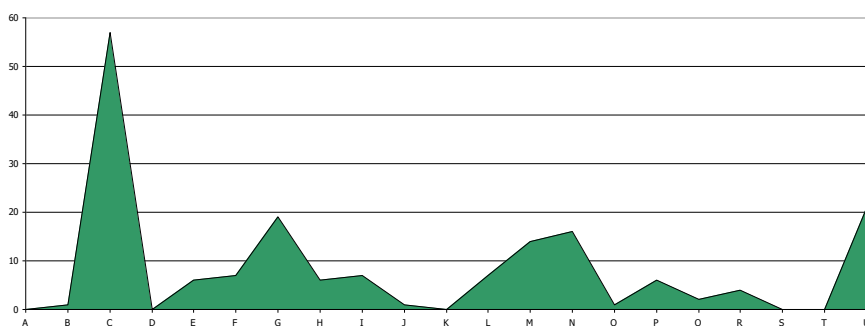
SK ISCO-08

1	Zákodarcovia, riadiaci pracovníci	2
2	Špecialisti	5
3	Technici a odborní pracovníci	7
4	Administratívni pracovníci	13
5	Pracovníci v službách a obchode	33
6	Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	1
7	Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	17
8	Operátori a montéri strojov a zariadení	15
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	82
0	Príslušníci ozbrojených síl	0
	Bez zamestnania pred evidenciu	445

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Z hľadiska odvetvovej klasifikácie bolo najviac nezamestnaných z odvetví priemysel (57), obchod (19) a administratíva (16).

Štruktúra nezamestnaných v meste Filákov v roku 2022 apríl (NACE)

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

SK NACE - odvetvová klasifikácia ekonomických činností

A	poľnohosp., lesníctvo a rybolov	0
B	ťažba a dobývanie	1
C	priemyselná výroba	57
D	dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0
E	dodávka vody, čistenie a odvod odp.vôd,odpady a služ.	6
F	stavebníctvo	7
G	veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. voz.a motoc.	19
H	doprava a skladovanie	6
I	ubytovacie a stravovacie služby	7
J	informácie a komunikácia	1
K	finančné a poisťovacie služby	0
L	činnosti v oblasti nehnuteľností	7
M	odborné, vedecké a technic. činnosť	14
N	administratívne a podporné služby	16
O	verejná správa a obrana, povinné sociál.zabezp	1
P	vzdelávanie	6
Q	zdravotníctvo a sociálna pomoc	2
R	umenie, zábava a rekreácia	4
S	ostatné činnosti	0
T	činnosti domácností ako zamestnávateľov	0
U	činnosti extrateritoriálnych organiz. a združení bezprostred. pred evidenciou bez zamestnania	21 445

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

2.5.2. Veková štruktúra nezamestnaných

Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35 - 49 a rizikóvu skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel postupne klesá. Pokles bol evidovaný aj v skupine od 15 do 24 rokov.

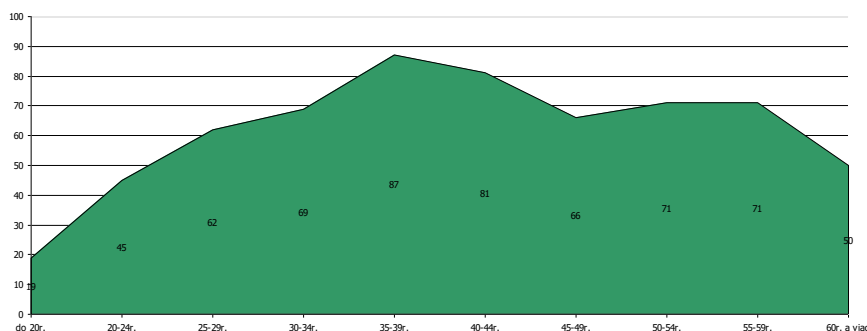
Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku – okres Lučenec

Okr. Lučenec	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15-24	1 388	1 636	1 364	1 253	1 079	783	548	456	398	599	496
25-34	2 175	2 324	2 079	1 830	1 637	1 349	902	762	778	969	815
Spolu	3 051	3 199	2 952	2 784	2 564	2 256	1 565	1 379	1 338	1 730	1 554
50 a viac	2 114	2 078	2 019	1 990	1 914	1 784	1 383	1 265	1 131	1 420	1 305
Spolu	8 728	9 237	8 414	7 857	7 194	6 172	4 398	3 862	3 645	4 718	4 170
15-24	795	910	760	675	597	401	272	239	189	332	278
25-34	1 153	1 210	1 106	913	839	600	400	324	340	468	395
Muži	1 516	1 617	1 426	1 358	1 231	1 023	663	567	508	741	676
50 a viac	1 185	1 172	1 142	1 071	1 000	915	664	568	488	664	604
Spolu	4 649	4 909	4 434	4 017	3 667	2 939	1 999	1 698	1 525	2 205	1 953
15-24	593	726	604	578	482	382	276	217	209	267	218
25-34	1 022	1 114	973	917	798	749	502	438	438	501	420
Ženy	1 535	1 582	1 526	1 426	1 333	1 233	902	812	830	989	878
50 a viac	929	906	877	919	914	869	719	697	643	756	701
spolu	4 079	4 328	3 980	3 840	3 527	3 233	2 399	2 164	2 120	2 513	2 217

Zdroj: 15.4.2022, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Priamo v meste Fiľakovo tvorili najväčšiu skupinu obyvatelia vo vekovej skupine od 35 do 39 rokov (87) a skupina od 40 do 44 rokov.

Štruktúra nezamestnaných v meste Fiľakovo v roku 2022 apríl (vek)

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

UoZ spolu	v tom				
	do 20r.	20-24r.	25-29r.	30-34r.	35-39r.
621	19	45	62	69	87
v tom					
40-44r.	45-49r.	50-54r.	55-59r.	60r. a viac	n/a
81	66	71	71	50	0

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

2.5.3. Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných

Vychádzajúc z ponuky VPM (voľných pracovných miest) na trhu práce regiónu sú najrizikovejšou skupinou občania s nízkym stupňom vzdelania v kombinácii s dlhodobou evidenciou. Záujem nie je ani o vytváranie pracovných príležitostí pre občanov so zdravotným postihnutím, ponuky VPM pre túto kategóriu sa v evidencii takmer nevyskytujú (Šed'ová, M., s.23-24, 2010).

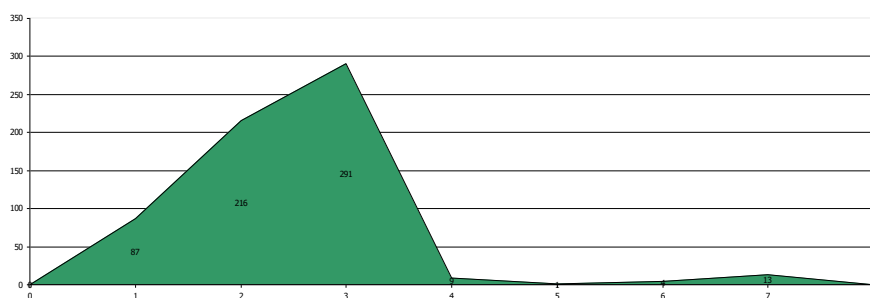
Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov. Najväčšou skupinou je skupina obyvateľov so základným a úplným stredným odborným vzdelaním. Počet obyvateľov so základným vzdelaním, prípadne bez vzdelania výrazne vzrástol v rokoch na 27,2 %. Ide hlavne o rizikové skupiny obyvateľstva.

Nezamestnaní podľa vzdelania v %											
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spolu											
Základné a bez vzdelania	17,9	18,0	22,5	28,9	19,4	25,3	23,3	33,3	45,1	34,4	27,2
Nižšie stredné	41,1	45,3	41,0	37,2	35,7	37,9	29,6	26,1	21,5	23,8	24,4
Úplné stredné	32,8	34,0	30,8	28,7	37,0	30,2	32,5	35,8	25,4	30,3	36,2
Vysokoškolské	8,2	2,6	5,7	5,2	7,9	6,8	14,4	4,7	8,1	11,5	12,2
Muži											
Základné a bez vzdelania	21,7	19,0	19,4	28,6	21,6	20,8	24,5	42,6	43,4	37,1	31,2
Nižšie stredné	38,6	49,2	45,4	40,4	43,2	40,4	32,3	28,9	27,6	25,8	28,4
Úplné stredné	34,9	30,4	29,9	27,8	29,6	30,9	31,9	28,4	22,4	25,8	30,6
Vysokoškolské	4,5	1,4	5,2	3,4	5,6	7,9	11,3	10,5	6,6	11,3	14,9
Ženy											
Základné a bez vzdelania	12,7	16,1	26,9	29,4	17,2	31,7	21,9	22,9	47,0	30,1	21,8
Nižšie stredné	44,3	38,9	35,1	32,1	27,3	34,4	26,2	22,9	14,4	20,4	18,9
Úplné stredné	29,9	40,3	32,1	30,6	45,3	28,6	33,2	44,7	28,8	36,6	43,9
Vysokoškolské	13,1	5,2	6,3	7,9	10,5	5,3	18,7	10,0	9,8	11,8	15,3

Zdroj: 20.3.2022, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Obyvatelia so základným vzdelaním sa podieľali na nezamestnanosti 27,2 %. Nasledujúce grafy porovnávajú štruktúru nezamestnaných podľa vzdelania v meste Filákov v apríli roku 2022. Najvyšší počet obyvateľov disponovalo stredným odborným vzdelaním (nižšie sekundárne vzdelanie) a úplným stredným vzdelaním (vyššie sekundárne vzdelanie). Nezamestnaní s vysokoškolským vzdelaním tvorili nízke %.

Štruktúra nezamestnaných v meste Filákov v roku 2022 apríl (vzdelanie)

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

ISCED - Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania

0	predprimárne vzdelanie	0
1	primárne vzdelanie	87
2	nižšie sekundárne vzdelanie	216
3	vyššie sekundárne vzdelanie	291
4	post sekundárne neterciárne vzdelanie	9

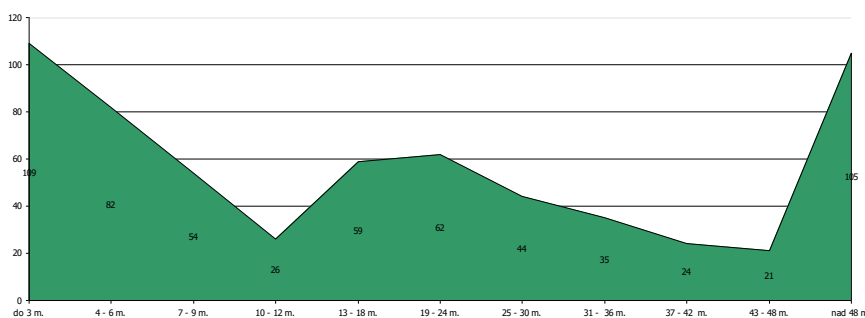
5 terciárne vzdelanie (nie VŠ)	1
6 terciárne vzdelanie (VŠ 1.stupeň)	4
7 terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň)	13
8 terciárne vzdelanie (VŠ 3.stupeň)	0

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Pri súčasnej situácii na trhu práce regiónu je problematické vytvoriť pracovné miesta kategóriu nezamestnaných s nízkym vzdelaním (so základným vzdelaním, nižším stredným, resp. bez vzdelania), nakoľko zamestnávateľia zväčša požadujú kvalifikovanejšiu a vzdelanejšiu pracovnú silu. Medzi nižším vzdelaním, chýbajúcou kvalifikáciou a vylúčením z trhu práce je jednoznačná súvislosť, nakoľko vyššia úroveň vzdelania rozširuje možnosti na trhu práce (Šed'ová, M., s.30, 2010). Za rizikóvu skupinu UoZ (uchádzačov o zamestnanie) najťažšie umiestniteľnú na trhu práce regiónu možno označiť dlhodobu evidovaných UoZ s nízkym stupňom vzdelania, pričom v rámci tejto skupiny sú zvlášť ohrozené ženy so základným resp. neukončeným základným vzdelaním.

2.5.4. Dĺžka evidencie

Pre mesto Filákov predstavuje najpočetnejšiu skupinu tvoria krátkodobo nezamestnaní evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny po dobu od 0 do 3 mesiacov. Ďalšou početnou skupinou je skupina viac ako 48 mesiacov. Dlhodobá nezamestnanosť v meste a okrese je problémom vzhľadom na obmedzený trh práce a sociálne zloženie obyvateľstva bez intenzívnejšej motivácie.

Obrázok: Štruktúra nezamestnaných v meste Filákov v roku 2022 apríl (dĺžka evidencie)
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

UoZ spolu		v tom					
	do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.		
	621	109	82	54	26	59	
		v tom					
	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.	
	62	44	35	24	21	105	

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

2.5.5. Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) ako orgán špecializovanej štátnej správy, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov vykonáva politiku zamestnanosti. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce. Mesto spolupracuje pri realizácii aktívnej politiky trhu práce s ÚPSVaR Filákov.

2.5.6. Aktivačná činnosť

Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti môže dočasne zamestnávať nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev. V roku 2022 bolo na aktivačných prácach v celom okrese Lučenec evidovaných 838 osôb. Najviac aktivačných pracovníkov bolo evidovaných v skupine A2c1 - AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zúčastňuje sa MOS na základe dohody s obcou (§12 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona č. 417/2013 Z.z. (a podľa zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení).

Aktivačné príspevky podľa regiónov v apríli 2022										
	A1d	A2a	A2b	A2c1	A2c2	A2c3	A2c4	A2d	A4	A5
Banskobystrický kraj	57	20	5	5783	437	0	73	120	0	0
Lučenec	7	2	2	827	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

AP - aktivačný príspevok

- A1d AP pre občana, ktorý je zamestnaný a má príjem aspoň vo výške minimalnej mzdy (§3 písm. a) zákona č. 417/2013 Z.z.)
- A2a AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zvyšuje si kvalifikáciu formou štúdia popri zamestnaní (§12 ods.3 písm. b) bod 1 zákona č. 417/2013 Z.z.)
- A2b AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zúčastňuje sa rekvifikácie (§12 ods. 3 písm. b) bod 2 zákona č. 417/2013 Z.z.)
- A2c1 AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zúčastňuje sa MOS na základe dohody s obcou (§12 ods. 3 písm. b) bod 4 zákona č. 417/2013 Z.z. (a podľa zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení)
- A2c2 AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zúčastňuje sa MOS na základe dohody s úradom (§12 ods. 3 písm. b) bod 3 zákona č. 417/2013 Z.z. (§52 zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
- A2c3 AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zúčastňuje sa MS pre samosprávny kraj (§12 ods. 3 písm. b) bod 3 zákona č. 417/2013 Z.z. (§ 52 zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
- A2c4 AP pre občana, ktorý vykonáva dobrovoľnícku činnosť (§12 ods. 3 písm. b) bod 5 zákona č. 417/2013 Z.z.)
- A2d AP - iné projekty
- A4 AP pre občana v HN, ak študuje na strednej alebo vysokej škole a vypláca sa mu rodičovský príspevok
- A5 AP pre občana, ktorý vykonáva dobrovoľnú vojenskú prípravu

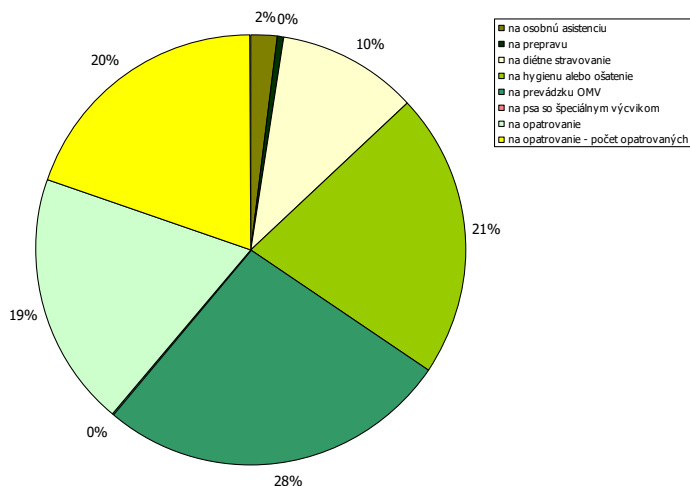
2.6. Sociálna charakteristika obyvateľstva

2.6.1. ŽTP občania

Za občana s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje občan, ktorého miera funkčnej poruchy je najmenej 40 %. Telesne a zdravotne postihnutý jedinec je jedinec s chybou pohybového a oporného ústrojenstva alebo poškodením nervového ústrojenstva, ak sa prejavuje porušenou hybnosťou a jedinec v stave choroby alebo zdravotného oslabenia. Mentálna retardácia je multidimenzionálny fenomén, ktorý postihuje prekrývajúco medicínske, psychologické, pedagogické a sociálne kvality, funkcie správanie sa postihnutého človeka od narodenia po smrť. Nasledujúci graf a tabuľka prezentuje štruktúru poberateľov peňažných príspevkov na kompenzáciu ŽTP v apríli 2022. Najviac poberateľov bolo evidovaných v skupine - na prevádzku OMV - 2142 a hygienu alebo ošatenie - 1717 osôb.

Počet poberateľov opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ŽTP v okrese Lučenec							
na osobnú asistenciu	na prepravu	na diétne stravovanie	na hygienu alebo ošatenie	na prevádzku OMV	na psa so špeciálnym výcvikom	na opatrovanie	na opatrovanie - počet opatrovaných
166	31	841	1717	2142	1	1540	1586

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

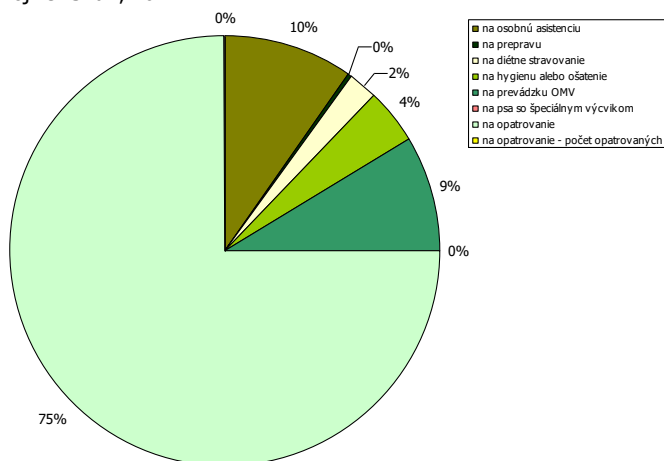

Obrázok: Počet poberateľov opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ŽP v okrese v apríli 2022
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Finančné čerpanie zdrojov na peňažné príspevky prezentuje nasledujúca tabuľka. Najviac zdrojov bolo použitých na príspevky na opatrovanie.

Čerpanie finančných prostriedkov opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ŽP podľa regiónov (v eurách)						
na osobnú asistenciu	na prepravu	na diétne stravovanie	na hygienu alebo ošatenie	na prevádzku OMV	na psa so špeciálnym výcvikom	na opatrovanie
87479	2901,48	19884,01	34752,08	78011,64	48,57	669279,94

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Obrázok: Čerpanie finančných prostriedkov opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu ŽP (€) v okrese v marci 2022
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Každé zdravotné postihnutie s trvalými následkami vyžaduje komplexný prístup zameraný nielen na úpravu postihnutých fyziologických funkcií, ale aj na úpravu psychosociálnych funkcií s cieľom integrácie postihnutej osoby do bežných spoločenských štruktúr. Model komplexnej rehabilitačnej starostlivosti vyžaduje skúsených odborníkov v rehabilitačnej medicíne - lekárov, fyzioterapeutov, rehabilitačných pracovníkov, psychologov, logopédov, ale aj sociálnych pracovníkov, orientovaných v problematike dlhodobej sociálno - rehabilitačnej starostlivosti (<http://www.nrozp.sk/index.php/soc-rehabilitacia>, 10.7.2020).

Úloha Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny

V tejto súvislosti Oddelenia posudkových činností úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a v druhom stupni Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny posudzujú občana na účely: peňažných príspevkov na kompenzáciu, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a parkovacieho preukazu. Posudková činnosť zahŕňa lekársku posudkovú činnosť a sociálnu posudkovú činnosť

(http://www.upsvar.sk/socialne-veci-a-rodina/tazko-zdravotne-postihnuty/posudkova-cinnost/oblasti-posudkovej-cinnosti.html?page_id=1216, 10.1.2020).

2.6.2. Opatrovaní

Opatrovaní sú občania odkázaní na opatrovateľskú službu. Opatrovateľská služba je určená občanom, ktorí sú podľa posudku príslušného orgánu odkázaní na pomoc druhej osoby pri zabezpečení životných úkonov, ak týmto občanom nemôže pomoc zabezpečiť rodina. Mesto Fiľakovo poskytuje občanom opatrovateľskú službu podľa zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov, opatrovateľskú službu občanom mesta. Je to terénna forma sociálnej služby v prirodzenom domácom prostredí občana, ktorý je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. Opatrovateľská služba sa poskytuje občanovi s trvalým pobytom v Fiľakova, v jeho domácnosti.

Sociálna služba sa poskytuje formou úkonov, ktoré opatrovateľky vykonávajú v domácnosti občana. Sú to úkony ako napr.

- sebaobslužné úkony – bežné úkony osobnej hygieny, kúpeľ,
- starostlivosť o domácnosť – nákup, jednoduché úkony spojené so starostlivosťou o domácnosť,
- príprava jedla, donáška obeda do domu,
- bežné upratovanie v domácnosti,
- starostlivosť o bielizeň,
- sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí,
- dohľad.

Prijímateľ sociálnej služby (občan) platí úhradu za poskytnutú sociálnu službu podľa príjmu a majetku. Výška úhrady za opatrovateľskú službu, poskytnutú občanovi v jednotlivých mesiacoch sa počíta na základe skutočne poskytnutých úkonov.

Súčasťou opatrovateľskej služby nie je zdravotnícka starostlivosť v zmysle z. č. 355 / 2007 Z. z. Zákon o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 140/2008 Z. z., 461/2008 Z. z., 540/2008 Z. z., 170/2009 Z. z., 67/2010 Z. z., 131/2010 Z. z.(nepriamo), 132/2010 Z. z., 132/2010 Z. z., 136/2010 Z. z., 172/2011 Z. z., 470/2011 Z. z., 306/2012 Z. z., 74/2013 Z. z., 153/2013 Z. z., 204/2014 Z. z., 77/2015 Z. z., 403/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 355/2016 Z. z., 40/2017 Z. z., 150/2017 Z. z., 289/2017 Z. z., 289/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 87/2018 Z. z., 475/2019 Z. z., 69/2020 Z. z., 119/2020 Z. z., 125/2020 Z. z., 198/2020 Z. z., 242/2020 Z. z., 286/2020 Z. z., 318/2020 Z. z., 319/2020 Z. z., 220/2021 Z. z., 252/2021 Z. z., 304/2021 Z. z.). Zdravotnícke úkony môžu poskytovať len štátne a neštátne zdravotnícke zariadenia.

2.6.3. Osoby v kríze

V súčasnosti sa na území mesta nachádza azylové ubytovanie, je však vo vlastníctve a kompetencii BBSK.

Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie predstavujú špecifickú skupinu, ktorá je postihnutá rôznymi životnými situáciami v súvislosti s trestnou činnosťou, domácim násilím, alkoholizmom, prípadne drogovou závislosťou. Týka sa teda prepustencov z výkonu trestu, ľudí bez domova, osoby závislé na drogách a alkohole, týrané osoby, osamelí rodičia s deťmi bez prístrešia, atď..

V meste môžu vyžadovať azylové ubytovanie hlavne osoby, ktoré sú vystavené domácemu násiliu v súvislosti s alkoholizmom, prípadne drogovou závislosťou.

Jedným z hlavných problémov v súčasnosti v celej spoločnosti je narastanie sociálno-patologických javov už v cieľovej skupine mladých ľudí v súvislosti s užívaním legálnych a nelegálnych drog a to už žiakmi základných škôl.

V meste Fiľakovo je problémom práve drogová závislosť určitých skupín (mladistvých) obyvateľstva, alkoholizmus, ako aj problémy s obyvateľmi bez domova.

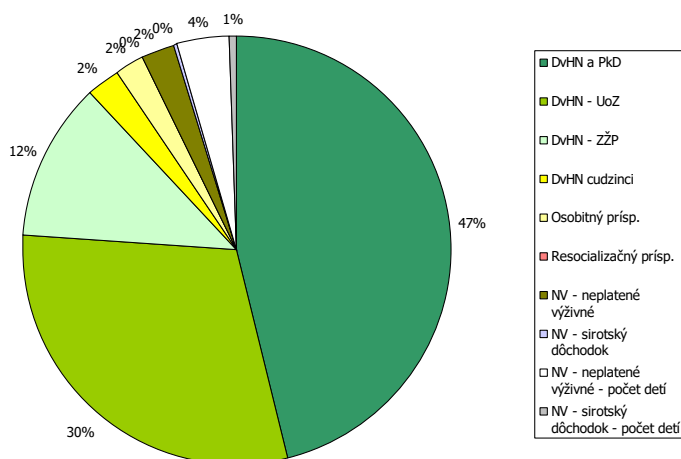
2.6.4. Poberatelia dávok v hmotnej núdzi (DHN)

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením. Nasledujúce grafy prezentujú štruktúru poberateľov dávok v hmotnej núdzi v okrese Lučenec v mesiaci apríl roku 2022.

Počet poberateľov vybraných dávok pomoci v hmotnej núdzi a náhradného výživného podľa regiónov

DvHN a PkD	DvHN - UoZ	DvHN - ZŽP	DvHN cudzinci	Osobitný prís.	Resocializačný prís.	NV - neplatené výživné	NV - sirotsky dôchodok	NV - neplatené výživné - počet detí	NV - sirotsky dôchodok - počet detí
2134	1380	556	110	107	2	111	13	176	29

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

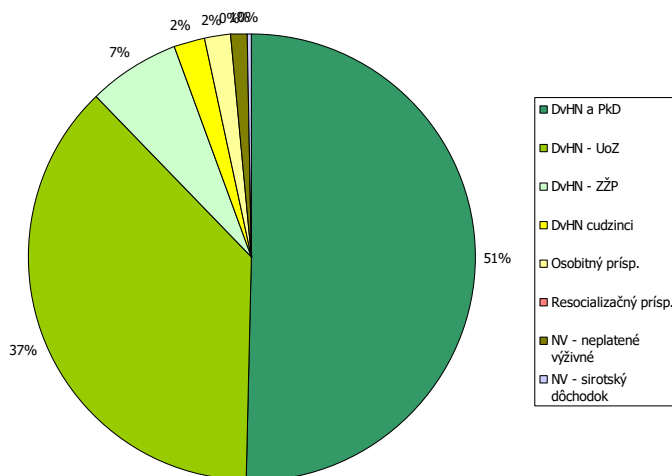

Obrázok: Poberatelia príspevkov DHN marec 2022
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Čerpanie finančných prostriedkov vybraných dávok pomoci v hmotnej núdzi a náhradného výživného v okr. Lučenec (v eurách)

DvHN a PkD	DvHN - UoZ	DvHN - ZŽP	DvHN cudzinci	Osobitný prís.	Resocializačný prís.	NV - neplatené výživné	NV - sirotsky dôchodok
323843,2	240604	44285,4	13319,6	12101,42	174,44	7640,44	1825,01

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Obrázok: Štruktúra výdavkov na DvHN marec 2022
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

2.6.5. Rodinné prídavky – osobitný príjemca

Mesto Fiľakovo je osobitným príjemcom rodinných prídavkov na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku v zmysle § 12, ods.2 zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa ((v znení č. 485/2004 Z. z., 532/2007 Z. z., 554/2008 Z. z., 516/2009 Z. z., 336/2010 Z. z., 180/2011 Z. z., 388/2011 Z. z., 411/2011 Z. z., 468/2011 Z. z., 384/2012 Z. z., 433/2013 Z. z., 450/2013 Z. z., 125/2016 Z. z., 234/2017 Z. z., 232/2018 Z. z., 226/2019 Z. z., 383/2020 Z. z., 497/2021 Z. z.) a doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (v znení č. 258/2020 Z. z.). Na základe zoznamu poberateľov prídavku na dieťa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) zasiela mestu mesačne zoznam poberateľov prídavku na dieťa, ktorým deti zanedbávajú povinnú školskú dochádzku a mesto vypláca prídavky na jedno dieťa v sume 25,88 € (rok 2022).

Sumu prídavku na dieťa vyhlási Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky opatrením, ktorého úplné znenie sa uverejní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky najneskôr do 31. decembra kalendárneho roka. Mesto Fiľakovo zriadilo osobitný účet rodinných prídavkov v banke, kde úrad zasiela rodinné prídavky. Mesto Fiľakovo pravidelne mesačne zasiela úradu správu o spôsobe použitia prídavkov. Zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa v § 18 ods. 1, ustanovuje, aby v prípade, ak rodič dieťaťa, resp. osoba, ktorej je dieťa zverené do náhradnej rodinnej starostlivosti nevyužíva prídavok na dieťa a príspevok k prídavku na dieťa na výchovu a výživu dieťaťa, okresný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny zastavil výplatu a poukazoval tieto dávky ďalšej oprávnenej osobe alebo mestu. Zákonom č. 658/2002 Z. z. sa doplnil dôvod na zastavenie výplaty prídavku na dieťa oprávnenej osobe aj v prípade, ak dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky a presunula sa účinnosť tohto paragrafu už od 1. januára 2003. Neprítomnosť žiaka v škole ospravedlňuje jeho zákonný zástupca, ale najviac 5 dní po sebe nasledujúcich dní. Ak neprítomnosť žiaka v škole trvá viac ako 5 dní po sebe nasledujúcich dní, vyžaduje si vždy lekárske potvrdenie o chorobe žiaka alebo iný úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti. Pod zanedbávaním povinnej školskej dochádzky na účely zastavenia prídavku na dieťa rodičovi sa rozumie stav, keď dieťa má neospravedlnenú neúčasť na vyučovaní v kalendárnom mesiaci viac ako 15 vyučovacích hodín. Škola oznámi zanedbávanie povinnej školskej dochádzky dieťaťa meste, v ktorej má rodič dieťaťa trvalý pobyt. Toto oznámenie škola zašle do troch pracovných dní po skončení kalendárneho mesiaca. Kópiu tohto oznámenia zašle škola aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR), odboru sociálnych vecí podľa miesta trvalého pobytu rodiča. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) vydá rozhodnutie o zastavení.

2.7. Analýza verejných sociálnych služieb

2.7.1. Sociálne služby

Zákon o sociálnych službách vymedzuje **sociálnu službu** ako „odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny“.

Pod **nepriaznivou sociálnou situáciou** sa rozumie ohrozenie osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z nasledujúcich dôvodov:

- a) nemá zabezpečené podmienky na uspokojenie základných životných potrieb,
- b) pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- c) pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia,
- d) pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- e) z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- f) pre výkon opatrovania osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- g) pre ohrozenie správaním iných osôb, alebo ak sa stala obeťou správania iných osôb,
- h) pre zotrúvanie v priestorovo segregovanej lokalite.

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, VÚC, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (... 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z., 218/2021 Z. z., 484/2021 Z. z., 484/2021 Z. z., 92/2022 Z. z., 101/2022 Z. z.) a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 276/2017 Z. z., 276/2017 Z. z., 289/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 56/2018 Z. z., 87/2018 Z. z., 106/2018 Z. z., 112/2018 Z. z., 157/2018 Z. z., 170/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 216/2018 Z. z., 9/2019 Z. z., 30/2019 Z. z., 139/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 371/2019 Z. z., 390/2019 Z. z., 476/2019 Z. z., 6/2020 Z. z., 73/2020 Z. z., 198/2020 Z. z., 279/2020 Z. z., 75/2021 Z. z., 261/2021 Z. z., 500/2021 Z. z.) vymedzuje paletu poskytovaných sociálnych služieb obyvateľom mesta Filákov. Nasledujúca tabuľka prezentuje ponuku zariadení sociálnych služieb v okrese Lučenec.

Zariadenia sociálnych služieb v okrese Lučenec											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PM v DSS pre post. deti	11	8	8	8	3	3	2	2	1	1	1
PM v DSS pre p. dosp.	366	381	387	436	322	356	354	306	221	219	218
PM v detských domovoch	19	19	21	30	30	50					
PM v zariad. pre seniorov	81	81	81	81	182	182	181	182	248	253	270
Počet m. k 31.12 spolu	614	611	632	687	674	707	640	578	591	520	512
Počet zariadení	20	21	21	23	21	23	16	18	16	17	17

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Filákov, oddelenie posudkových činností a peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažko zdravotne postihnutých občanov poskytuje finančné prostriedky na kompenzáciu a na preklenutie zdravotných ťažkostí. Občania Filákovia žiadajú tieto peňažné príspevky na kompenzáciu (peňažný príspevok na prepravu a peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, príspevok na kúpu/úpravu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, na osobnú asistenciu, na opatrovanie, na kúpu, výcvik používania a úpravu pomôcky, na opravu pomôcky, na kúpu zdvíhacieho zariadenia, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom a pod.), v rámci ktorých vydáva mesto Filákov potvrdenie, že občanovi nie je poskytovaná žiadna sociálna služba prostredníctvom mesta.

Nasledujúca tabuľka prezentuje prehľad poskytovaných sociálnych služieb podľa druhu v meste Filákov.

Sociálne služby		
Druh	Zariadenie / služba	existujúci stav
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého ...	zariadenie pre seniorov zariadenie opatrovateľskej služby denný stacionár opatrovateľská služba	1 1 1 1
Podporné služby	jedáleň	1

Zdroj: Filákov, 2022

Smerovanie sociálnych služieb v meste je nastavené poskytovať sociálne služby v súlade s individuálnymi potrebami občana. Snahou je udržať občana v jeho prirodzenom prostredí, kým to okolnosti, zdravotný stav a možnosti rodiny dovoľia. Mesto takýmto občanom (klientom) poskytuje prostredníctvom ním založenej organizácie opatrovateľskú službu, služby jedálne, prepravnú službu (seniori, osoby so ZP). Služby jedálne poskytujú aj Školské jedálne. V prípade potreby zabezpečenia sociálnych služieb počas 24 hodín môže byť občan umiestnený v zariadení opatrovateľskej služby alebo v zariadení pre seniorov, ktoré takisto prevádzkuje organizácia založená mestom. Pobytové služby sú určené prioritne pre seniorov (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby) a osoby so ZP (zariadenie opatrovateľskej služby). V blízkej budúcnosti sa pripravuje spustenie prevádzky denného stacionára určeného na poskytovanie ambulantných služieb občanom odkázaných na pomoc len počas určitého obdobia počas dňa (seniori, osoby so ZP). Poskytovanie sociálnych služieb iným skupinám obyvateľstva je riešené ďalšími subjektmi a službami.

Poskytovanie soc. služieb je riešené v budovách vo vlastníctve mesta zariadenie sociálnych služieb Nezábudka, n.o., zmluva o nájme nebytových priestorov. Prevádzka denného stacionára bude tiež riešená v budove vo vlastníctve mesta (zmluva o výpožičke). V budúcnosti je potrebné zriadiť nízkoprahové sociálne služby (práčovňa, nocľaháreň, útulok, núdzové bývanie, vývarovňa...), ktoré sú určené skupinám občanov, ktorí si takéto služby nevedia zabezpečiť z dôvodu, že nemajú vlastné bývanie, alebo im to nedovolí ich finančná a sociálna situácia (MsÚ, 2022).

Mesto Filákov a neverejný poskytovateľ poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách, na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku v zariadeniach:

Jedáleň

Nezábudka, n.o.

Druh sociálnej služby:	Jedáleň
Rozsah:	neurčitý čas
Forma:	terénna
Cieľová skupina:	§58 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečenie nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, majú ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav a fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
Deň začatia poskytovania:	3.12.2009

Komunitné centrum §24d zákona 448/2008

V komunitnom centre sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. h) zákona 448/2008 poskytuje základné sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia, vykonáva preventívna aktivita, zabezpečuje záujmovú činnosť. V komunitnom centre sa vykonáva komunitná práca a komunitná rehabilitácia. Sociálnu službu v komunitnom centre možno poskytovať ambulantnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.

Druh sociálnej služby: Komunitné centrum

Rozsah:	neurčitý čas
Forma:	ambulantná
Cieľová skupina:	§24d ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii ohrozené sociálnym vylúčením alebo obmedzením ich schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.
Kapacita:	28 osôb
Deň začatia poskytovania:	7.9.2018

Opatrovateľská služba §41 zákona 448/2008

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. Ustanovenie odseku 3 písm. b) sa nepoužije, ak fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení, vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje odľahčovacia služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac osem hodín mesačne.

Nezábudka, n.o.

Druh sociálnej služby:	Opatrovateľská služba
Rozsah:	neurčitý čas
Forma:	terénna
Cieľová skupina:	§41 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
Deň začatia poskytovania:	4.4.2006
Miesto poskytovania:	obec: Filákov

Zariadenie opatrovateľskej služby §36 zákona 448/2008

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí. V zariadení opatrovateľskej služby sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie opatrovateľskej služby ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona č. 448/2008.

Nezábudka, n.o., Záhradnícka 1987

Druh sociálnej služby:	Zariadenie opatrovateľskej služby
Rozsah:	neurčitý čas
Forma:	pobytová - ročná
Cieľová skupina:	§36 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - Plnoleté fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc iných fyzických osôb, ak im nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu
Kapacita:	8 osôb
Deň začatia poskytovania:	1.1.2010

Zariadenie pre seniorov §35 zákona 448/2008

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení pre seniorov sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie,

utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí, zabezpečuje záujmová činnosť. V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona č. 448/2008. V zariadení pre seniorov možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia.

Nezábudka, n.o.,

Záhradnícka 1987

Druh sociálnej služby:	Zariadenie pre seniorov
Rozsah:	neurčitý čas
Forma:	pobytová - ročná
Cieľová skupina:	§35 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc iných fyzických osôb a ich stupeň odkázanosti je najmenej IV. Fyzické osoby v dôchodkovom veku, ktoré potrebujú poskytovanie sociálnej služby v ZPS z iných vážnych dôvodov
Kapacita:	45 osôb
Deň začatia poskytovania:	19.4.2008 (15.4.2022, https://www.bbsk.sk/)

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitímizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby spíňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v meste (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy

klienta a primerane jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálne technickej vybavenosti.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehľbovanie kvalifikácie.

Plán obnovy

KOMPONENT 13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť

Hlavnými výzvami Plánu obnovy sú:

1. Absencia funkčného prepojenia sociálnej a zdravotnej starostlivosti a vertikálna fragmentácia kompetencií
2. Neefektívny spôsob financovania
3. Nejednotné a nesytemové posudzovanie zdravotného postihnutia a potreby dlhodobej starostlivosti
4. Nefunkčný systém dohľadu nad sociálnou starostlivosťou, vrátane starostlivosti v domácom prostredí
5. Nedostatok služieb dlhodobej a paliatívnej starostlivosti, najmä služieb komunitného typu

Cieľom navrhovaných reforiem a investícií je zabezpečiť kvalitnú a dostupnú komplexnú podporu ľudí s potrebou dlhodobej a paliatívnej starostlivosti. Poskytovaním takejto starostlivosti sa zvýši inklúzia osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti v súlade s ich právami obsiahnutými v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ako aj miera ich sociálnej ochrany.

V nadväznosti na uvedené výzvy sú hlavnými cieľmi reforiem a investícií:

1. Funkčné prepojenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti
2. Systém financovania, ktorý zohľadňuje preferencie odkázanej osoby, podporuje rozvoj komunitnej starostlivosti a podporuje nábor personálu
3. Spravidlivo a systematicky posúdená miera zdravotného postihnutia a potreby starostlivosti
4. Funkčný dohľad a garantovaná kvalita sociálnej starostlivosti
5. Ponuka služieb následnej, dlhodobej a paliatívnej starostlivosti zohľadňujúca preferencie ľudí s potrebou starostlivosti a ich ľudské práva.

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územia, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	657	648	638	630	621	611	602	593	584	575	566
65-69	652	672	691	711	731	751	770	790	810	830	850
70-74	451	461	472	482	492	503	513	524	534	544	555
75-79	320	330	339	348	357	367	376	385	394	404	413
80-84	176	177	178	178	179	179	180	180	181	181	182
85-89	104	106	107	109	111	113	115	117	119	121	123
90-94	36	37	37	38	38	39	39	40	40	41	41
95-99	12	13	13	14	15	16	17	18	19	20	20
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2.7.2. Posudková činnosť

Posudková činnosť na účely poskytovania sociálnej služby je zdravotná posudková činnosť a sociálna posudková činnosť. Posudkovou činnosťou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a na opatrovateľskú službu.

Zdravotná posudková činnosť

Zdravotná posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby je hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a zmien zdravotného stavu fyzickej osoby, ktoré vykonáva zdravotnícky pracovník na základe zmluvy s obcou alebo vyšším územným celkom (ďalej len „posudzujúci zdravotnícky pracovník“). Posudzujúci zdravotnícky pracovník pri vykonávaní zdravotnej posudkovej činnosti spolupracuje so sociálnym pracovníkom mesta.

Sociálna posudková činnosť

Sociálna posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu je posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby, rodinného prostredia fyzickej osoby a prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť.

2.7.3. Služby vzdelávania

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V meste sa nachádzajú materské školy. Ako vyplýva z predpokladov demografického vývoja, v priebehu nasledujúcich 10 rokov pravdepodobne dôjde k miernemu poklesu počtu detí predškolského veku hlavne do 1 roka, a teda nebude vytvárať tlak na udržanie, prípadne rozšírenie zariadenia. Ponuku škôl v meste Filákov prezentuje sieť materských škôl, základné školy:

V systéme vzdelávania pôsobia:

- 2 materské školy a 2 školské jedálne tvoriace ich súčasť,
- 4 základné školy, ktorých súčasťou sú 4 školské kluby detí a 3 školské jedálne,
- 1 základná umelecká škola v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta,
- 3 ďalšie školy v územnej pôsobnosti mesta, a to:

Špeciálna základná škola internátna - Bentlakásos Speciális Alapiskola, Viničná 12 v zriaďovateľskej pôsobnosti Obvodného úradu v Banskej Bystrici (počet žiakov v školskom roku 2014/2015: 137, škola má vlastnú školskú jedáleň, školský klub detí a školský internát)

2 stredné školy:

Gymnázium - Gimnázium, Námestie padlých hrdinov 2 s 8-ročným a 4-ročným vzdelávacím programom (počet žiakov v školskom roku 2014/2015: 249, škola má vlastnú školskú jedáleň)

Stredná odborná škola – Szakközépiskola, Kalinčiakova 8 s 3-ročnými učebnými odbormi a 2-ročnými učebnými odbormi s osobitne upravenými učebnými plánmi, 4-ročnými študijnými odbormi, resp. 2-ročným nadstavbovým štúdiom pre absolventov trojročných učebných odborov (počet žiakov v školskom roku 2014/2015: 257, škola má vlastný školský internát a vlastnú školskú jedáleň) v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja (PHRSR Filákov, 2015, s. 156).

1 špeciálna škola:

Špeciálna základná škola internátna - Bentlakásos Speciális Alapiskola, (zriaďovateľ: Okresný úrad v BB), Viničná 12, 986 01 Fiľakovo.

Materská škola

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materských školách od roku 2011 do roku 2021. Mesto Fiľakovo je zriaďovateľom 2 materských škôl.

Materská škola	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Štátne	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
štátne – deti	269	285	299	288	285	305	305	301	312	311	315
štátne – triedy	15	15	15	15	15	16	16	16	17	17	17
štátne - učitelia	32	32	32	32	32	34	34	34	34	34	3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Materská škola – Óvoda Štúrova 1, 986 01 Fiľakovo

Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania v materskej škole je dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno – citovej úrovne ako základu pre školské vzdelávanie v základnej škole a pre život v spoločnosti. Obsah vzdelávania v materskej škole je obsahom všeobecného vzdelávania a je štruktúrovaný v oblastiach všeobecného vzdelávania, podobne, ako je to na následných stupňoch vzdelávania. Obsah vzdelávania v materskej škole sa vymedzuje v týchto siedmych vzdelávacích oblastiach: JAZYK A KOMUNIKÁCIA, MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI, ČLOVEK A PRÍRODA, ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ, ČLOVEK A SVET PRÁCE, UMENIE A KULTÚRA, ZDRAVIE A POHYB.. V materskej škole sa výchovno – vzdelávacia činnosť neviaže výlučne na jednu z konkrétnych vzdelávacích oblastí ale na úrovni plánovania obsahu vzdelávania sa vzájomne vzdelávacie oblasti prelínajú a integrujú.

MŠ je umiestnená v účelovej budove pavilónového typu rozdelená na 3 časti, v 2 budovách sú priestory v ktorých je 9 tried pre deti vo veku od 2 do 6 rokov s príslušenstvom (umyvárne, toalety, šatne, výdajne jedál...). Tretiu budovu tvorí hospodársky pavilón, v ktorom je umiestnená kuchyňa, práčovňa a kancelárie riaditeľky MŠ a ŠJ. Okolo budovy MŠ je oplotený školský dvor s bohatou zeleňou, 5 pieskovísk, preliezky, hojdačky, hracie domčeky, preliezková stena, šmýkačky, balančný mostík. Všetky priestory ako aj kapacita materskej školy sú plne využité. Materská škola je vďaka úspešnému projektu „INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM“ – IROP po komplexnej rekonštrukcii celej budovy.

v budúcnosti je potrebné:

- nainštalovať chýbajúce termostatické ventily na radiátory,
- vykonať terénne úpravy na školskom dvore,
- rozšírenie poplašného zariadenia aj do nových priestorov v časti prístavby,
- zakúpiť záhradný domček na uskladnenie pracovného materiálu na úpravu školského dvora,
- vymeniť detský nábytok v 1 triede,
- postupne vymeniť dlažbu aj v interiéri materskej školy na 9 chodbách a v 1 šatni detí,
- postupne vymeniť interiérové dvere na šatniach detí
- v budúcnosti riešiť aj rekonštrukciu školskej jedálne
- opraviť oplotenie materskej školy vrátane aj jeho betónovej časti (SVČ, 2020).

Materská škola - Óvoda Daxnerova 15, 986 01 Fiľakovo

Materská škola je zariadenie, ktoré poskytuje predprimárne vzdelávanie deťom vo veku od 3 do 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Výchova a vzdelávanie prebieha na základe Školského vzdelávacieho programu pod názvom "DÚHA". Materská škola (ďalej len MŠ) ponúka predovšetkým výchovne vyvážené prostredie, v ktorom dieťa zohráva kľúčovú rolu pre učiteľku MŠ, podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, morálnej, telesnej, estetickéj, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie. MŠ je 8 triedna a nachádza sa na sídlisku Farská lúka vo Fiľakove. Škola prevádzkuje 4 maďarské a 4 slovenské triedy. Spolu má 16 pedagogických zamestnancov a približne 130 detí. Prevádzku školy zabezpečujú aj nepedagogickí zamestnanci - školník, kuchárky a upratovačky. Materská škola má celodennú prevádzku a poskytuje výchovu a vzdelávanie v čase od 6.30 - 17.00 hod. Poskytuje pred primárne vzdelávanie, celodennú aj poldennú starostlivosť deťom od 2 - 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Dvojročné deti prijíma iba vtedy, ak kapacita a podmienky dovoľia. Výchovno-vzdelávacie procesy sa realizujú v súlade s platnými učebnými osnovami a plánmi. Materská škola na svoju činnosť využíva budovu zloženú z pavilónu A a B, kde sú triedy kancelárie, sklady, kuchyňa, práčovňa. Súčasťou školy je rozsiahly areál školského dvora, ktorý je vybavený EKO hračkami, pieskoviskami, šmýkačkami, preliezkami, dostatočným množstvom náradia pre pohybové aktivity detí a lavičkami pre možnosť oddychu detí. Pracovné centrá sú prispôbené na hry v triedach sú umiestnené v priestore, ktorý je vybavený účelovo a slúži na spontánne hry detí a učiteľkou plánovanú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť. Školská jedáleň pri materskej škole je zriadená na prípravu, výdaj jedál a nápojov pre deti v čas ich pobytu v materskej škole. Školská knižnica bola a je priebežne doplnená aktuálnymi odbornými publikáciami a metodickými príručkami podľa daných možností. Budova MŠ je z vonka obnovená oteplená,

vymalovaná a všetky okná a dvere sú vymenené (10.5.2022, <https://ms-daxnerova.webnode.sk/o-nas-j/>).

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0	78	76	74	71	69	66	64	61	59	56	54
1-4	346	340	325,5	314,2	303	292	280,3	269	258	246	235,1
5-9	491	485	480	475	469	464	459	453	448	443	437

Základné školy

V samotnom meste sa nachádzajú 4 základné školy (ZŠ). V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sú všetky 4 ZŠ. Nenachádza sa tu žiadna súkromná ani cirkevná škola. Dve základné školy sú s vyučovacím jazykom maďarským.

V školách sa nachádza 68 tried, v ktorých sa vyučuje cca. 1427 detí. Počet detí v základných školách ostáva relatívne stabilný. V školách vyučuje 106 pedagogických zamestnancov.

Základná škola											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZŠ štátne	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ZŠ - štátne - deti	1420	1377	1 364	1 319	1 350	1 420	1 420	1405	1414	1424	1427
ZŠ - štátne - triedy	71	70	71	70	71	70	70	69	72	68	68
ZŠ - štátne - učitelia	107	107	107	104	109	107	110	109	108	106	106

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

ZŠ

Základná škola, Školská 1

Je plnoorganizovaná základná škola v centre mesta, v ktorej sa primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie uskutočňuje v slovenskom jazyku. Škola zabezpečuje výchovu a vzdelávanie prostredníctvom školského vzdelávacieho programu, resp. v školskom klube detí výchovného programu. Vzdelávanie integrovaných žiakov realizuje prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu. Významnú úlohu zastáva v škole koordinátor protidrogovej prevencie a výchovný poradca, ktorý sa venuje najmä profesijnej orientácii žiakov. Základná škola je rozpočtovou organizáciou mesta s právnou subjektivitou, ktorej súčasťou je školský klub detí a zariadenie školského stravovania – školská jedáleň. Škola má vlastnú telocvičňu a športový areál. V škole sa od júna 2010 realizoval projekt s názvom "Skvalitnenie vzdelávacieho procesu prostredníctvom modernizácie a obnovy ZŠ Školská 1 Filákov". Vďaka projektu sa uskutočnili dôležité rekonštrukčné práce, napr. výmena okien a vstupných dverí za plastové s izolačným dvojsklom na hlavnej budove aj na prístavbe; na hlavnej budove: rekonštrukcia vykurovacieho systému, obnova zdravotno-technických rozvodov (rozvody studenej a teplej vody, vnútorná kanalizácia), stavebná obnova sociálnych zariadení, modernizácia odborných učebni a pod., na prístavbe: zateplenie fasády, vybudovanie novej strešnej konštrukcie (sedlová strecha) a pod. V roku 2011 mimo uvedeného projektu vedenie školy zabezpečilo plynofikáciu školských dielní z finančných prostriedkov základnej školy (PHRSR Filákov, 2015, s. 162).

Základná škola Štefana Koháriho II. s VJM II. Koháry István Alapiskola

V školskom roku 2020/2021 mala škola 71 zamestnancov, z toho 54 pedagogických, 10 technicko-hospodárskych, 6 zamestnancov školskej jedálne a 1 odborná zamestnankyňa. Pedagogických zamestnancov je možné rozdeliť nasledovne: 44 učiteľov všeobecnovzdelávacích predmetov, 5 vychovávateľiek ŠKD, 2 asistenti SZP, 3 pedagogickí asistenti z projektu „Efektívnejšie štúdium“. THP pracovníkov je možné rozdeliť nasledovne: 2 sekretárky, 6 upratovačiek, 1 školník, 1 areálový pracovník. 5 zamestnankýň bolo na materskej alebo rodičovskej dovolenke, z toho 4 pedagogické zamestnankyne a 1 THP.

V areáli školy je päť budov v nasledovnom zložení: Budova A (dvojposchodová) – učebne, odborné učebne, riaditeľstvo a zborovňa, Budova B (dvojposchodová) – učebne, odborné učebne, Budova P – dielne, učebňa, malá telocvičňa, Budova školskej jedálne a školského klubu, Budova telocvične. Škola má k dispozícii: 25 tried, odborné učebne: 2 jazykové učebne s počítačmi pripojenými na internet, kompletne rekonštruovaná učebňa chémie a fyziky, 3 učebne informatiky s pripojením na internet, učebňa geografie, učebňa hudobnej výchovy, veľká telocvičňa so šatňami, malá telocvičňa, posilňovňa, učebňa pracovnej výchovy, malá kuchyňa, školská knižnica, trieda pre talentovaných žiakov, školský klub detí, školská jedáleň, športový areál (veľké trávnaté ihrisko, bežecká dráha, asfaltové ihrisko), javisko na školskom dvore, pre potreby vyučovania a strávenia voľného času v škole je využiteľný nový altán, vonkajšia učebňa. V školskom roku 2020/2021 bolo na škole integrovaných 46 žiakov. Na I. stupni základnej školy bolo začlenených 14 žiakov – z toho 12 intelektovo nadaných, na II. stupni ZŠ bolo začlenených 32 – z toho 27 intelektovo nadaných (SVVČ, 2020/2021).

Základná škola, Farská lúka 64/A, Filákov

Škola pozostáva z pavilónu A – administratívna budova, z pavilónu E – telocvičňa, z pavilónu C – jednoposchodová budova (tu sa nachádza 12 učební a kabinety) a z pavilónu B (tu sa nachádzajú priestory 2 oddelení školských klubov, jedáleň, kuchyňa, cvičná kuchynka, relaxačná miestnosť, spoločenská miestnosť ako i školský byt). Pri škole sa nachádza športový areál. Vykurovanie je zabezpečené z centrálnej kotolne. Vo všetkých triedach sú interaktívne tabule a dataprojektory. Máme zriadenú jazykovú učebňu (18 notebookov, interaktívna tabuľa, dataprojektor). Do školského klubu detí a do výtvarnej učebne boli počas celého školského roka doplnené učebné a kompenzačné pomôcky podľa požiadaviek vyučujúcich. Pre všetkých vyučujúcich škola zakúpila licenciu do virtuálnej knižnice www.zborovna.sk. Výchovno-vzdelávací proces pre 163 žiakov zabezpečuje 14 učiteľov, 2 vychovávateľky. Na škole pracuje 14 krúžkov: hudobno-pohybové hry, všetkovedko, spektrum, bystré hlávky, matematický, florbalový, kreatívny workshop, mažoretky, hravá slovenčina, poľovníček, slovenčina 9, športové hry, stolnotenisový, spievankovo inovovaný Školský vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ - ISCED 1 - primárne vzdelávanie - 1. - 4. ročník a pre 2. stupeň ZŠ - ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelávanie - 5. - 9. ročník. Na škole pracujú dve oddelenia školského klubu detí. Na základe požiadavky rodičov je zriadené oddelenie rannej družiny, ktoré je v prevádzke od 6.35 hod. do začiatku vyučovania (10.5.2022, <https://zsfarfi.edupage.org/about/>).

Základná škola Lajosa Mocsáryho s vyučovacím jazykom maďarským - Mocsáry Lajos Alapiskola Farská lúka 64/B, 986 01 Filákov

Škola vlastní dva objekty: pavilón D – slúži ako budova školy s učebňami a kanceláriami a telocvičňa školy – hala, malá telocvičňa, kabinety, šatne a sociálne zariadenia. Pavilón D je trojpodlažný objekt, daný do užívania v roku 1993. Budova nie je v uspokojivom stave, okná sú nevyhovujúce, strecha spojovacej chodby zateká. V budove sa nachádzajú učebne všetkých ročníkov spolu s dvomi odbornými učebňami. Dve slúžia ako učebne výpočtovej techniky, sú vybavené 40 osobnými počítačmi. Tieto učebne využívajú žiaci školy na hodinách výpočtovej techniky a v rámci krúžkových činností. Na dištančné vyučovanie mali pedagogickí zamestnanci zabezpečené nové tablety v počte 20 kusov. Do tejto učebne boli nakúpené stoličky k počítačom pre žiakov. Vybavenie kabinetov je každoročne doplňované novými učebnými pomôckami. V roku 2016 bola strecha telocvične prerobená na sedlovú a obnovená aj palubovka telocvične. Zrekonštruované sú aj hygienické priestory a aj osvetlenie vo vedľajších priestoroch a na chodbe. Telocvičňa je využívaná okrem hodín telesnej výchovy aj na záujmovo-vzdelávaciu činnosť žiakov. Naďalej v nej prebieha zápasnícky krúžok, v rámci ktorého jeho účastníci – žiaci dosiahli na rôznych súťažiach pekné výsledky. Vo večerných hodinách budova je otvorená aj verejnosti: je poskytnutá možnosť skupinám dospelých na športové aktivity. Učiteľská a žiacka knižnica v tomto školskom roku nebola dostatočne využívaná kvôli pandémie. Školský klub detí s tromi oddeleniami vyvíja svoju činnosť v bežných učebniach, nakoľko nemá vlastné priestory (10.5.2022, <https://mocsaryai.edupage.org/a/dokumenty-projekty?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQ2JnN1YnBhZ2U9MTg%3D>).

Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacity školského stravovania. V meste sa nachádza 6 školských jedální s celkovou kapacitou 530 stoličiek.

Školské jedálne	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Kapacita	497	497	497	509	521	521	521	521	521	521	530
Stravníci	1 370	1 396	1 412	1 404	1 380	1 325	1 222	1 179	1 159	1 164	1 170

Zdroj: SÚ SR, DataCubes, 2022

V roku 2021 bolo v 6 školských jedálňach 1170 stravníkov.

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	491	485	480	475	469	464	459	453	448	443	437
10 - 14	580	574	557	547	536	524	513	501	490	478	467

Záujmová činnosť

Na území mesta Filákov mimoškolskú činnosť vykonávajú:

- Školské kluby detí - zriadené pri každej ZŠ
- Základná umelecká škola (organizácia s právnou subjektivitou zriadená Mestom)

Základná umelecká škola v Filákov

Škola vznikla v roku 1953 ako Závodná hudobná škola. Od roku 2002 je jej zriaďovateľom mesto Filákov a škola má štatút samostatného právneho subjektu. Školu navštevujú žiaci z mesta Filákov a okolitých obcí okresu Lučenec a Rimavská Sobota. Vyučovanie na škole prebieha v čase od 10:00 do 18:00 hod - podľa rozvrhu hodín žiakov.

ZUŠ vo Fiľakove poskytuje základné umelecké vzdelanie v nasledovných odboroch:

HUDOBNÝ ODBOR

- 4 ročníky štúdia druhého stupňa pre žiakov stredných škôl
- Štúdium pre dospelých

UČEBNÉ PLÁNY MŠ SR č. 11 215/2003 s platnosťou od 01. 09. 2004.

- Primárne umelecké vzdelanie 1B - prvý stupeň, prvá časť, žiaci 1.až 4. ročníka
- Nižšie sekundárne umelecké vzdelanie 2B - prvý stupeň, druhá časť, žiaci 1.až 4. ročníka

UČEBNÉ PLÁNY MŠ SR č. 2015 - 6346/5841; 1 - 10AO s platnosťou od 01. 09. 2015

Na škole je možné študovať hru na nasledovných hudobných nástrojoch: klavír, keyboard, akordeón, husle, dychové nástroje, spev, gitara, bicie nástroje. Okrem hudobnej teórie sa učia žiaci aj štvorročnú hru na klavíri, nástrojové duá, triá, inštr. sprievod, komornú hru, hru v súboroch, komorný spev.

VÝTVARNÝ ODBOR

- 4 ročníky štúdia druhého stupňa pre žiakov stredných škôl
- Štúdium pre dospelých

UČEBNÉ PLÁNY MŠ SR č.11 215/2003 s platnosťou od 01.09.2004

- Primárne umelecké vzdelanie 1B - prvý stupeň, prvá časť, žiaci 1. až 4. ročníka
- Nižšie sekundárne umelecké vzdelanie 2B - prvý stupeň, druhá časť, žiaci 1.až 5. ročníka

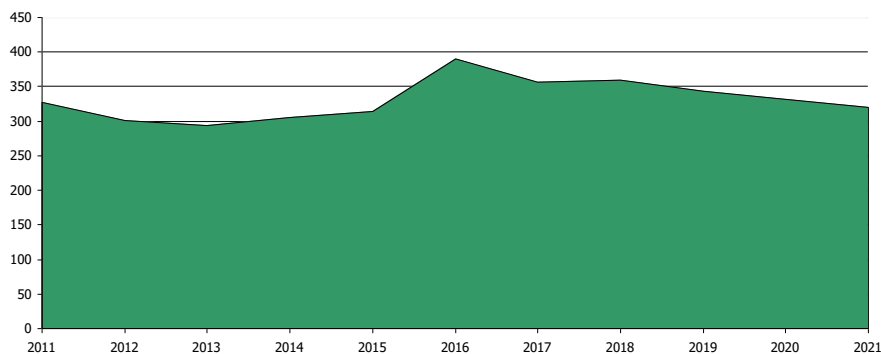
UČEBNÉ PLÁNY MŠ SR č. 2015 - 6346/5841; 1 - 10AO s platnosťou od 01. 09. 2015

Vyučovacie predmety: kresba, maľba, grafika, modelovanie - priestorové vytváranie, dekoratívne činnosti, počítačová grafika

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu žiakov v ZUŠ. Do roku 2016 počet žiakov v ZUŠ stúpala. V roku 2020 výraznejšie ovplyvnila vývoj pandémie COVID - 19.

ZUŠ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žiaci	328	301	294	306	314	390	357	359	344	331	320
Učítelia	17	19	16	17	17	19	20	20	17	19	19

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov a učiteľov v ZUŠ

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	491	485	480	475	469	464	459	453	448	443	437
10 - 14	580	574	557	547	536	524	513	501	490	478	467

Špeciálne školy

V samotnom meste sa nachádza 1 špeciálna škola (ŠŠ). V škole vyučuje 16 učiteľov. Počet detí v špeciálnej štátnej škole postupne klesá. V škole sa učí 91 detí.

Základná škola

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ŠŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ŠŠ spolu - deti školsk.	130	130	137	139	114	117	106	106	106	90	91
ŠŠ - štátne - učitelia	18	19	19	20	18	17	17	27	17	16	16

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Špeciálna základná škola

Špeciálna základná škola internátna – Bentlakásos Speciális Alapiskola vo Filákov je plnoorganizovaná školou s právnou subjektivitou. V súčasnej dobe je zriaďovateľom Okresný úrad v Banskej Bystrici. Základnou úlohou školy je poskytovať žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami výchovu a vzdelávanie spôsobom primeraným ich postihnutiu. Poskytuje primárne vzdelanie žiakom s mentálnym postihnutím (ISCED 1) v jazyku slovenskom i v jazyku maďarskom. Žiakovi umožňuje získať základné poznatky, zručnosti a schopnosti potrebné na jeho orientáciu v živote a v spoločnosti a na jeho ďalšiu výchovu a vzdelávanie na úrovni, ktorá je preňho osobne dosiahnuteľná. Všetky učebné činnosti prispôsobuje individuálnym potrebám a možnostiam žiaka. Prevádzka školy funguje v 3 budovách (2 na Viničnej ulici, 1 na ulici Obrancov mieru). V školských objektoch je 14 kmeňových tried, odborné učebne na pracovné vyučovanie, školská kuchynka, minitelocvičňa a počítačové učebne. Organizačnými jednotkami školy sú aj školský internát s týždennou prevádzkou a kapacitou 26 detí, školská kuchyňa a školská jedáleň. V súčasnom období školu navštevuje cca 100-140 žiakov s diagnostikovaným ľahkým, stredným až ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Prevažná časť žiakov je zo sociálne znevýhodneného väčšinou rómskeho prostredia a má pridružené aj iné poruchy. Okrem žiakov z Filákov navštevujú školu aj žiaci z okolitých obcí i iných okresov. Výchovno – vzdelávací proces zabezpečuje 18 učiteľov, 7 vychovávateľov a 2 asistenti učiteľa. O prevádzku školy sa stará 12 nepedagogických zamestnancov školy (10.5.2022, <http://www.szsifilakovo.sk/menu/sucasnost1>).

Stredné školstvo

Ponuku stredoškolského vzdelávania tvorí v meste Gymnázium a Stredná odborná škola.

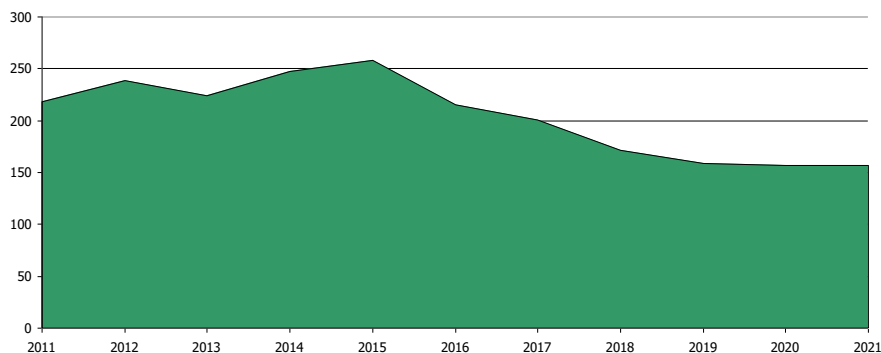
Gymnázia

V roku 2021 bolo v meste Filákov 1 gymnázium. Celkovo počet žiakov gymnáziu klesal do roku 2021. V roku 2021 bolo evidovaných cca. 157 žiakov.

Gymnázia

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
štátne - žiaci	218	239	224	247	258	215	201	171	159	157	157
štátne - triedy	12	13	12	12	13	11	11	10	9	8	8
štátne - učitelia	21	21	21	20	19	16	18	19	19	19	19

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov a učiteľov v gymnáziách

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Gymnázium

Gymnázium – Gimnázium vo Filákov sídli v dvoch budovách. V hlavnej budove školy sa nachádzajú triedy, odborné učebne, kabinety, školská jedáleň a kuchyňa, kancelárie. Po rekonštrukcii podkrovných priestorov sa v značnej miere zlepšili podmienky pre výchovno-vzdelávaciu činnosť. V týchto priestoroch boli vytvorené učebne (6), spoločenská miestnosť, sociálne zariadenia a serverovňa. V priestoroch hlavnej budovy je umiestnená školská knižnica a knižnica Spoločnosti Pro Futuro. V podkrovných priestoroch funguje aj Lokálna Cisco Akadémia. V školskom roku 2015/2016 v podkrovných priestoroch bola vytvorená učebňa Robotiky. V školskom roku 2011/2012 v priestoroch B budovy boli vytvorené 2 učebne. V tejto budove sa nachádza

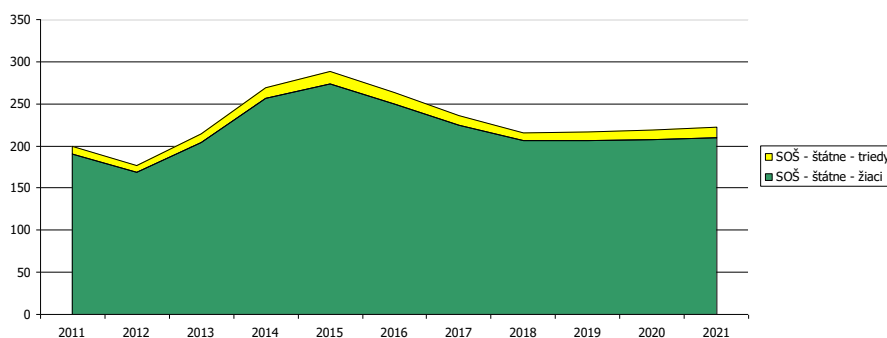
registrátorne stredisko, sklad učebníc, kabinet TV, sklad divadelného súboru Apropó a Zsibongó, kotoľňa, cvičebňa. V školskom roku 2019/2020 prebehla na prízemí a prvom poschodí hlavnej budovy kompletná rekonštrukcia elektrických rozvodov a výmena osvetlenia na LED osvetľovacie telesá. V školskom roku 2020/2021 sa rekonštruoval hlavný vchod do školy, ktorý bol v havarijnom stave v sume 4000,- Eur, ktoré poskytlo BBSK a prebehla aj rekonštrukcia historických dverí a dreveného obloženia vestibulu. Túto rekonštrukciu sme zrealizovali svojpomocne. Tiež, svojpomocne, boli zrekonštruované dve učebne a boli osadené plávajúcou podlahou. V cvičebni v spolupráci s miestnymi klubmi MMM a kulturistami sa odizolovali vlnúce steny a opatřila miestnosť vnútornou maľovkou (s celkovými nákladmi cca 2000,- Eur). V podkrovnom priestore sa vymenil (2000,- Eur zo zdrojov BBSK) zastaraný málo výkonný kotol za nový výkonnejší a úspornejší. Materiálno-technické zabezpečenie: Zabezpečenie výpočtovou technikou je na štandardnej úrovni. Okrem 3 učební informatiky sú počítače k dispozícii v odborných učebniach chémie a biológie, v zborovni. Do zborovne boli zakúpené 4 stolové počítače a nahradili doterajší poruchový počítačový systém. Z projektových financií (NCP) sa zriadila ďalšia učebňa so 16-tkovým počítačovým systémom. K zlepšeniu materiálno-technickej vybavenosti školy v značnej miere prispieva Spoločnosť Pro Futuro, e-Talentum n.o. a spoločnosť In-Nova. Pre potreby vyučovacieho procesu je k dispozícii 17 projektorov, 54 prenosných počítačov, 12 interaktívnych tabúl. Odborné učebne: chémia, biológia, 3 učebne informatiky, fyzika a posilňovňa, učebňa spoločenských vied / počítačová (16-tkový systém), jazyková učebňa, robotika, učebňa projektov (SVVČ, 2020/2021).

Stredné odborné školy

V meste Filákov bolo v roku 2021 celkovo 1 stredná štátna odborná škola. Počet žiakov rovnako ako v prípade gymnázia klesá. Do roku 2021 klesol počet žiakov na cca. 210.

SOŠ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SOŠ - štátne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SOŠ - štátne - žiaci	190	169	204	257	274	250	225	206	206	207	210
SOŠ - štátne - triedy	10	8	10	12	14	13	11	10	11	12	12
SOŠ - štátne - učelia	15	13	12	14	15	15	16	16	18	16	16

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov a učiteľov v SOŠ
 Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Stredná odborná škola

Vznik a vývoj súčasného SOU strojárskeho vo Filákov až do 1. 4. 1991, je spätá s históriou a vývojom bývalého štátneho podniku Kovosmalt Filákov. Podnik už v 20-tych rokoch zabezpečoval výchovu odborníkov v rôznych robotníckych profesiách prevažne pre vlastné potreby. Podnik Kovosmalt bol najväčším producentom strojárskeho spotrebného tovaru na juhu stredného Slovenska, a výchova a vzdelávanie na našej škole sa prispôbovala požiadavkám predovšetkým tohto podniku. Na základe uznesenia vlády z 5. 8. 1952 bola pri Kovosmalte založená Učňovská škola, ktorá sa na základe školskej reformy z 30. 4. 1957 mení na Odborné učilište. Už od 1. 9. 1977 pri škole otvára svoje brány Stredná škola pre pracujúcich. Od 1. 9. 1980 bolo učilište zaradené do siete stredných odborných učilíšť. Činnosť školy od školského roku 1987/88 sa presúva do novopostavených priestorov, dielni, budovy školy, budovy internátu, budovy telocvične, jedálne, rozprestierajúcich sa na takmer 3 ha pozemku. Podľa vtedajších predstáv učilište malo zabezpečovať prípravu robotníkov v rámci bývalého VJH Strojsmalt v profesiách, predovšetkým strojárskeho zamerania a so zameraním na povrchovú úpravu, t.j. profesie: obrábač kovov, nástrojár, strojní mechanik, mechanik strojov a zariadení, povrchová úprava (smatovanie, galvanizovanie, elektroforéza) a elektromechanik pre rozvodové zariadenia. Tomuto zámeru zodpovedalo aj vybavenie dielni odborných učební a učební.

SOŠ Filákov, je právnym nástupcom Stredného odborného učilíšť strojárskeho, Strednej priemyselnej školy, Strediska praktického vyučovania nábytkárskeho, Stredného odborného učilíšť textilného v Lučenci (čiastočne), Stredného odborného učilíšť poľnohospodárskeho v Buzitke, a Združenej strednej odbornej školy Filákov. Vzhľadom na neustály pokles populácie, ako i na vážnu zmenu štruktúry kvality uchádzačov o stredné odborné vzdelanie, SOŠ Filákov, je donútená odbočiť od doteraz vytýčených cieľov. To znamená, že ponuku vzdelávacích aktivít treba rozšíriť o vzdelávanie dospelých a intenzívnejšie sa musíme venovať menej nadaným žiakom učilíštného typu. Príprava žiakov na škole zahŕňa od dvojročného odborného učilíšť v odbore strojárska výroba pre uchádzačov s neúplným základným vzdelaním, cez trojročné učebné odbory v klasických strojárskych, elektrotechnických, technicko-ekonomických a stolárskych profesiách s nadväzujúcim dvojročným nadstavbovým štúdiom až po štvorročné študijné odbory s praxou a študijných odborov s odborným výcvikom. Celkovo sa dá škola

charakterizovať ako integrovaná stredná odborná škola. Vzhľadom na charakter vzdelávania na stredných odborných učilištiach (trojročných študijných odboroch) v dvojtypných vyučovacích cykloch, kapacita školy pre tento typ vzdelávania umožňuje vychovávať až 480-500 žiakov v areáli školy s maximálnym počtom internátne ubytovaných žiakov cca. 100. Odlišný pomer počtu hodín odborného výcviku (odbornej praxe) a požiadavky na technické vybavenie učebni pre rôzne typy štúdia však umožňuje prijímať len nižší počet uchádzačov a neustále hľadať nové možnosti racionálnejšieho využitia priestorov školy, dielni a internátu. Od odovzdania nového komplexu budov došlo k veľkému počtu reorganizovaní a rekonštrukcií interných a externých priestorov školy vždy podľa technických a finančných požiadaviek a možností zriaďovateľov, resp. požiadaviek skvalitnenia učebnice. Národnostné zloženie žiakov školy zodpovedá národnostnému zloženiu regiónu. Spádová oblasť školy zahŕňa okresy Lučenec, Veľký Krtíš, Rimavská Sobota, Revúca a čiastočne južná časť okresu Rožňava. Od svojho vzniku až do súčasnosti sa škola zamerala na klasické strojárne, elektrotechnické a stolárske profesie (o ktoré je neustály záujem zo strany priemyslu), kým väčšina ostatných škôl obdobného typu v okresoch Lučenec a Rimavská Sobota sa v 90-ych rokoch preorientovala na služby. Pokles počtu absolventov základných škôl a tým aj uchádzačov o štúdium na stredných školách spôsobilo, že školy hľadajú možnosti vrátiť sa ku klasickým strojárskym a elektrotechnickým študijným a študijným odborom, avšak bez toho, že by niekto skúmal technickú vybavenosť či kvalifikačné predpoklady ich pedagogických pracovníkov. Z hľadiska kvality vzdelávania tieto snahy neznamajú konkurenciu, ale na druhej strane (dez)informovanosť rodičov a nedostatočný odborný dohľad vedie k nebezpečnému preradeniu kvality a kvantity (5.5.2022, <https://technifi.edupage.org/a/profil-skoly>).

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	625	624	624	623	623	622	622	622	621	621	620

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrvať na encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internete, alebo v knižnici. Diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

2.7.4. Zdravotnícke služby

V meste Filákov pôsobia nasledovné zdravotnícke zariadenia: 4 ordinácie všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast, 6 ordinácií praktického lekára pre dospelých, 2 gynekologické ambulancie, 1 diabetologická ambulancia, 1 chirurgická ambulancia, 1 očná ambulancia, 1 kožná ambulancia, 1 pediatrika + alergologická + imunologická ambulancia, 1 otorinolaryngológ, 1 neurológ, 1 reumatológ – ortopéd, 1 internista, 6 stomatologických ambulancií, 5 lekární, 1 veterinárna ambulancia.

Pôvodná poliklinika v meste v súčasnosti vôbec nefunguje, zdravotnú starostlivosť v meste poskytujú 3 sústredené centrá pre celkom 15-18 ambulancií. ostatné ambulancie sú rozptýlené po meste. Chýbajú také zdravotnícke služby, ako RTG, RAFO laboratórium, zubné RTG laboratórium, diagnostické centrum, pľúcny lekár, dospelá, detská a stomatologická pohotovosť. Ich zriadenie je problematické zo strany zdravotných poisťovní (odvolávajú sa na vopred určené kvóty pre lekárov a ich nemožnosť presunu medzi nimi). Mnohé zariadenia poskytujú svoje služby päť dní v týždni, niektoré však len 2-3 ordinačné dni v týždni. Väčšinu ambulancií využívajú aj obyvatelia z okolitých obcí, čo znamená až 25 000 obyvateľov (PHRSR Filákov, 2015, s.189).

Počet samostatných ambulancií praktického lekára pre dospelých postupne klesá. Mesto a jeho obyvatelia majú k dispozícii celkovo 9 špecializovaných ambulancií a 1 zariadenie Rýchlej zdravotníckej pomoci.

Zdravotnícke zariadenia v meste											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

C	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E	4	5	2	3	4	3	2	4	4	4	4
F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G	4	6	5	5	6	6	5	6	6	4	4
H	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4
I	5	4	5	4	4	3	3	4	4	4	4
J	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2
K	8	6	8	10	9	11	11	10	9	9	9
L	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
A	Polikliniky samostatné (úz. a záv.)										
B	Nemocnice všeobecné a špecializované										
C	Transfúziologické a hematologické oddelenia										
D	Liečebne, domy ošet.starost., hospice, zar.biomed.výskumu										
E	Lekárne a výdajne liekov										
F	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu										
G	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých										
H	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti										
I	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga										
J	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa										
K	Samostatné ambulancie lekára špecialistu										
L	Rýchla zdravotnícka pomoc										

Zdroj: ŠÚ SR, 2022, DacaCubes,

Problémom v meste sú praktickí lekári a lekári pre deti a dorast v dôchodkovom veku, nedostatok špecialistov, dlhé čakacie doby na vyšetrenie, zložitý systém objednávaní, častokrát nemožný telefonický kontakt, neexistencia diagnostického centra a neexistencia lekárskej pohotovostnej služby. Rýchla zdravotnícka pomoc je bez lekára. Rovnaký problém je aj u stomatólogov. Najmä ich služby sú finančne náročné a hlavne sociálne slabší obyvatelia majú s návštevou stomatóloga problém. Je potrebné rozšírenie ponuky zdravotníckych služieb a okrem kvantitatívnych parametrov riešiť aj vekovú štruktúru lekárov a zdravotníckeho personálu, ktorá v budúcnosti vytvorí v tejto oblasti ťažko riešiteľný problém.

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladá sa vyšší dopyt po zdravotníckych službách, nakoľko spotrebiteľmi zdravotníckych služieb sú hlavne deti nižších vekových skupín. Vyšší dopyt po službách pravdepodobne nebude vyvolaný nárastom tejto vekovej skupiny (v prípade posproduktívneho veku sa predpokladá pokles takmer vo všetkých skupinách), ale zhoršenie životných podmienok tejto skupiny, zvýšené pôsobenie stresových faktorov z dôvodu COVID - 19 a prolémom na Ukrajine, zhoršením parametrov životného prostredia, či problémami spojenými s neschopnosťou uspokojiť základné životné potreby z dôvodu rozpočtovej bariéry a následnej ekonomickej deprivácie.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0	78	76	74	71	69	66	64	61	59	56	54
1-4	346	340	326	314	303	292	280	269	258	246	235

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	657	648	638	630	621	611	602	593	584	575	566
65-69	652	672	691	711	731	751	770	790	810	830	850
70-74	451	461	472	482	492	503	513	524	534	544	555
75-79	320	330	339	348	357	367	376	385	394	404	413
80-84	176	177	178	178	179	179	180	180	181	181	182
85-89	104	106	107	109	111	113	115	117	119	121	123
90-94	36	37	37	38	38	39	39	40	40	41	41
95-99	12	13	13	14	15	16	17	18	19	20	20
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

V pláne obnovy

Cieľ	Opatrenia
Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti (ambulantné a pobytové služby)	Zriadenie nových kapacít sociálnych služieb komunitného typu - pobytové a ambulantné zariadenia. Vykonávateľ: MPSVR, prijímatelia budú vyberaní prostredníctvom výzvy.
Rozšírenie a obnova kapacít následnej a ošetrovateľskej starostlivosti: Rozšírenie a obnova domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Vybavenie nových a dovybavenie existujúcich ADOS. Vykonávateľ: MZ SR, prijímatelia budú vyberaní prostredníctvom výzvy.
Rozšírenie a obnova kapacít paliatívnej starostlivosti: Rozšírenie a obnova siete mobilných hospicov	Vybavenie nových a dovybavenie existujúcich mobilných hospicov. Vykonávateľ: MZ SR, prijímatelia budú vyberaní prostredníctvom výzvy.

2.7.5. Voľno - časové aktivity

Šport

Areál FTC v posledných rokoch zaznamenáva vzostup, dokončila sa tribúna, úplne sa prerobila kolkáreň, zrekonštruovala sa telocvičňa a šatne futbalistov. Okolie ihriska sapostupne upravuje, no absencia tréningového futbalového ihriska môže mať za následok zničenia hlavného ihriska. V športovej oblasti Filákov v minulosti malo zastúpenie v zápasení v I. Československej lige, vo futbale dospeli v II. národnej lige, starší dorastenci v III. lige, mladší dorastenci v II. lige a žiaci v I. lige. FTC vychovalo veľké množstvo vynikajúcich športovcov, poniektorí z nich to dotiahli až do reprezentácie (futbal - Riecky, Vég Z., LeGiang E., v súčasnosti LeGiang P.- brankár reprezentácie do 21 rokov. Kolky - Knapp G. ml. Filákovský olympionik Pavel Szikora sa zúčastnil dvoch olympijských hier a viacerých majstrovstiev sveta v chôdzi na 50 km. Rekreačný šport je zastúpený aerobikom, turistickým oddielom, bežeckou súťažou Filákovský CROSS a cyklistickým združením BMX FILADELPHIA. Obyvatelia využívajú na rekreačné športovanie aj telocvične, spoločné priestory a ihriská základných škôl nasledovne: ZŠ Školská: aerobic, basketbal, futbal, zumba; ZŠ Farská lúka: floorball, bojové umenie, fitnes, joga, kung-fu, powerlifting; ZŠ L. Mocsáryho s VJM: basketbal, futbal, stolný tenis, spoločenský tanec, tenis, zumba; ZŠ Š. Koháriho II. s VJM: baranta, bojové umenie, futbal, kalanetika, liečebná telesná výchova a rehabilitácia pre seniorov. Materiálno-technické zabezpečenie športu v meste je na nižšej úrovni, chýbajú športové zariadenia ako športová hala, krytá plaváreň, umelá ľadová plocha, skate park, tréningové ihriská pre futbalistov sú nevyhovujúce (PHRSR Filákov, 2015, s.199 - 200).

Športové kluby

V súčasnosti pôsobí v meste športový oddiel FTC Filákov, ktorý sa sústreďuje na futbal, kolky a šach a stolný tenis a v poslednej dobe aj na zápasníctvo, silový trojboj a kulturistiku, či cyklistiku (horská a cestná cyklistika). FTC sa veľkou mierou zameriava na výchovu mladých športovcov (futbal má 5 mládežníckych družstiev a 2 dospelé družstvá). Dospelé a dorastenecké „A“ družstvá hrajú IV. stredoslovenskú ligu, žiaci II. ligu, dospelé a dorastenecké „B“ družstvá hrajú okresnú súťaž, prípravka hrá turnajovo. Veľmi je úspešná mestská liga v malom futbale. Kolkársky oddiel má momentálne 40 registrovaných hráčov, 30 hráčov mestskej ligy. Kolkárske „A“ družstvo hrá EXTRALIGU, „B“ družstvo a dorastenci hrajú I. ligu. V šachovom oddiele je momentálne 29 registrovaných hráčov. Šachisti hrajú I. ligu a majú aj mládež. Stolnotenisový oddiel vznikol v roku 2013 a má registrovaných 12 dospelých a 5 juniorských hráčov. Oddiel silového trojboja a kulturistiky vznikol v roku 2014 a momentálne má 22 členov. Jeho členovia dosiahli víťazstvá na Medzinárodných Majstrovstvách Slovenska v tlaku na lavičke raw v Lučenci v rokoch 2014 a 2015.

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné sa zamerať hlavne na potreby vekovej skupiny 15 – 39 rokov, ktorá tvorí pomerne početnú skupinu obyvateľov s dobrou prognózou.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územia, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	625	624	624	623	623	622	622	622	621	621	620
20-24	599	594	589	585	580	575	571	566	561	557	552
25-29	540	532	521	512	503	493	484	474	465	455	446
30-34	624	617	610	603	596	589	582	575	568	561	554
35-39	750	737	725	718	706	695	684	673	662	652	641
40-44	824	817	810	803	796	789	782	775	768	761	754

Kultúra

Kultúra priamo ovplyvňuje životný štýl každého jednotlivca, má vplyv na organizáciu voľného času. Mesto Filákov ponúka svojim obyvateľom veľa možností kultúrneho a spoločenského vyžitia.

Najvýznamnejšími kultúrnymi zariadeniami v meste Filákov sú Mestské kultúrne stredisko (MsKS) a Hradné múzeum Filákov (HMF). Okrem uvedených kultúrnych inštitúcií sú v meste vytvorené aj ďalšie kultúrne zariadenia ako Matica slovenská, Csemadok, Maďarský spoločenský dom, Základná umelecká škola, krúžky pôsobiace pri základných školách a materských školách a občianske združenia (PHRSR Filákov, 2015, s.190 - 191). Najvýznamnejšie kultúrne podujatia v meste: Palócka Veľká noc na Filákovskom hrade, Noc múzeí a galérií, Mestský deň detí, Filákovské hradné hry, Festival UDVart, Cezhraničný festival, Lesná hudba, Palócke dni a Dni mesta Filákov, Festival VárLak, Blahoželenie seniorom, Hudobný festival „Hudba náš spoločný jazyk“ s vianočným jarmokom (MsÚ, 2022).

Príspevkové organizácie mesta v oblasti kultúry

Hradné múzeum vo Filákovke a Mestské kultúrne stredisko. Predmetmi činnosti Hradného múzea sú: vykonávanie múzejnej činnosti a ochrana kultúrneho dedičstva prevádzkovaním národnej kultúrnej pamiatky Filákovský hrad a Mestského vlastivedného múzea, vykonávanie knižničnej činnosti prevádzkovaním Mestskej knižnice vo Filákovke a poskytovanie turisticko-informačných služieb prevádzkovaním Novohradského turisticko-informačného centra. Predmetom činnosti kultúrneho strediska je zabezpečenie kultúrno-výchovnej činnosti a organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí, upokojenie kultúrnych záujmov a tvorivých kultúrnych aktivít občanov. Organizujú sa podujatia miestneho, regionálneho až medzinárodného charakteru s cieľom interkultúrneho dialógu medzi tu žijúcou majoritou a minoritami. Pôsobenie umeleckých subjektov je podporené mestom a mestským kultúrnym strediskom. Kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa snažia vyhovieť kultúrnym potrebám všetkých vrstiev obyvateľstva z hľadiska ich záujmu (výstavy, besedy, divadelné predstavenia, hudobné koncerty, folklórne podujatia, literárne aktivity, mono- a multitematické, mono- a multižánrové festivaly atď.), veku (podujatia a aktivity pre deti, mládež a dospelých, pre rodiny, pre seniorov), či národnosti (prezentácia kultúry Slovákov, Maďarov a Rómov). Pri realizácii kultúrnych podujatí a pri príprave propagačných materiálov je zabezpečená dvojjazyčnosť. V úlohe a smerovaní kultúry v meste treba pokračovať Vzrastom ponuky kultúrnych

podujatí bude potrebná užšia spolupráca medzi kultúrnymi subjektmi s cieľom zosúladenia nárokov zo strany návštevníkov s ponukami kultúrnych subjektov. Treba prehodnotiť štruktúru kultúrnej ponuky a časový harmonogram realizácie podujatí (MsÚ, 2022).

Mestské kultúrne stredisko (MsKS)

je kultúrno-výchovným zariadením mesta Filákov. Je príspevkovou organizáciou mesta s právnou subjektivitou. Základným predmetom činnosti MsKS je zabezpečenie kultúrno-výchovnej činnosti a organizovanie kultúrno-spoločenských a voľno-časových podujatí. MsKS vo Filákov vytvára podmienky pre tvorivé kultúrne aktivity občanov v oblastiach, ktoré nadväzujú na dlhodobé tradície regiónu. Usporadúva amatérske a profesionálne umelecké produkcie z rôznych odborov a žánrov umeleckej tvorby. Organizuje miestne, regionálne a medzinárodné programy; predstavenia, koncerty, rozličné miestne amatérske súťaže a prehliadky z oblasti ZUČ. Vo svojich účelových objektoch usporadúva zábavy, spoločenské stretnutia občanov. Organizuje miestne tradičné kultúrne slávnosti (Palócke dni), ako aj besedy, prednášky, tematické zájazdy a exkurzie. Sprostredkúva občanom umelecké, dramatické, tanečné a hudobné hodnoty. MsKS zabezpečuje propagáciu a prezentáciu svojich akcií, kultúrnych podujatí na lokálnej, regionálnej a celoslovenskej úrovni. Spolupracuje s redakciami masmédií, pripravuje príspevky a zverejňuje ich. MsKS vo svojich priestoroch zabezpečuje vhodné podmienky pre činnosť: mužského speváckeho zboru Pro Kultúra, ženského speváckeho zboru Melódia, komorného speváckeho zboru, divadelného súboru Zsákszínház, hudobnej skupiny „ Musí byť“, hudobnej skupiny Nostalgia band, hudobnej skupiny Funk Rock Band, tanečnej skupiny Hip-hop, šachového krúžku, stolnotenisového krúžku, jednotlivých občianskych združení. V rámci kultúrnej spolupráci MsKS spolupracuje s kultúrnymi inštitúciami mesta: MO Csemadokom, Domom Matice slovenskej, s Jednotou dôchodcov, miestnymi školami a škôlkami, Rímsko-katolíckym kostolom, Hradným múzeom, s OZ Inforom, podnikateľmi mesta, civilnými organizáciami, umeleckými agentúrami, masmédiami, ako aj so zahraničnými kultúrnymi inštitúciami.

Budova MsKS vo Filákov nie je vo vyhovujúcom stave. Potrebuje komplexnú rekonštrukciu. Okná sú väčšinou zhnité, nedajú sa otvoriť a zatvoriť, dvere taktiež. Je nevyhnutné vonkajšie zateplenie budovy z dôvodu zníženie spotreby energie. Celá strecha je v dezolátnom stave, na viacerých miestach zateká. V celej budove je nevyhnutá celková rekonštrukcia a modernizácia sociálnych zariadení, súrne treba obnoviť vodoinštaláciu a kanalizáciu. Vykurovací systém je opotrebovaný, kotolňa a vykurovacie telesá sú zastarané. Komíny sú v havarijnom stave. Je potrebná rekonštrukcia elektrickej inštalácie v celej budove, zvlášť na javisku kvôli bezpečnosti, lebo na niektorých miestach elektrické zariadenia sú v havarijnom stave. Treba obnoviť javisko, ozvučovaci, osvetľovaci a divadelnú techniku treba vymeniť, lebo nezodpovedá dnešným normám. Drevené obklady na chodbách, pri schodoch a v spoločných priestoroch, ako aj zábradlia sú opotrebované, zničené a sú poškodené. Celá divadelná sála potrebuje úplnú rekonštrukciu a modernizáciu – výmenu okien, stoličiek, zavedenie klimatizácie, riešiť vykurovanie atď. Modernizácia šatní a sociálnych zariadení v zadnej časti budovy je nevyhnutná. Nutná je výmena podlahy v celej budove. Je potrebná celková obnova, rekonštrukcia a modernizácia kuchyne a tanečnej sály. Treba vymalovať vnútorné priestory budovy. Rekonštrukcia fasády a vonkajšia obnova budovy je nevyhnutná, lebo padajú omietky a je v nebezpečnom stave.

Hradné múzeum vo Filákov (HMF)

vzniklo v roku 2007. Je príspevkovou organizáciou, ktorá je svojim rozpočtom napojená na rozpočet mesta Filákov od začiatku r. 2008. Koncom roka 2011 boli k HMF pričlenené ako oddelenia Mestská knižnica vo Filákov, Novohradské turistickoinformačné centrum a Mestské vlastivedné múzeum. HMF spravuje okrem hradného areálu, časti Vigadó (mestské múzeum s depozitáriami vo dvore) aj druhé krídlo budovy (divadelnú sálu s prislúchajúcimi priestormi), ako aj areál Novohradského turistickoinformačného centra (PHRSR Filákov, 2015, s.190 - 191).

Verejná knižnica

Mestská knižnica vo Filákov je organizačnou súčasťou Hradného múzea vo Filákov od r. 2011. Knižnica pre svojich čitateľov objednávala viacero druhov novin a časopisov: Pravda, Sme, Új Szó, Novohradské noviny, Nový čas pre ženy, Slovenka, Týždeň, Szabad Újság, Vasárnap, Kiskegyed, Krásy Slovenska, Pekné bývanie, Lakáskultúra, Záhradkár, Zdravie, Historická Revue. Elektronický on-line katalóg knižnice (elektronicky spracovaných 40 000 zväzkov kníh) je dostupný cez spoločnú internetovú stránku HMF (www.hradfilakovo.sk) len počas pracovnej doby zamestnancov knižnice, On-line rezervácia bude aktivovaná až po prevedení celého knižného fondu do systému (spolu so zväzkami odbornej knižnice) a po vytvorení vhodného servera. Knižný fond sa proti krádežiam chráni elektromagnetickým ochranným systémom (PHRSR Filákov, 2015, s.194).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu knižných jednotiek od roku 2011.

Verejná knižnica											
Mesto Filákov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet knižných jednotiek	29 960	30 691	31 577	33820	34 533	39 549	40 054	41 038	41 560	42 062	42 800

Zdroj: ŠÚ SR, 2022, DacaCubes,

Kultúrne spolky

Mestské kultúrne stredisko vo Filákovke sa od svojho pôsobenia zaoberá kultúrno-osvetovou činnosťou, zameriava sa aj na zaujmovú umeleckú činnosť v oblasti folklóru. Pod záštitou MsKS pôsobí 6 folklórnych zoskupení: DFS Malá Rakonca, FS Rakonca, FS Jánošík, DFS Jánošík, spevacka skupina Foncsik a ľudová hudba File Banda. Okrem speváckej skupiny Foncsik sú spomínané umelecké telesá na základe VZN č. 6/2019 podporené mestom prostredníctvom rozpočtu MsKS. Mestské kultúrne stredisko im zadarmo poskytuje priestory na pravidelné skúšky, vedie vyúčtovanie mestskej dotácie a na jednotlivé podujatia organizované kultúrными skupinami poskytuje nielen priestory, ale aj technické služby a odbornú pomoc. Činnosť speváckej skupiny Foncsik je zabezpečená z dotácií a grantov, ktoré MsKS získa zo štátnych fondov. Umelecké telesá (Rakonca, Foncsik) majú mimoriadne úspechy na celoštátnych alebo medzinárodných prehládkach a súťažiach (napr. Celoštátny festival detských folklórnych súborov vo Filákovke, Folklórny festival Východná, Celoštátna postupová kvalifikačná súťaž v Želiezovciach, Krásna purpurová ruža v Dunajskej Strede, Medzinárodná súťaž ľudových hudieb v Budapešti atď.). Vzhľadom na protipandemické opatrenia, ktoré v najväčšej miere postihli kultúru, sa eviduje pokles záujmu o členstvo v kultúrnych zoskupeniach, hlavne u detských či mládežníckych folklórnych súboroch. Za posledné dva roky prijímanie nových členov nebolo možné a súbory nemohli vyvíjať aktivitu a stratili aj značnú časť svojich pôvodných členov. Bude potrebná systematická práca na vytvorenie nových základov fungovania súborov, na získanie nových členov a na zabezpečenie pravidelnej činnosti umeleckých telies v oblasti folklóru (MsÚ, 2022).

Subjekty pôsobiace v oblasti kultúry: mužský spevácky zbor Pro Kultúra, ženský spevácky zbor Melódia, Filákovský mužský komorný zbor, divadelný súbor Zsákszínház, mládežnícky divadelný súbor Apropó, detský divadelný súbor Rapkáčik, folklórny súbor Rakonca, detský folklórny súbor Kis Rakonca, folklórny súbor Jánošík, detský folklórny súbor Malý Jánošík, mažoretky pri ZŠ Farská lúka, detský folklórny súbor Szederinke, hudobná skupina „Musí byť“, hudobná skupina Nostalgia Band, hudobná skupina Guru Brothers, hudobná skupina Funk Rock Band, hudobná skupina The Angels tanečná skupina Hip-hop, tanečná skupina Spirit (PHRSR Filákov, 2015, s.194).

Kultúrne pamiatky a múzeá

V meste Filákov sa nachádza 26 kultúrnych pamiatok, z čoho 22 je súčasťou Filákovského hradu, čo je majetkom mesta a je v správe Hradného múzea vo Filákovke. Mesto a Hradné múzeum vo Filákovke pravidelne investujú do obnovy rôznych častí hradu hlavne z dotácií, ktoré sú doplnené financiami z vlastného rozpočtu samosprávy a inštitúcie. Súčasťou mestského opevnenia bola aj kruhová veža, ktorá od roku 2021 slúži ako infobod. Bola zrekonštruovaná v rámci obnovy podhradia, v súčasnosti je v správe Verejnoprospešných služieb. Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie a Františkánsky kláštor je majetkom Rehole menších bratov Františkánov. V posledných rokoch z vlastných zdrojov, z verejných zbierok, z dotácií a z finančného príspevku mesta bola vymenená strecha, vežové hodiny a bol reštaurovaný celý interiér kostola. Pomník robotníckeho štrajku na vrchu Červenej skaly bol postavený v roku 1961. O dva roky neskoršie bol vyhlásený za kultúrnu pamiatku, a môžeme konštatovať, že jeho zaradenie medzi nehnuteľné NKP bol výsledkom politickej propagandy socialistického režimu a preto sa mesto mieni venovať tomuto objektu, budúcnosti sa nad'alej pravidelne investuje do obnovy a ochrany hradu (MsÚ, 2022).

Múzeá

Mestské múzeum sídli v budove postavenej v roku 1899, ktorá slúžila ako základná škola. Expozícia múzea bola sprístupnená verejnosti roku 1994. Približuje predovšetkým udalosti z histórie filákovskej protitureckej pevnosti a mesta Filákov. Nájdeme tu prvú písomnú pamiatku na Filákov z roku 1246, maketu hradu, turecké zbrane, delá a archeologické nálezy z okolia. Palócka izba dokumentuje život vidieckeho obyvateľstva v regióne Novohradskej župy. V galérii Mestského múzea sa konajú prevažne výstavy výtvarníkov z regiónu Novohradu. Múzeum poskytuje lektorské služby, predaj pohľadníc a katalógov k výstavám (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fil%C4%BEakovo>).

Pamiatky

Filákovský hrad, prvá písomná zmienka o hrade je z roku 1242, no archeologické nálezy dokazujú osídlenie už z doby medenej. Jadrom hradu bola pôvodne štvorboká veža vybudovaná už v 12. storočí. V neskorších obdobiach bol hrad postupne rozširovaný. Zásadná prestavba sa uskutočnila v roku 1551, kedy došlo ku stavbe dvoch päťhranných bást na nárožiach opevnenia. Hrad bol poškodený bojmi počas Protihabsburských povstaní, vyhorel v roku 1682 počas obliehania a odvtedy je v ruinách.

Farský kostol s františkánskym kláštorom, súbor barokových stavieb budovaných na staršom základe od roku 1694. Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie je jednodňová stavba s polygonálne ukončeným presbytériom a severovýchodne orienovanou vežou. Kostol prešiel úpravami v roku 1725-1728, kedy vybudovali vežu a stavba prešla barokovou úpravou. Interiér je barokový z 18. storočia. Kláštor sa ku kostolu pripája zo severovýchodnej strany. Jedná sa o dvojpodlažnú stavbu s rajským dvorom. Krížová chodba s akradami je zaklenutá krížovou klenbou.

Radnica, sídlo mestského úradu. Jedná sa o secesný objekt dokončený v roku 1912, staviteľom bol Pál Schmidt, architektom Pál Jakab z Lučenca. Pôvodne v nej sídlil aj zbor požiarnikov. Z vežičky na vrchole bolo vidieť celé mesto a slúžila hasičom ako pozorovateľňa.

Kaštieľ Berchtoldovcov, pôvodne klasicistická dvojpodlažná stavba s centrálnym rizalitom z roku 1830, barokizovaná v druhej polovici 19. storočia. Neskoršími vlastníkami kaštieľa boli Heroldovci, Stephaniovci, sídlil tu aj Okresný úrad. Dnes sa v budove nachádza gymnázium. Okolo kaštieľa sa nachádza historický park o rozlohe 8,2 ha.

Mauzóleum rodiny Stephani (predposledných majiteľov kaštieľa) sa nachádza neďaleko železničnej stanice na malom vršku nazývanom Malý cintorín (Kistemető). Mauzóleum bolo postavené koncom 19. storočia. V súčasnosti sa nachádza v zlom technickom stave a potrebuje obnovu.

Cebrianova kúria, klasicistický objekt, ktorý dal postaviť gróf František Cebrián v roku 1847. Objekt dominuje trojosý portikus ukončený trojuholníkovým štítom s tympanón|tympanónom.

Koháryho kúria, stavbu nechal vybudovať Štefan II. Koháry v 17. storočí. Objekt bol stavebne upravovaný v 18. storočí. Interiér je zaklenutý pruskými klenbami (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fi%C4%BEakovo>).

Historické parky

Parky vo Filákovke, vznikli pôvodne z tureckých záhrad. Menšie parčíky vznikli pri Koháryho kúrii koncom 18. storočia a r. 1847 pri Cebrianovej kúrii. Filákovský park bol založený v druhej pol. 19. stor. pri kaštieli Herold-Stephaniho aj s jazierkom. Popri domácich rastlinách boli introdukované aj zahraničné stromy. Rozloha parku je 8,2 ha, celkový počet taxónov drevín 16 (z toho 1 ihličnatý). Park bol rekonštruovaný v roku 2011. Kráľom stromov z okolia Filákovka bol tzv. „Veľký strom“ v k. u. Bučon pri Šávoli. Bol to mohutný dub, víchrica ho však vyvalila v roku 1954. Výška stromu 35 m, obvod 8 m vek sa dohadoval do 1000 rokov. O strome sa viedla tzv. stromová kniha, časť prierezu bola konzervovaná a je uložená v depozite mestského múzea vo Filákovke (5.5.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fi%C4%BEakovo>).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou

dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobjšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
 - rozšíriť systém permanentiek
 - rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
 - uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
 - last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
 - zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre seniorov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpodateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné smerovať ponuku kultúrnych statkov hlavne na aktívne vekové skupiny obyvateľov od 20 do 29 rokov a skupiny stredného a vyššieho veku od 50 do 59 rokov. Vo všetkých týchto skupinách sa predpokladá nárast počtu obyvateľov.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	599	594	589	585	580	575	571	566	561	557	552
25-29	540	532	521	512	503	493	484	474	465	455	446
45-49	809	824	839	855	870	885	901	916	931	947	962
50-54	607	593	578	564	550	535	521	506	492	478	463
55-59	665	655	645	636	626	616	607	597	588	578	568

2.7.6. Bezpečnosť a aktivity prevencie

Kriminalita v meste je primárne podmienená zlou ekonomickou a sociálnou situáciou niektorých vybraných skupín obyvateľstva. Práve z uvedeného dôvodu najvyššie % trestnej činnosti pripadá na všeobecné trestné činy. Drobné trestné činy (presahujúce hranicu minimálnej mzdy) sú spojené hlavne s vlámaniami do obydli, poškodzovanie cudzej veci a inými aktivitami.

Medzi všeobecné trestné činy patrí majetková, násilná, mravnostná a tzv. ostatná kriminalita, ktorú reprezentujú trestné činy ako výtržníctvo, ale aj marenie výkonu úradného rozhodnutia.

Pod pojmom zostávajúce trestné činy rozumieme napríklad zanedbanie povinnej výživy, ublíženie na zdraví z nedbanlivosti, dopravné nehody, týranie zvierat a pod (<http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>, 20.10.2020).

Mestská polícia

Legislatívne postavenie mestskej polície vychádza zo zákona SNR č. 564/1991Zb o obecnej polícii v znení neskorších predpisov, ktorý charakterizuje mestskú políciu ako poriadkový útvar pôsobiaci pri

zabezpečovaní mestských vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení mesta, z uznesení mestského zastupiteľstva a z rozhodnutí primátora mesta. V súčasnosti mesto má zriadenú mestskú políciu. Mestská polícia vo Filákovke bola založená v roku 1991 uznesením Mestského zastupiteľstva Filákov a v súčasnosti má 10 členov.

Mestská polícia plní úlohy najmä na úsekoch: ochrany verejného poriadku, zisťovanie protiprávneho konania na území mesta, zabezpečovania bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, odhaľovania a objasňovania priestupkov. Kompetencie Mestskej polície - spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku mesta, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím a to s využitím kamerového systému mesta; zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia; dbá o ochranu životného prostredia v obci; dbá o dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach; vykonáva všeobecne záväzné nariadenia mesta, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora mesta; ukladá a vyberá v blokovanom konaní pokuty za priestupky ustanovené osobitným predpisom (zákon o priestupkoch) a tiež za priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané neuposluchnutím zákazu, ktorý vyplýva z úpravy cestnej premávky vykonanej - dopravnými značkami alebo dopravnými zariadeniami, objasňuje priestupky, ak tak ustanovuje zákon; oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti mesta; plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej zákonom o obecnej polícii. Mesto môže vymedziť mestskej polícii aj ďalšie úlohy, ak to ustanovujú osobitné zákony. Mestská polícia ukladá a vyberá v blokovanom konaní pokuty za priestupky podľa zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ide najmä o: priestupky proti poriadku v správe, priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, priestupky na úseku cestného hospodárstva, priestupky na úseku podnikania, priestupky na úseku hospodárenia s bytmi a s nebytovými priestormi, priestupky na úseku financií a slovenskej meny, priestupky na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami, priestupky na úseku kultúry, priestupky na úseku vodného hospodárstva, priestupky na úseku poľnohospodárstva, poľovníctva a rybárstva, priestupky na úseku ochrany životného prostredia, priestupky proti verejnému poriadku spáchané aj porušením VZN mesta, priestupky proti občianskemu spolunažívaniu, priestupky proti majetku, priestupky podľa osobitných predpisov (napríklad niektoré ustanovenia živnostenského zákona, zákona o prevádzke na pozemných komunikáciách, občianskeho zákonníka atď.).

Rómska občianska hliadka v meste Filákov

Rómske občianske hliadky (ďalej ROH) v meste Filákov vytvorilo občianske združenie OZ INFOROM v roku 2004 s podporou vedenia mesta. Do roku 2012 mali 6 členov. Následne sa mesto zapojilo do pilotného projektu MOPS a odvtedy využíva každú možnosť získať NFP na financovanie činnosti MOPS. Členovia hliadok MOPS úzko spolupracujú mestskou políciou. Hliadky majú na starosti dodržiavanie poriadku v meste, hlavne v čase preberania sociálnych dávok, keď počet výtržností zo strany Rómov zvyšuje. Výhodou MOPS je, že majú prirodzenú autoritu, dobrú miestnu a osobnú znalosť komunity (rodinné väzby, spolunažívanie jednotlivých členov komunity a pod.), čo napomáha k identifikácii problémov a naopak, komunita pozná členov hliadky a dôveruje im. Členovia MOPS zabezpečujú, v spolupráci s Obvodným oddelením PZ SR a mestskou políciou, pod ich odborným vedením dohľad nad verejným poriadkom. Základné úlohy MOPS: ochrana verejného poriadku (napr. dodržiavanie nočného klľudu, monitorovanie a predchádzanie vzniku konfliktu v rámci MRK, MRK a väčšinového obyvateľstva, nápomoc hliadke Obvodného oddelenia PZ Filákov a mestskej polície atď.); ochrana súkromného a verejného majetku (napr. predchádzanie poškodzovaniu majetku obyvateľov MRK ako aj ostatných obyvateľov obce, monitorovanie ochrany rodinných domov a obydľí dlhodobo opustených, dohľad na ochranu verejného majetku pres poškodzovaním atď.); ochrana detí a mládeže pred negatívnymi javmi (napr. kontrola pohybu maloletých detí v danej lokalite a obci v neskorých večerných hodinách bez prítomnosti rodičov, kontrola miesta stretávania sa detí a mládeže vo večerných hodinách bez kontroly rodičov a pod.); ochrana životného prostredia (napr. upozorňujú občanov na správne nakladanie s komunálnym odpadom a v prípade porušenia prijíma opatrenia na zabránenie protiprávneho konania, upozorňuje na zákaz vypaľovanie trávy, lesných a lúčnych porastov, monitoruje a nahlásuje prípady nelegálnych skládok komunálneho a stavebného odpadu a pod.); ochrana plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky (napr. monitoruje a zabezpečuje bezpečnosť detí, hlavne počas ich odchodu do školy a zo školy, zabezpečuje bezpečný prechod školopovinných detí cez cestu a upozorňuje deti na dodržiavanie pravidiel cestnej premávky a pod.).

Štátna polícia

Policajný zbor Slovenskej republiky spolupôsobí pri ochrane základných práv a slobôd, najmä pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody, bezpečnosti osôb a pri ochrane majetku, odhaľuje trestné činy a zisťuje ich páchatel'ov, spolupôsobí pri odhaľovaní daňových únikov, nezákonných finančných operácií a legalizácie príjmov z trestnej činnosti, vykonáva vyšetrovanie o trestných činoch a skrátené vyšetrovanie o trestných činoch. V meste Filákov je zriadené obvodné oddelenie PZ - OO PZ

Filákov Biskupická 33, 986 01 Filákov, pod pôsobnosť ktorého spadá aj mesto Filákov. Obce v pôsobnosti oddelenia: Filákov mesto, Biskupice, Radzovce, Šiatorošská Bukovinka, Rátka, Trebeľovce, Kurtáň, Filákovské Kováče, Filákovské Kľačany, Holiša, Nitra nad Ipl'om, Buzitka, Veľké Dravce, Nové Hony, Prša, Bulhary, Šávoľ, Šíd, Čamovce, Šurice.

Monitorovacie a kamerové systémy

V meste v súčasnosti sú inštalované kamerové systémy. Sú nainštalované na problematických miestach a verejných priestranstvách, ktoré sú najviac exponované.

2.8. Bývanie

2.8.1. Bytový fond a jeho štruktúra

Nasledujúca tabuľka prezentuje orientačný počet bytov v meste Filákov. V poslednom období došlo k masívnej výstavbe IBV a HVB. Posledné dostupné štatistiky ohľadne bývania v jednotlivých častiach mesta sú dostupné len z predposledného sčítania v roku 2011 (rok sčítania 2021 nie je toho času k dispozícii).

Obývané byty a domy (2011)			
	spolu	byty v rodinnom dome	domy
Filákov	3589	1351	1370
Sídlisko	733	74	133
Halaš Tó	535	435	359
Červená skala	904	323	338
Priem. obvod	6	5	5
Kohútí vrch - tehelňa	97	95	90
Filákov - železničná stanica	6	4	6
Východ mesta	1281	395	419
Pisárova - Tüningerova pustatina	16	9	9
Pisárova - Tüningerova pustatina	11	11	11

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najviac bytových jednotiek bolo v tomto roku evidovaných v časti Filákov Východ mesta, Halaš Tó a Červená skala. Rodinné domy sú zastúpené hlavne v častiach Halaš Tó a Východ mesta. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytového fondu podľa obdobia výstavby. Najviac bytov bolo vybudovaných v období 1961 - 1980 a 1946 až 1960. Najmenej bytov bolo vybudovaných v rokoch 2011 až 2015 a po roku 2016.

Domový fond podľa obdobia výstavby		
obdobie výstavby	počet	podiel (%)
do roku 1919	30	1,95
1919 - 1945	210	13,63
1946 - 1960	414	26,87
1961 - 1980	606	39,33
1981 - 2000	205	13,30
2001 - 2010	34	2,21
2011 - 2015	16	1,40
2016 a neskôr	10	0,65
nezistené	16	1,40
Domy spolu	1541	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najväčší podiel domového fondu tvorili rodinné domy - 1314 (85,27 %) a bytové domy - 184 v roku 2021. Ostatné budovy na bývanie boli zastúpené v počte 8. Celkový počet domov bol v tomto roku 1541.

Domový fond podľa typu budovy		
typ budovy	počet	podiel (%)
rodinný dom	1314	85,27
bytový dom	184	11,94
polyfunkčná budova	8	0,52
ostatné budovy na bývanie	17	1,10
neskolaudovaný rodinný dom	1	0,06
núdzový objekt neurčený na bývanie	1	0,06
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	5	0,32
ostatné	8	0,52
nezistený	3	0,19
Domy spolu	1541	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska počtu obytných miestností boli v meste Filákov najviac zastúpené byty s počtom obytných miestností 3 a následne s 2 obytnými miestnosťami. Okolo 14 % tvorili byty s 1 a 11,53 % s 4 obytnými miestnosťami. Byty s 6 a viac miestnosťami boli zastúpené 6,19 %. Vyšší počet izieb pripadal na rodinné domy.

Štruktúra bytového fondu		
počet miestností	počet	podiel (%)
1 obytná miestnosť	518	14,25
2 obytné miestnosti	987	27,16
3 obytné miestnosti	1243	34,20
4 obytné miestnosti	419	11,53
5 obytných miestností	223	6,14
6 a viac obytných miestností	225	6,19
Nezistené	19	0,52
Byty spolu	3634	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania pitnou vodou bolo 1269 bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete. Vlastný zdroj pitnej vody malo 208 domov. Z verejnej siete mimo bytu boli zásobované 3 domy. Bez pripojenia na vodovod bolo len 30 bytov.

Domový fond - vodovod		
typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1269	82,35
v dome - vlastná	208	13,5
mimo domu - z verejnej siete	3	0,19
mimo domu - vlastná	4	0,00
bez prípojky	30	1,95
nezistený	27	1,75
Domy spolu	1541	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z dôvodu členitosti územia a pomerne riedkeho osídlenia v okrajových častiach bolo zásobovanie zemným plynom na úrovni 72,87 %. V budúcnosti sa nepredpokladá výrazný posun v tejto oblasti.

Domový fond - plyn			
	plynofikácia	počet	podiel (%)
áno		1123	72,87
nie		402	26,90
nezistené		16	1,40
Domy spolu		1541	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska napojenia na kanalizačnú sieť bolo 82,74 % domov napojených na verejnú kanalizačnú sieť. Len 2,27 % domov bolo bez vhodného riešenia odvádzania odpadových vôd. Vybudovaný septik, prípadne žumpa malo 13,69 % domov.

Domový fond - kanalizácia		
septik, žumpa	211	13,69
prípojka na kanalizačnú sieť	1275	82,74
domáca čistička odpadových vôd	4	0,26
bez kanalizácie	35	2,27
nezistený	16	1,40
Domy spolu	1541	
septik, žumpa	211	13,69

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Základným zámerom mesta v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

Kvantitatívne údaje o bytovom fonde

Bytový fond vo Fiľakove sa skladá z rodinných domov a z bytových domov. Rodinné domy sú vo vlastníctve fyzických osôb a bytové domy sú družstevné, mestské alebo v správe spoločenstiev vlastníkov bytov.

Mestské byty spravuje Filbyt, ako s.r.o., kde je 100 % vlastníkom mesto. Tento podnik je aj dodávateľom tepla a teplej úžitkovej vody pre všetky mestské byty. V správe Filbytu sú aj bytové domy nižšej kategórie pre sociálne slabšiu vrstvu obyvateľstva (PRB Fiľakovo, 2017, s. 15 - 55).

Družstevné byty spravuje Stavebné bytové družstvo Fiľakovo (SBD).

Okrem Filbyt a SBD pôsobi v meste celkom cca. 17 spoločenstiev vlastníkov bytov a nebytových priestorov (SVB).

Rodinné domy

Celkový počet rodinných domov v meste Fiľakovo je 1314.

Bytové domy

Mesto Fiľakovo pôvodne disponovalo celkom s 1022 bytovými jednotkami. Ich predaj mesto zahájilo v januári 1996 a do 31.12.2016 previedlo do osobného vlastníctva nájomcov a užívateľov 990 bytov. Vo vlastníctve mesta zostalo ešte 32 bytov, z ktorých 12 bytov v bytovom dome pre marginalizovanú rómsku komunitu na Železničnej ulici č. 36 nemôže byť prevedených do vlastníctva nájomcov po dobu 30 rokov (PRB Fiľakovo, 2017, s. 15 - 55).

Mestské byty.

Takmer všetky bývalé mestské byty v súčasnosti spravuje Filbyt s.r.o. Filákov. Táto spoločnosť bola založená v roku 2005 so 100% majetkovou účasťou mesta. Jej „právny predchodcom“ bol Podnik bytového hospodárstva Filákov, ktorý spravoval bytový fond mesta až do doby vzniku Filbyt s.r.o.. Stručná charakteristika spoločnosti Filbyt, s.r.o.: Spoločnosť s ručením obmedzeným, zapísaná na Okresnom súde Banská Bystrica, odd. Sro, vl.č.10334/S, Dátum vzniku: 19. apríla 2005, IČO: 36636916, Sídlo: 1. mája 11 986 01 Filákov, Konateľ: Ing. Štefan Estergomi

Predmety podnikania: uskutočňovanie stavieb a ich zmien, správa a údržba bytového fondu v rozsahu voľných živností, čistenie kanalizačných systémov, dokončovacie stavebné práce k realizácii exteriérov a interiérov, opracovanie drevenej hmoty a výroba komponentov z dreva, opracovanie kovu jednoduchým spôsobom, prípravné práce k realizácii stavby, výroba jednoduchých výrobkov z kovu, výroba komunikačných zariadení, spotrebnej elektroniky, počítačov a kancelárskych strojov, montáž, oprava, údržba elektrických zariadení, výroba tepla, rozvod tepla, kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod) v rozsahu voľných živností, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) v rozsahu voľných živností, obstarávanie služieb spojených s prevádzkou nehnuteľností, opravy a údržba kancelárskych elektrických strojov a prístrojov a elektrických strojov a prístrojov pre domácnosť, plynoinštalatérsvo, podnikateľské poradenstvo, prenájom bytov a nebytových priestorov, reklamná a propagačná činnosť, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb v rozsahu voľných živností, vodoinštalatérsvo a kúrenárstvo (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

Okrem správy bytového fondu zabezpečuje Filbyt s.r.o. výrobu a dodávku tepla. Je správcom 2 kotolní CZT a 12 domových kotolní, ktoré sú vo vlastníctve mesta Filákov.

Bytové domy spravované spoločnosťou Filbyt s.r.o. (2016)

P.č.	Bytový dom – ulica, číslo LV	Číslo súpisné	Čísla vchodov	Počet bytových jednotiek	Počet prevedených bytov
1.	1. mája. LV 2837	720	60,62,64	12	12
2.	1. mája, LV 2844	721	66,68,70,72	16	16
3.	1. mája. LV 3040	722	74,76,78	12	12
4.	Biskupická, LV 2816	1260	7,9,11,13,15	100	100
5.	Biskupická, LV 3108	1222	18,20	12	12
6.	Biskupická, LV 2927	1264	23,25	12	12
7.	Biskupická, LV 3030	1265	27,29	12	12
8.	Farská lúka, LV 4425	1714	30,32,34	48	38
9.	Farská lúka, LV 3048	1633	76,78,80,82,84,86	112	111
10.	Jána Bottu, LV 4099	1144	1	4	4
11.	Jána Bottu, LV 4162	1145	3	5	5
12.	Jána Bottu, LV 4167	1146	5	3	3
13.	Jána Bottu, LV 3857	1139	2,4	12	9
14.	Mládežnícka, LV 2898	772	2,4	12	12
15.	Mocsáryho, LV 2897	783	2,4	12	11
16.	Mocsáryho, LV 2908	784	6,8,10	18	17
17.	Parková, LV 2877	1286	5,7	20	20
18.	Školská, LV 2834	778	10,12	18	18
19.	Sládkovičova, LV 2840	1209	3	24	24
20.	Sládkovičova, LV 2907	1211	7,9,11,13	80	80
21.	Vajanského, LV 2821	759	2,4,6	36	36
22.	Záhradnícka, LV 2857	1284	11,13,15	45	45
23.	Železničná, LV 2272	2130	36	12	0
24.	Biskupická LV 2272	1266	31	6	0
25.	Jána Bottu LV 2272		18	1	0
	CELKOM			644	609

Zdroj: MsÚ Filákov

Rekapitulácia: Filbyt s.r.o. spravuje v 25 bytových domoch celkom 644 bytov, v ktorých býva spolu cca. 1200 občanov mesta. Mesto Filákov pri pridelení nájomného bytu postupuje podľa VZN mesta Filákov č. 9/2015 o podmienkach a kritériách pridelenia nájomných bytov pre marginalizované komunity v meste Filákov a spôsobe výpočtu nájomného. Predmetné VZN platí len pre 12 b.j. pre marginalizované komunity, ktorá bola dokončená v roku 2015. Do roku 1997 voľné nájomné byty pridela „bytová komisia“, ktorá pôsobila pri mestskom úrade. V období od 1997 do 2015 v meste nedošlo k výstavbe žiadneho nového bytového domu, takže ani nebolo potrebné prijať VZN na pridelenie nájomných bytov. Mesto je vlastníkom ešte 18 bytov, ktoré by rado previedlo do vlastníctva nájomcov, lenže základnou podmienkou predaja je, aby nájomca nemal žiadne podlžnosti ani voči mestu ani voči Filbyt s.r.o. Nájomcovia týchto bytov však majú nedoplatky a nie je možné im byty odpredať. Výška základného nájomného bez služieb v bytoch vo vlastníctve mesta sa pohybuje v rozpätí 1,50 – 2,00 EUR/m²/mesiac podľa typu bytu. Mesto Filákov eviduje ku koncu roka 2016 celkom 93 žiadostí o pridelenie bytu (42 v roku 2015, 51 v roku 2016). Z týchto 93 žiadostí je: 30 žiadostí o byty bežného štandardu (5 x 1i, 13 x 2i, 12 x 3i a 0 x 4i), 8 žiadostí o byt pre dôchodcov (8 x 1i, 0 x 2i), 0 žiadostí o bezbariérové byty, 55 žiadostí o byty nižšieho štandardu – ide o 55 žiadateľov, ktorí nie sú z hľadiska príjmu vhodní pre takýto typ bývania, ale žiadosť majú podanú. Z nich bolo vyriešených 12 koncom roku 2015 v 12 b.j. pre MRK (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

Družstevné byty.

Družstevné byty spravuje SBD Filákov.

Stručná charakteristika spoločnosti Stavebné bytové družstvo Filákov:

Dátum vzniku: 1. januára 1992

Správa nehnuteľností. Poskytovanie služieb pre spoločenstvá vlastníkov bytov.

Sídlo: J. Kalinčiaka 8, 98601 Filákov.

IČO: 30229014

Predseda: Ing. Štefan Farkaš

Predmety podnikania: maloobchodná a veľkoobchodná činnosť, práva a údržba bytového a nebytového fondu v rozsahu voľných živností, obstarávanie služieb a činností spojených s prenájmom a správou nehnuteľností, prevádzkovanie retransmisie programových služieb v zmysle zák.č. 308/2000 Z.z. na území mesta Filákov, výroba tepla, rozvod tepla v zmysle licencie č. 2000 T 0289 MH SR, organizovanie prípravy a realizácie výstavby, prevádzka bytových objektov a objektov s nebytovými priestormi a zabezpečovanie plnení poskytovaných s užívaním bytu a nebytového priestoru, prenájom bytových a nebytových priestorov, stavebné práce - vykonávanie jednotlivých stavieb a poddodávok pre uvedené stavby. krem správy bytového fondu zabezpečuje SBD Filákov výrobu a dodávku tepla. Prevádzkuje 1 kotolňu CZT a 1 domovú kotolňu (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

Bytové domy spravované spoločnosťou SBD Filákov (2016)

P.č.	Bytový dom – ulica, číslo LV	Číslo súpisné	Čísla vchodov	Počet bytových jednotiek	Počet prevedených bytov
1.	1. mája, LV 4087	729	1,3,5,7	48	31
2.	1. mája, LV 3248	733	15,17,19,21	48	39
3.	Nám. Slobody, LV 3312	762	2,4,6,8	71	64
4.	Nám. Slobody, LV 2794	763	10,12,14,16	72	57
5.	Štúrova, LV 3300	744	10,12,14,16,18	108	76
6.	Kukučínova, LV 4096	823	9	6	6
7.	Kukučínova, LV 3320	824	11	6	6
8.	Kukučínova, LV 4095	825	13	6	6
9.	Kukučínova, LV 4104	826	15	6	5
10.	Kukučínova, LV 3189	1570	23	8	7
11.	Hollého, LV 3863	1214	1,3,5,7	60	49
12.	Biskupická, LV 2849	1259	1,3,5	45	27
13.	Záhradnícka, LV 3309	1283	3,5,7,9	40	33
14.	Parková, LV 3835	1285	1,3	30	23
15.	Parková, LV 3807	1541	9,11,13	40	26
16.	Sládkovičova, LV 4097	1288	2,4,6	50	42
17.	Sládkovičova, LV 3834	1560	12,14,16,18	54	38
18.	Farská lúka, LV 4255	1586	42,44,46,48	48	27
19.	Farská lúka, LV 3190	1595	50,52,54,56	64	29
20.	Farská lúka, LV 4150	1609	66,68,70,72,74	80	13
21.	Farská lúka, LV 4497	1654	36,38,40	48	3
22.	Daxnerova D3, LV 2139	1677	17,19,21	48	0
23.	Školská, LV 2793	777	4,6,8	36	31
	CELKOM			1022	638

Zdroj: MsÚ Filákov, PRB Filákov, 2017, s. 25 - 32

Spolupráca s mestom Filákov.

Mesto Filákov spolupracuje jedine s firmou Filbyt s.r.o., nakoľko táto spoločnosť bola založená mestom so 100% účasťou. Spoločne sa riešia investície väčšieho rozsahu, riaditeľ ročne informuje primátora, poslancov a členov dozornej rady o výsledku hospodárenia a ročne predkladá inventarizáciu majetku. Ostatné SVB nehládajú spoluprácu s mestom, všetky svoje záležitosti riešia sami so svojimi vlastníkmi bytov. Pomoc mesta žiadajú v prípadoch, keď sa vyskytnú u nich nejaké závažné problémy. Medzi Filbyt s.r.o, SBD a SVB sú vytvorené ekonomické vzťahy, v rámci ktorých Filbyt s.r.o. dodáva teplo pre niektoré bytové domy v správe SBD a na druhej strane SBD zabezpečuje TV signál pre bytové domy v správe niektorých SVB. Mesto (aj z legislatívnych dôvodov) nereguluje ani nezasahuje do činnosti jednotlivých SVB na území mesta (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

Obnova bytového fondu.

Z celkového počtu bytových domov 73 na území mesta bolo ku koncu roka 2016 zateplených a obnovených spolu 31 bytových domov s 1160 bytovými jednotkami. Filbyt s.r.o. zabezpečil doteraz obnovu 6 bytových domov s počtom bytových jednotiek 272. Tento správca zahájil obnovu bytového domu na Farskej lúke s.č. 1714, č. vchodov 30,32 a 34 s počtom bytových jednotiek 48 začiatkom decembra 2016. SBD Filákov obnovilo doteraz 13 bytových domov (u dvoch bytových domov bola opravená len strecha) s počtom bytových jednotiek 531. 8 spoločenstiev vlastníkov bytov obnovilo spolu 10 bytových domov s celkovým počtom bytových jednotiek 309 (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

Sociálne bývanie.

Pre účel sociálneho bývania vo Filákově slúžia nasledovné bytové jednotky:

Nájomné byty pre neprispôsobivých na ul. Jána Bottu vo Filákově:

Sociálne dočasné bývanie neprispôsobivých občanov v meste Filákově bolo riešené a zabezpečené v dvoch bytových domoch na ul. Jána Bottu a to :

28 b.j. súpisné č. 1813 na parcele KKN č. 2251/2

17 b.j. súpisné č. 1729 na parcele KKN č. 2267/2.

Tieto objekty boli realizované v zostave montovaných UNIMO buniek, ktoré boli napojené na všetky inžinierske siete: verejný vodovod, kanalizáciu, plynovod a na verejnú sieť elektrickej energie. Zdrojom vykurovania bol plynový kotol.

Objekty boli dané do užívania začiatkom r. 2000, avšak Rómovia svojim správaním a prístupom k tomuto mestskému majetku postupne byty poškodzovali a zdevastovali ich v takej miere, že bývanie v nich bolo životu nebezpečné. Z toho dôvodu muselo mesto pristúpiť po roku 2005 k zbúraní stavieb. Správcom týchto stavieb bol Podnik bytového hospodárstva Filákov, Dom súpisné č. 1266 na ul. Biskupickej č. 31 (budova bývalého DEPA) (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55):

V objekte sa nachádza 6 bytov nízkej kategórie, v ktorých býva celkom 28 osôb. Správcom domu je Filbyt s.r.o. Rodinný dom súpisné č. 1143 na ul. Jána Bottu č. 18:

V tomto rodinnom dome býva 1 viacgeneračná 28 členná rodina. Správcom domu je Filbyt s.r.o..

Rodinný dom súpisné č. 318 na ul. Podhradskej:

Mesto je podielovým spoluvlastníkom tohto domu vo veľkosti 37/40. V dome býva jedna 5 členná rodina.

12 b.j. pre marginalizovanú rómsku komunitu na ul. Železničnej č. 36 vo Filákově:

12 bytová jednotka pre MRK bola daná do užívania v decembri 2015. Bytový dom je dispozične delený na 1 jednoizbovú a 11 dvojizbových bytov, v ktorých býva spolu 34 prevažne mladých ľudí. Správcom domu je Filbyt s.r.o. Bytovka bola postavená v rámci štátneho pilotného projektu (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

2.8.2. Sociálny bytový fond a nájomné bývanie

V súčasnosti sa v meste špeciálny bytový fond pre ohrozené skupiny obyvateľov nenachádza. Nájomný (štandardný) bytový fond mesta pozostáva z 32 mestských bytov.

12 bytová jednotka pre MRK bola daná do užívania v decembri 2015. Bytový dom je dispozične delený na 1 jednoizbovú a 11 dvojizbových bytov, v ktorých býva spolu 34 prevažne mladých ľudí. Správcom domu je Filbyt s.r.o. Bytovka bola postavená v rámci štátneho pilotného projektu (PRB Filákov, 2017, s. 15 - 55).

V roku 2018 pribudlo 21 nájomných bytov v bytovom dome na ulici Mládežnícka 768/1. Ich obstaranie prebehlo prostredníctvom ŠFRB.

2.8.3. Bývanie marginalizovaných skupín

Bývanie marginalizovaného obyvateľstva v meste Filákově možno rozdeliť do 3 kategórií. Štandardné bývanie znamená bývanie v bytoch, v murovaných, alebo aj v dobre vybavených drevených domoch. Bývanie nižšieho štandardu znamená bývanie v bytoch alebo domoch, ktoré majú závažné vplyvy ovplyvňujúce celú budovu, alebo jej časť, napr. nedostatok základných služieb ako voda, elektrina, osvetlenie a pod., budova je preplnená. Sem patrí aj bývanie v unimobunkách (v meste sa toho času nachádza). Na úrovni chatrče je aj bývanie v nebytových priestoroch ako pivnica, kočíkárň, stan a pod. Pod izolovanou obcou alebo jej časťou rozumieme, keď je toto miesto oddelené od zvyšku mesta umelou alebo prirodzenou bariérou, prípadne je na okraji mesta (napr. samostatná ulica, kde žijú len marginalizovaní obyvatelia) alebo je v obecnej koncentrácii (viacero obydľí uprostred majoritnej časti mesta – staré opustené budovy v centre mesta). **V meste Filákově sa obydľia takéhoto charakteru nachádzajú.**

Dobré zdravotné podmienky predpokladajú prístup k vodovodu v domácnosti (alebo k vlastnej studni s pitnou vodou), ku kanalizácii/ žumpě, pravidelnému odvozu odpadu, prípadne prítomnosť hygienického centra.

Čo sa však týka samotného bytového fondu obývaného marginalizovanými skupinami (počtu domácností), ten je z väčšej časti tvorený štandardnými bytovými jednotkami. Subštandardné obydľia sú budované v menšej miere. Chatrče sa v meste nachádzajú. V meste Filákově sú nevyhovujúce domy zaradené do subštandardných podmienok. Rómovia žijúci v subštandardných podmienkach žijú

zároveň vo vyššej obložnosti, t. j. v jednej bytovej jednotke žije vyšší počet osôb. Výsledok, že značná časť marg. obyvateľov žije v zlých neštandardných podmienkach potvrdzuje aj údaj o priemernom počte obyvateľov v obydliach s nižším štandardom s priemerom na obydlie 6,13 obyvateľov (Popper, Szeghy, Šarkozy, 2009, s.16-18).

2.9. Definovanie zainteresovaných skupín

2.9.1 Zadávateľa

Zadávateľa sociálnych služieb sú tí, ktorým zákon ukladá zabezpečiť sociálne služby pre obyvateľov obce, ktoré spravujú. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (novela zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z.) a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ukladá mestám a mestám povinnosť vypracovať Komunitný plán sociálnych služieb. Podľa Šiestej časti - Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb - § 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia - mesto utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Poslanci mesta ako volení reprezentanti občanov majú povinnosť rozhodovať, mestský úrad má vykonať, o čom poslanci rozhodli. Je veľmi dôležité, aby mesto uznesením zastupiteľstva deklarovala svoju vôľu plánovať a rozvíjať sociálne služby. Takéto politické rozhodnutie, prijaté na začiatku celého procesu, potvrdzuje legitimitu komunitného plánovania a je zárukou pre zapojenie ďalších účastníkov.

Mesto ako účastník komunitného plánovania

- A) Na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy poslanci rozhodnú:
- o potrebe uskutočniť komunitné plánovanie,
 - o tom, kto ho má zabezpečovať (mestský úrad alebo iná poverená organizácia),
 - o tom, kto bude poslancov v procese komunitného plánovania zastupovať (menovite),
 - o finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
 - o termíne, v ktorom má byť komunitný plán predložený zastupiteľstvu na schválenie.
- B) Poverení pracovníci mestského úradu zabezpečujú:
- pozvanie pre poskytovateľov a prijímateľov služieb, aby sa zapojili do procesu komunitného plánovania,
 - priestory pre rokovanie,
 - potrebné štatistické údaje a analýzy údajov, najmä o obyvateľoch mesta,
 - vykonanie prieskumov a analýz potrieb,
 - spracovanie priebežných správ a záverov,
 - vypracovanie komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb.
- C) Od začiatku mesto Filákov zverejňovala zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch komunitného plánovania.
- D) Priebežne rešpektuje pri svojom rozhodovaní o sociálnych službách ciele a priority stanovené v komunitnom pláne.
- E) Stanovuje jasné pravidlá financovania sociálnych služieb, ktoré zodpovedajú prioritám komunitného plánovania.

Zúčastnené subjekty v rámci mesta:

- primátor a prednosta,
- príslušné komisie mestského zastupiteľstva,
- poslanci mestského zastupiteľstva

2.9.2. Poskytovatelia ako účastníci komunitného plánovania

Poskytovateľom sociálnych služieb je fyzická osoba, podnikateľský subjekt, súkromná nezisková organizácia, organizácia zriadená obcou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom, právnická osoba. Všetci poskytovatelia majú pri komunitnom plánovaní rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu.

Poskytovatelia zapojením sa do komunitného plánovania získali možnosť podieľať sa na utváraní celkového systému sociálnych služieb, príležitosť presadzovať vlastné zámery a ciele, príležitosť na nadviazanie novej spolupráce, na získanie informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.

Zúčastnené subjekty v rámci mesta:

- zariadenia sociálnych služieb: Nezábudka n.o., Komunitné centrum
- zariadenia sociálnych služieb v okrese
- vzdelávacie inštitúcie,
- zdravotnícke zariadenia – všeobecné a špecializované ambulancie v meste Filákov,
- neziskové organizácie,
- štátna správa,

2.9.3. Užívatelia ako účastníci komunitného plánovania

Užívateľ sociálnych služieb je človek v nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorého sú sociálne služby určené, prípadne špecifické skupiny obyvateľstva so svojimi potrebami. Ciele a zámery užívateľov majú pri komunitnom plánovaní rovnakú váhu ako ciele a zámery zadávateľov a poskytovateľov, ak nechceme rovno povedať, že by mali mať prioritu. Vyhľadávanie, oslovenie a zapájanie užívateľov do práce na komunitnom pláne bola príležitosť ako získať informácie o potrebách jednotlivých sociálnych skupín, o kvalite poskytovaných služieb, ako objaviť existujúce medzery v ich ponuke a ako objaviť nové zdroje na uspokojovanie potrieb.

Užívatelia služieb sa zapojením do komunitného plánovania podieľali na utváraní celkového systému sociálnych služieb.

2.9.4. Verejnosť

Verejnosť bola priebežne zoznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánu. Verejnosti bol predložený k dispozícii dotazník, v ktorom mali možnosť obyvatelia vyjadriť preferencie v oblasti ďalšieho rozvoja sociálnych služieb. Cieľom vopred pripravenej informačnej stratégie bolo zabezpečiť prístup verejnosti k informáciám. Verejnosť sa od začiatku zúčastňovala procesu komunitného plánovania.

Ďalšie organizácie

Pri príprave komunitného plánu boli oslovené a vyzvané k spolupráci miestne organizácie aj záujmové skupiny, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb dotýka (napr. školy,...), ale tiež občianske iniciatívy (kultúrne združenia, jednota dôchodcov, vzdelávacie spolky...), etnické skupiny, vrátane skupín, s ktorými je obtiažna komunikácia – rómska komunita.

Zúčastnené subjekty v rámci mesta:

- neziskové organizácie,

2.10. Definovanie cieľových skupín

Základnými cieľovými sociálnymi skupinami, pre ktoré by sme mali sociálne služby plánovať, sú:

- rodiny s deťmi,

- deti a mládež,
- ženy na materskej dovolenke,
- osoby so zdravotným postihnutím,
- seniori,
- dlhodobo nezamestnaní obyvatelia,
- sociálne odkázaní obyvatelia,
- seniori, čiže obyvatelia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov),
- občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú,
- osoby v kríze,
- týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí,
- neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život.

Do procesu komunitného plánovania by mali byť zapojení predstavitelia všetkých vyššie uvedených skupín, pričom treba dbať aj na bohatú vnútornú štruktúru každej z nich. Napr. u obyvateľov so zdravotným postihnutím pôjde určite o rozdielne potreby podľa druhu a miery postihnutia, ale aj podľa veku. Je potrebné zvážiť, či a ako podrobne je potrebné ďalej štruktúrovať základné sociálne skupiny a či bude efektívnejšie špecializovať alebo vhodne kombinovať potrebné služby.

2.10.1. Seniori

Celosvetovo sa zaznamenáva starnutie populácie, a to nielen vo vyspelých krajinách. Socio-ekonomické štúdie o jeho dopadoch v jednotlivých krajinách pomohli odhaliť a pomenovať negatívne javy sprevádzajúce starobu, ako je feminizácia, oslabenie rodinných vzťahov, zhoršenie ekonomickej situácie, ale hlavne prebudili záujem o riešenie zanedbávania, zneužívania a týrania seniorov. Zdravotná a sociálna závažnosť danej problematiky je vysoká, informovanosť o jej výskyte, konkrétnych prejavoch a typoch je veľmi nízka. Nárast počtu starých ľudí v meste nesie so sebou množstvo ekonomických, sociálnych, psychologických a zdravotníckych problémov, ktoré významne ovplyvňujú nielen život jednotlivcov, ale i celej komunity. Jedným z problémov súčasnosti je neschopnosť zabezpečiť si základné životné potreby, zanedbávanie, zneužívanie a týranie seniorov, znižovanie ich sociálneho statusu, sociálna izolovanosť, ekonomická poddimenzovanosť a ďalšie problémy s tým súvisiace.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
60-64	594	630	657	668	696	683	702	713	714	694	668
65-69	463	464	457	455	485	543	571	585	603	633	606
70-74	317	346	375	399	377	380	397	401	396	429	461
75-79	230	232	228	236	253	254	270	298	318	297	299
80-84	177	180	166	158	169	172	171	172	184	187	167
85-89	83	78	79	89	93	99	103	102	93	103	90
90-94	32	36	33	31	30	25	24	35	41	44	32
95-99	2	2	3	3	5	8	10	9	11	11	6
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Podiel obyvateľov v seniorskom veku v meste narastá. Mesto svoje aktivity zameria hlavne na zabezpečenie sociálnej integrácie prestárlych občanov formou organizovania pravidelných akcií, vytváraním priestorov pre stretávanie seniorov, prípadne zriadením zariadení s ambulatnou, prípadne celodennou starostlivosťou.

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	657	648	638	630	621	611	602	593	584	575	566
65-69	652	672	691	711	731	751	770	790	810	830	850
70-74	451	461	472	482	492	503	513	524	534	544	555

75-79	320	330	339	348	357	367	376	385	394	404	413
80-84	176	177	178	178	179	179	180	180	181	181	182
85-89	104	106	107	109	111	113	115	117	119	121	123
90-94	36	37	37	38	38	39	39	40	40	41	41
95-99	12	13	13	14	15	16	17	18	19	20	20
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2.10.2. Deti a mládež

Cieľovú skupinu obyvateľov možno rozdeliť do dvoch skupín. Ide o skupinu detí a mládeže, ktoré sa zúčastňujú povinnej školskej dochádzky. V záujme predchádzania páchania drobnej trestnej činnosti, podpory zdravého životného štýlu a zmysluplného trávenia voľného času, mesto zameriava svoje aktivity na výstavbu športovej a záujmovej infraštruktúry, ako aj organizovanie školskej a mimoškolskej záujmovej činnosti.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0	108	99	103	97	90	106	94	78	76	83	90
1-4	575	552	506	451	413	406	415	410	392	375	354
5-9	691	703	701	716	692	668	632	580	538	510	500
10-14	649	649	639	637	677	676	679	691	704	675	591
15-19	607	621	641	650	628	631	627	619	627	658	589

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Zlepšenie pozície mladých ľudí sa sleduje hlavne predchádzaním predčasného ukončenia vzdelávania, budovaním systému odborného školstva a jeho prepojením s praxou v podnikoch, podporou uznávania neformálneho vzdelávania a prispôbovaním vzdelávacieho systému požiadavkám trhu práce (Vagač, 2011, s.4).

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0	78	76	74	71	69	66	64	61	59	56	54
1-4	346	340	326	314	303	292	280	269	258	246	235

Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	491	485	480	475	469	464	459	453	448	443	437
10-14	580	574	557	547	536	524	513	501	490	478	467

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	625	624	624	623	623	622	622	622	621	621	620

2.10.3. Ženy na materskej (rodičovskej) dovolenke

Ženy sa stávajú rizikovou skupinou najmä v období tehotenstva a starostlivosti o deti. V severských krajinách sa už dlhšie prejavujú snahy motivovať rodičov k rovnomernejšiemu rozdeleniu starostlivosti o deti a povzbudiť tak matky k návratu do zamestnania (napr. daňový bonus za rodovú rovnosť vo Švédsku). Mesto do budúcnosti plánuje uskutočniť investičné akcie na zvýšenie kapacity predškolských

zariadení v záujme uľahčenia ženám na materskej dovolenke skorší návrat na trh práce. Riešením je aj podpora služieb mateských centier.

2.10.4. Sociálne odkázaní obyvatelia

Predstavujú rizikovú skupinu obyvateľov, ktorí si z objektívnych príčin nemôžu v meste Filákov, prípadne Banskobystrickom regióne z objektívnych, prípadne subjektívnych dôvodov nájsť prácu a sú odkázaní na dávky sociálnej pomoci.

Patria sem hlavne ľudia s nízkym vzdelaním. Ide o najťažšie umiestniteľné skupiny na nepodporovanom pracovnom trhu, lebo dopyt po nekvalifikovanej pracovnej sile je nízky a neustále klesá. Viaceré krajiny orientujú aktívne opatrenia skôr na dlhodobu nezamestnaných ako na nízkokvalifikovaných, aj keď sa tieto kategórie značne prekrývajú. K úspešnejším prístupom patria tie, ktoré integrujú viaceré opatrenia (s dôrazom na vzdelávanie), individuálny prístup a poskytujú uchádzačovi dočasnú podporu aj po vstupe do zamestnania. Typickými príkladmi fungujúcich opatrení je prechodný trh (medzitrh) práce a školy druhej šance. Do tejto skupiny spadá pomerne veľká časť tunajších Rómov. Zlepšenie postavenia Rómov na trhu práce môžu priniesť najmä štrukturálne reformy ako podpora malého podnikania, zníženie daňovo-odvodového zaťaženia (na ktoré mesto Filákov nemá dosah) alebo reforma sociálnej pomoci smerom k aktivite a zníženiu závislosti na dávkach. Za kľúčové je považované vzdelávanie Rómov od najnižšieho veku (Vagač, 2011, s.4).

2.10.5. Dlhodobo nezamestnaní obyvatelia

Medzi dlhodobu nezamestnanými sa nachádzajú v meste Filákov najmä nízkokvalifikovaní mladí ľudia bez základného alebo len so stredoškolským vzdelaním alebo naopak obyvatelia nad 50 rokov, ktorí stratili prácu a majú problém sa zamestnať. Pre zníženie dlhodobej nezamestnanosti je tak potrebný zvlášť dôraz na tieto dve skupiny obyvateľov. Kým v prípade nízkokvalifikovaných by mohla pomôcť uplatniť sa na trhu práce najmä vyššia podpora **rekvalifikácie, budovania pracovných návykov**, u starších obyvateľov by čiastočné riešenie mal poskytnúť najmä medzitrh práce. Dlhodobo nezamestnaní v problematických regiónoch strácajú motiváciu aktívne vyhľadávať prácu a sú odkázaní na príjem zo sociálneho systému. Mnoho rodín sa tak v meste ocitá na hranici chudoby (<http://www.etrend.sk>, 11.8.2011).

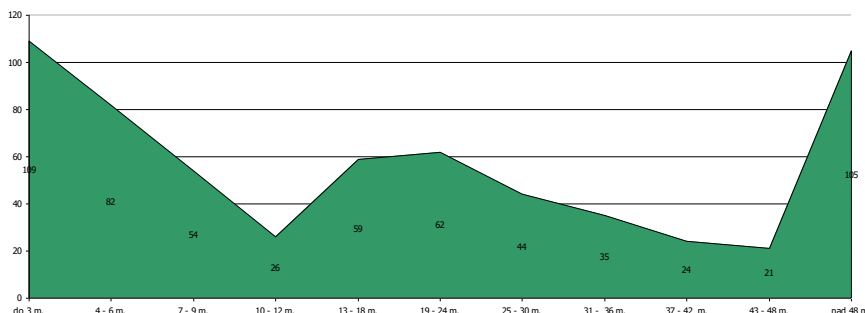
Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení

Okr. Lučenec	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
D	4 959	5 422	5 287	4 836	4 266	3 605	2 322	1 805	1 629	2 064	2 201

D - Počet dlhodobu evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Pre mesto Filákov predstavuje najpočetnejšiu skupinu tvoria krátkodobo nezamestnaní evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny po dobu od 0 do 3 mesiacov. Ďalšou početnou skupinou je skupina viac ako 48 mesiacov. Dlhodobá nezamestnanosť v meste a okrese je problémom vzhľadom na obmedzený trh práce a sociálne zloženie obyvateľstva bez intenzívnejšej motivácie.

Obrázok: Štruktúra nezamestnaných v meste Filákov v roku 2022 apríl (dĺžka evidencie)
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

UoZ spolu		v tom				
	do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.	
621	109	82	54	26	59	
		v tom				
	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.
	62	44	35	24	21	105

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

2.10.6. Zdravotne ťažko postihnutí obyvatelia

Nárast ľudí na nemocenských a invalidných dávkach a nízka zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím nútia väčšinu krajín OECD prehodnotiť systémy posudzovania zdravotného stavu, lepšie kontrolovať prитоky do dočasnej a dlhodobej práceneschopnosti a zlepšovať služby zamestnanosti pre zdravotne postihnutých. OECD považuje za najlepší spôsob pomoci zdravotne znevýhodneným osobám posilnenie stimulov k práci úpravou systémov daní a dávok (Vagač, 2011, s.4).

V súčasnej dobe je žiadúcim trendom zapojenie a integrácia týchto ľudí do spoločnosti. V optimálnej situácii človek, ktorý potrebuje sociálne služby, by mal zostať vo svojom prostredí a podpora a sociálne služby, ktoré potrebuje, by mali prichádzať za ním do domácnosti, využívajúc jeho predstavy a plány a napĺňanie jeho potrieb v živote. Potrebne je pracovať stále na zlepšení vzťahu k hendikepovaným ľuďom, aj keď za posledné roky bol zaznamenaný pokrok. Je dôležité zintenzívniť sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu a hľadať možnosti poskytovania odbornej rehabilitačnej a psychoterapeutickej činnosti s cieľom skvalitnenia života zdravotne postihnutých obyvateľov. Podporovať vznik združení, ktoré sú zamerané na pomoc týmto ľuďom, aby mapovali potreby takýchto osôb a vykonávali vyhľadávaciu činnosť a podľa potreby sprostredkovali adekvátnu pomoc. Tu je veľký potenciál práve v poskytovaní ambulantných sociálnych služieb, ktoré pracujú na zlepšení samostatnosti a integrácii týchto osôb do spoločnosti. Bolo by vhodné posilniť sociálne poradenstvo prostredníctvom „sociálneho poradcu“ poskytujúceho informácie o aktuálnych zmenách pre ŤZP v sociálnych službách a legislatíve. Posúdenie individuálnych potrieb obvykle vyžaduje špecializovaného pracovníka (alebo multidisciplinárny tím), ktorý pracuje s užívateľom služieb (a jeho rodinou), aby identifikoval ich potreby a naplánoval spolu s nimi možnosti, ako ich čo najlepšie uspokojiť. Keďže pre pracovnú vyťaženosť a nedostatok pracovníkov, ktorí poskytujú služby prijímateľom sociálnych služieb, by bolo vhodné rozšíriť rady dobrovoľníkov, ktorí otvárajú možnosti pre nadviazovanie a posilňovanie vzťahov, dôvery a porozumenia medzi občanmi, teda pre miestnu komunitu. Na miestnej úrovni môžu mať dobrovoľnícke aktivity pozitívny dopad na posilnenie pocitu miestnej príslušnosti u obyvateľov. Zároveň zapojiť do dobrovoľníctva aj seniorov, ktorí by nadobudli zmysluplnosť a hodnotu vlastnej práce, darovaného času, a tým pádom by sa aktívne zapájali do života komunity. Aktívni seniori sú manažérmi svojho času a môžu sa pružnejšie prispôsobiť potrebám príjemcom pomoci. Dobrovoľníctvo má aj svoje prínosy pre seniorov, ktorí ho vykonávajú – zlepšenie duševného zdravia, príležitosť kontaktu s komunitou, to všetko podporuje seniora v jeho fyzickej aktivite, či získavaní nových zručností (MsÚ, 2022).

2.10.7. Osoby v kríze (ľudia bez domova, matky s deťmi, po výkone trestu, po závislosti na drogách)

Uvedená cieľová skupina v meste nie je významne zastúpená. V roku 2022 mesto evidovalo (odhadovalo) v rámci katastrálneho územia cca. 20 obyvateľov bez domova. Skupiny obyvateľov po výkone trestu, prípadne po závislosti na drogách sa vracajú späť k svojim rodinám a teda nevyžadujú intervencie v oblasti bývania. Opatrenia by mali smerovať skôr k preventívnym a vzdelávacím aktivitám zameraným na opätovný návrat do spoločnosti, ako aj zvýšenie šancí uplatnenia sa na trhu práce formou rekvalifikačných kurzov, prípadne kurzov v oblasti drobného podnikania.

3. Strategická časť

3.1. SWOT analýzy a definovanie priorít

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v meste, ktoré skrýva potenciál územia a ktoré môžu meste priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. V rámci analýzy SWOT sa mesto koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre mesto, preto by sa mal manažment mesta sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich mesto nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká z 1. kvadrantu môžu mesto vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuality alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať.

Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj mesta, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele mesta, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie mesto stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry a i.

Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka,

marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
Dôležitosť	Vysoká	vysoký	nízky
	nízka	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
		3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých mesto momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné.

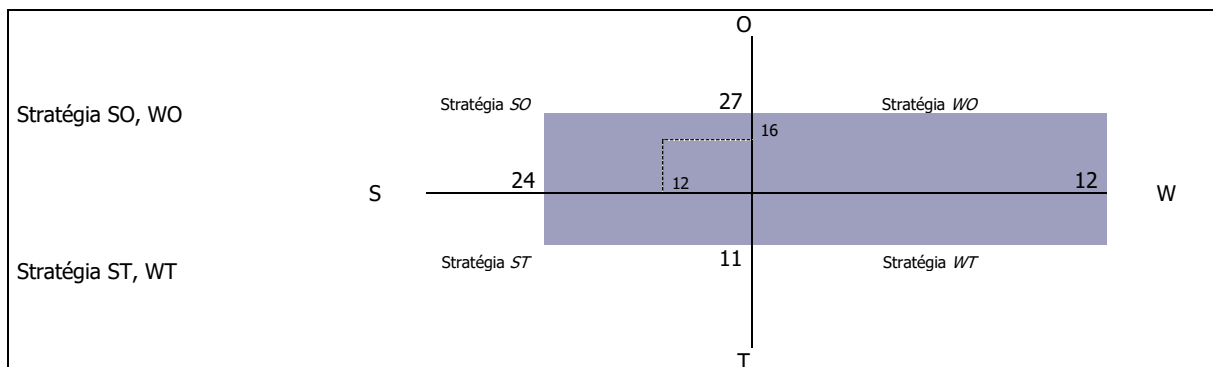
3.1.1. Sociálne služby

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - poskytovanie opatrovateľskej služby s prioritou domáceho prostredia, - existencia zariadenia pre seniorov s kapacitou 45 osôb, - zriadený denný stacionár pre mladých a dospelých, - poskytované služby sociálneho taxíka a rozvozu obedov do domácností, - poskytovanie služby včasnej intervencie, - poskytovanie terénnej formy odľahčovacej služby, - stravovanie seniorov zabezpečené prostredníctvom školských jedální, - existencia nevyužitých budov a priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb, - sociálny podnik na zamestnávanie občanov s nízkou kvalifikáciou, - neziskové organizácie venujúce sa problematike poskytovania sociálnych služieb, - široká ponuka a aktívny prístup mesta pri poskytovaní sociálnych služieb, - existencia zariadení sociálneho poradenstva, - dobré podmienky na rozvoj sociálnych služieb, - sociálna a veková stratifikácia obyvateľov v meste predurčuje potrebu budovania zariadení sociálnych služieb pre mladšie vekové ročníky, - podporné systémy pre obyvateľov v dôchodkovom veku a zdravotne postihnutých, - pôsobenie odborných a akreditovaných subjektov pre oblasť práce s rodinami - MsÚ, ÚPSVaR, - činnosť mestskej organizácie Nezábudky, n.o., - Národný program terénnej sociálnej služby v obciach, - mestská organizácia jednoty dôchodcov Slovenska, - Klub dôchodcov pr., MsÚ vo Fiľakove, - fungujúce komunitné centrum vo Fiľakove, - poskytovaná prepravná služba, - poskytovaná ergoterapia, rehabilitácia, biblioterapia, - zabezpečená odľahčovacia služba, 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia mobilnej opatrovateľskej služby s vyššou flexibilitou poskytovania pomoci 24/7, - nedostatočné kapacity ambulantných sociálnych služieb pre seniorov, - nedostatočná vyhľadávacia činnosť osamelých a odkázaných seniorov, - absencia zariadenia podporovaného bývania, - absencia útulku, - absencia sociálnych lôžok v zdravotníckom zariadení, - zariadenie núdzového bývania zrušené od roku 2018 (nedostatočný záujem), - nedostatočná prepojenosť poskytovateľov sociálnych služieb so vzdelávacími zariadeniami, - nevybudované stredisko osobnej hygieny, - chýbajúce stredisko koordinácie dobrovoľníckej činnosti, - vysoký podiel obyvateľov bez osobnej motivácie zmeniť svoj spôsob života, - rozšírená drogová problematika a problematika prostitúcie mladistvých, - vysoké finančné nároky na mesto pri riešení sociálnych problémov, - nedostatok kurzov pre nadobúdanie základných zručností, - individuálna pasivita pri riešení svojich existenčných problémov, - vysoký podiel neprispôsobivých obyvateľov, - nedostatok priestorov pre mládež a dorast, - nepostačujúce priestory pre dôchodcov, - nedostatok kapacít v zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach pre seniorov, - nedostatok možností zamestnávania obyvateľov ZŤP, - pretrvávajúce tradičných spádových oblasti dochádzky za prácou, - slabé zapojenie obyvateľov do verejného diania v meste, - nedostatok bytov nájomnej bytovej výstavby, - absencia zariadenia núdzového bývania/ nocľahárne pre ženy, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia, - negatívny demografický vývoj a zdravotný stav obyvateľstva,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - odbúranie rodových stereotypov pri voľbe povolania a v prístupe k zamestnaniu, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávaním poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre

<ul style="list-style-type: none"> - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zlad'ovanie prac. a rodinných povinností, - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov, - zvýšenie vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne ľudských zdrojov zodpovedajúcej dopytu na trhu práce a znalostnej ekonomike, - príprava ľudských zdrojov pre potreby globalizovanej ekonomiky a spoločnosti, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - klienta, - pretrvávajúce stereotypy pri vykonávaní správy v oblasti sociálnych vecí, - neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi, - klesanie kvality poskytovaných služieb a vykonávaných opatrení v dôsledku absencie systému prehlbovania kvalifikácie a ich celková nedostupnosť, - nepriaznivý demografický vývoj,
---	--

Schéma SWOT analýzy:

Odporúča sa využiť stratégiu SO - využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody. Odporúča sa v meste zabezpečovať naďalej čo najkomplexnejšiu sieť nevyhnutných sociálnych služieb pre obyvateľov (zabezpečujúce nevyhnutné životné podmienky a životné potreby).

Nasledujúca tabuľka prezentuje hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja mesta Fiľakovo v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

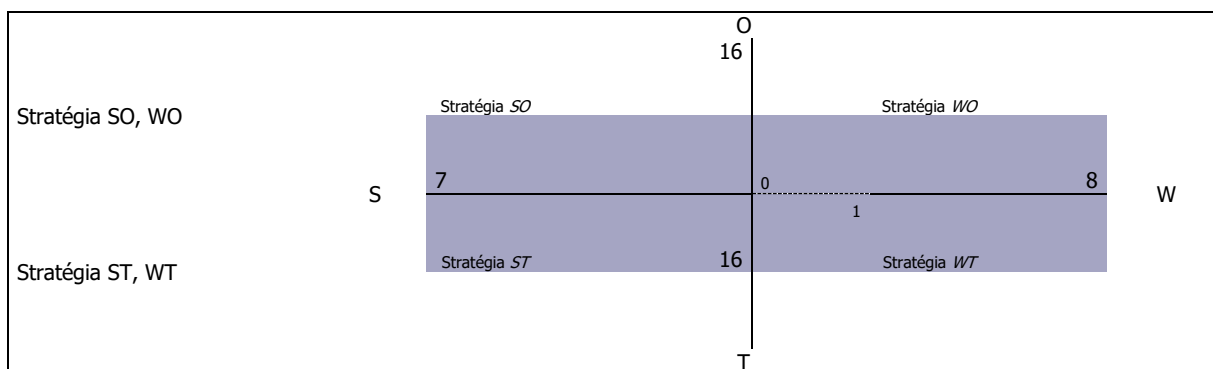
Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ poskytovanie opatrovateľskej služby s prioritou domáceho prostredia,	1,5	- absencia mobilnej opatrovateľskej služby s vyššou flexibilitou poskytovania pomoci 24/7,	1,5
+ existencia zariadenia pre seniorov s kapacitou 40 osôb,	1,5	- nedostatočné kapacity ambulantných sociálnych služieb pre seniorov,	1,5
+ poskytovanie terénnej formy odľahčovacej služby,	1,5	- slabá informovanosť mesta v tomto smere,	1,5
+ stravovanie seniorov zabezpečené prostredníctvom školských jedální,	1,5	- nedostatočná vyhľadávacia činnosť osamelých a odkázaných seniorov,	1,5
+ existencia nevyužitých budov a priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb,	1,5	- absencia zariadenia podporovaného bývania,	1
+ poskytovanej služby monitorovania a signalizácie pomoci,	1,5	- absencia útulku,	1,5
+ sociálny podnik na zamestnávanie občanov s nízkou kvalifikáciou,	1,5	- absencia sociálnych lôžok v zdravotníckom zariadení,	1,5
+ pôsobenie odborných a akreditovaných subjektov pre oblasť práce s rodinami - MsÚ, ÚPSVaR,	1,5	- zariadenie núdzového bývania zrušené od roku 2018 (nedostatočný záujem),	1
+ činnosť mestskej organizácie Nezábudky, n.o.,	1,5	- nedostatočná prepojenosť poskytovateľov sociálnych služieb so vzdelávacími zariadeniami,	1
+ Národný program terénnej sociálnej služby v obciach,	1,5	- nevybudované stredisko osobnej hygieny,	1,5
+ mestská organizácia jednoty dôchodcov Slovenska,	1,5	- chýbajúce stredisko koordinácie dobrovoľníckej činnosti,	1,5
+ Klub dôchodcov pr., MsÚ vo Fiľakove,	1,5	- vysoký podiel obyvateľov bez osobnej motivácie zmeniť svoj spôsob života,	1,5
+ fungujúce komunitné centrum vo Fiľakove,	1,5	- vysoké finančné nároky na mesto pri riešení sociálnych problémov,	1,5
		- nedostatok kurzov pre nadobúdanie základných zručností,	1,5
		- individuálna pasivita pri riešení svojich existenčných problémov,	1,5
		- vysoký podiel neprispôsobivých obyvateľov,	1,5
Spolu	19,5	Spolu	22,5
		Výsledok	- 3,0

3.1.2. Služby vzdelávania

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia verejných a súkromnej siete materských škôl - 4 zariadenia, - existencia 4 plnorganizovaných verejných základných škôl, - 6 zariadení školského stravovania s kapacitou 530 miest, - prítomnosť základnej umeleckej školy, - celkovo 1 špeciálna škola, - prítomnosť 1 gymnázia, - 1 stredná odborná škola, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné kapacity materských škôl, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v MŠ, - nedostatočná kapacita ZUŠ, - nedostatočné vybavenie základných škôl, - potrebná rekonštrukcia vybraných objektov základných škôl, - neustály klesajúci počet žiakov na stredných školách – gymnáziu ako aj SOŠ, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nezodpovednosť niektorých žiakov za svoje študijné výsledky, - nezainteresovanosť rodičov na perspektívnom rozvoji školy, - minimálna súčinnosť rodičov pri výchovných problémoch žiakov, - vyšší počet žiakov ťažko vzdelávateľných, - nepravidelná dochádzka žiakov do školy, - nedostačujúca príprava žiakov na vyučovanie, - chýbajúci ekonomický silný odberateľ absolventov v regióne, - priemerné až podpriemerné študijné výsledky, - nízky záujem žiakov o zapojenia sa do odborných a vedomostných súťaží,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozšírenie kapacity objektov škôl a ich dovybavenie, - rekonštrukcia škôl vo vybraných častiach mesta, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - vysoký podiel kvalifikovanej pracovnej sily v populácii a rast záujmu podnikateľov o inováciu kvalifikovanosti, - partnerstvá na rozvoj vzdelávania na regionálnej úrovni a možné zlepšenie spolupráce školy a ďalších subjektov v rámci komunity, najmä mládežníckych organizácií, - opatrenia štátu zabezpečujúce rovnosť prístupu k vzdelávaniu, integráciu a reintegráciu, - tendencia využívať moderné formy vzdelávania a diverzifikovať príležitosti na celoživotné vzdelávanie, - záujem škôl, vzdelávacích inštitúcií a tretieho sektora o zapojenie do medzinárodnej spolupráce a do výchovno-vzdelávacích programov a projektov, 	<ul style="list-style-type: none"> - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania, - pretrvávanie rigidity a narastanie izolovanosti systému vzdelávania od potrieb ekonomiky, - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie, - nerealizovanie stratégií, koncepcií a rozvojových impulzov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania, - úzky vzťah medzi sociálno-ekonomickou situáciou rodiny a dosiahnutou úrovňou vzdelania detí, - skeptické vnímanie hodnoty štúdia obyvateľstvom, - nízky podiel HDP vynakladaný na vzdelávanie, - slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem, - zvyšujúci sa počet žiakov s vývinovými poruchami učenia, - neustále zhoršovanie sa sociálnej situácie našich žiakov, - existencia nežiaducich prejavov správania žiakov, - nepriaznivá ekonomická situácia v rodinách žiakov, - neochota rodičov rešpektovať trh práce pri výbere povolania svojho dieťaťa, - negatívne vplyvy spoločnosti na mladú generáciu, - nedostatok finančných prostriedkov na investície,

Schéma SWOT analýzy:

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využiť stratégiu WO - využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja mesta Fiľakovo v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ existencia 2 verejných materských škôl,	1,5	- nedostatočné kapacity materských škôl,	1,5
+ existencia 4 plnorganizovaných verejných základných škôl,	1,5	- potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v MŠ	1,5
+ 6 zariadení školského stravovania s kapacitou 530 miest,	1,5	- nedostatočné vybavenie základných škôl,	1,5
+ prítomnosť základnej umeleckej školy,	1,5	- potrebná rekonštrukcia vybraných objektov základných škôl,	1,5
+ celkovo 1 špeciálna škola,	1,5	- neustály klesajúci počet žiakov na stredných školách – gymnáziách ako aj SOŠ,	1,5
+ prítomnosť 1 gymnázia,	1,5	- deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve,	1,5
+ 1 stredná odborná škola,	1,5	- nezodpovednosť niektorých žiakov za svoje študijné výsledky,	1
		- nezainteresovanosť rodičov na perspektívnom rozvoji školy,	1
		- minimálna súčinnosť rodičov pri výchovných problémoch žiakov,	1,5
		- vyšší počet žiakov ťažko vzdelávateľných,	1,5
		- nepravidelná dochádzka žiakov do školy,	1,5
		- nedostačujúca príprava žiakov na vyučovanie,	1,5
		- chýbajúci ekonomický silný odberateľ absolventov v regióne,	1
		- priemerné až podpriemerné študijné výsledky,	1,5
		- nízky záujem žiakov o zapojenia sa do odborných a vedomostných súťaží,	1,5
Spolu	10,5	Spolu	22,5
		Výsledok	- 12,0

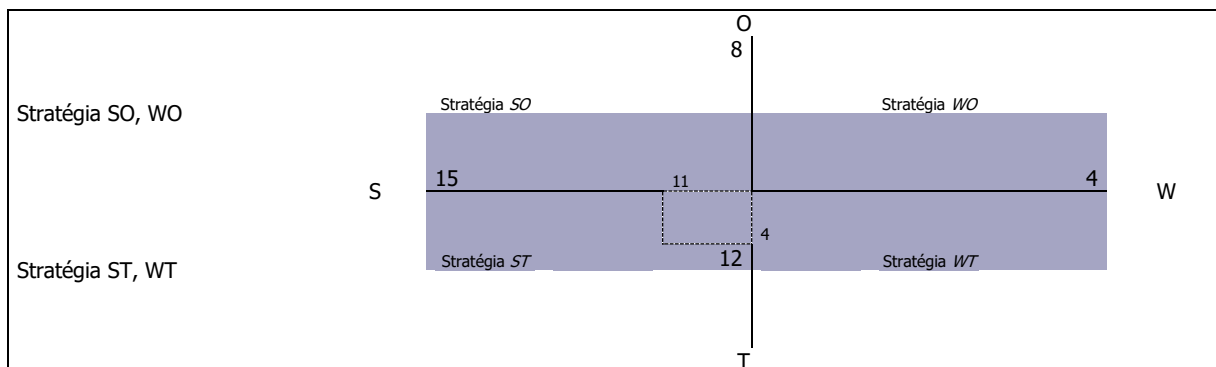
3.1.3. Zdravotnícke služby

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> - zdravotná starostlivosť zabezpečená samostatnou poliklinikou, - 6 ambulancií praktických lekárov pre dospelých, - 4 stomatologické ambulancie, - 2 gynekologické ambulancie, - 4 ambulancie praktického lekára pre deti, - 5 prevádzok lekární, - 9 špecializovaných ambulancií 	<ul style="list-style-type: none"> - absencia dospelých, detskej a zubnej pohotovosti - absencia RTG a SONO, - absencia kardiologickej, urologickej a pneumologickej ambulancie - nedostatočná kapacita niektorých lekárov špecialistov - absencia zariadenia pre deti so zdravotným postihnutím, - nedostatočné ponuky a kvality zdravotníckych služieb z hľadiska ponuky a kvality, - decentralizované zdravotnícke služby, - chátrajúca budova bývalej polikliniky, - nedostatok základných zdravotníckych služieb, - nedostatočné pokrytie základnými špecializovanými ambulanciami, - vysoký priemerný vek lekárov, - decentralizovaná ponuka špecializovaných ambulancií, - nevyhovujúce priestory niektorých ambulancií, - nedostatočná kapacita praktických lekárov pre deti a dospelých, - nedostatok klientskeho prístupu niektorých lekárov, nedostatočné využívanie viaczdrojového financovania - slabá kooperácia aktérov (štát, samospráva, zamestnávateľia)
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - nevhodná lieková politika, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi, - klesanie kvality poskytovaných služieb a vykonávaných opatrení v dôsledku abencie systému prehlbovania kvalifikácie a ich celková nedostupnosť,

	- nepriaznivý demografický vývoj,
--	-----------------------------------

Schéma SWOT analýzy:

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu ST. Odporúča sa meste zabezpečovať nevyhnutné zdravotné služby - základnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť – všeobecná, špecializovaná, ako aj potrebnú centralizáciu poskytovateľov zdravotníckych služieb. Potrebné je riešiť nevyhovujúcu vekovú štruktúru lekárov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja mesta Fiľakovo v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

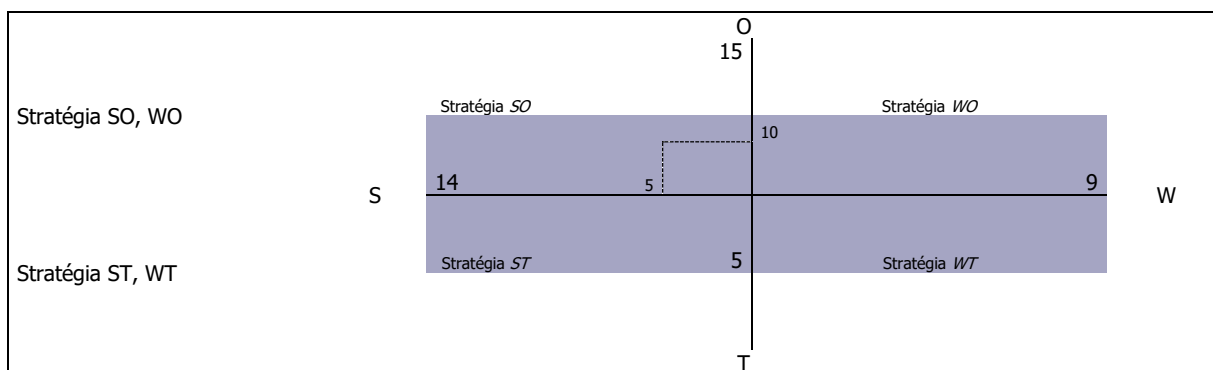
Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ zdravotná starostlivosť zabezpečená samostatnou poliklinikou,	1,5	- absencia dospelaj, detskej a zubnej pohotovosti	1,5
+ 4 ambulancie praktických lekárov pre dospelých,	1,5	- absencia RTG a SONO,	1,5
+ 4 stomatologické ambulancie,	1,5	- absencia kardiologickej, urologickej a pneumologickej ambulancie	1,5
+ 2 gynekologické ambulancie,	1,5	- nedostatočná kapacita niektorých lekárov špecialistov	1,5
+ 4 ambulancie praktického lekára pre deti,	1,5	- absencia zariadenia pre deti so zdravotným postihnutím,	1,5
+ 4 prevádzky lekární,	1,5	- nedostatočné ponuka zdravotníckych služieb z hľadiska ponuky a kvality,	1,5
+ 9 špecializovaných ambulancií	1,5	- decentralizované zdravotnícke služb,	1,5
		- chátrajúca budova bývalej nemocnice,	1,5
		- nedostatok základných zdravotníckych služieb,	1,5
		- nedostatočné pokrytie základnými špecializovanými ambulanciami,	1,5
		- vysoký priemerný vek lekárov,	1,5
		- decentralizovaná ponuka špecializovaných ambulancií,	1,5
		- nevyhovujúce priestory niektorých ambulancií,	1,5
		- nedostatočná kapacita praktických lekárov pre deti a dospelých,	1,5
		- nedostatok klientského prístupu niektorých lekárov, nedostatočné využívanie viacdrojového financovania	1,5
		- slabá kooperácia aktérov (štát, samospráva, zamestnávateľa)	1,5
Spolu	10,5	spolu	24,5
		výsledok	- 14,0

3.1.4. Voľno - časové aktivity

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia záujmových aktivít v základných školách, - meste športový oddiel FTC Fiľakovo, - zrekonštruovaná telocvičňa a šatne futbalistov, - telocvične, spoločné priestory a ihriská základných škôl, - ZŠ Školská: aerobic, basketbal, futbal, zumba; - ZŠ Farská lúka: bojové umenie, fitness, joga, kung-fu, powerlifting; - ZŠ L. Mocsáryho s VJM: zápasnícky klub, basketbal, futbal, stolný tenis, spoločenský tanec, tenis, zumba; - ZŠ Š. Koháriho II. s VJM: baranta, bojové umenie, futbal, kalanetika, liečebná telesná výchova a rehabilitácia pre seniorov, - Mestské kultúrne stredisko (MsKS) a Hradné múzeum Fiľakovo (HMF), - Matica slovenská, Csemadok, Maďarský spoločenský dom, - Základná umelecká škola, - krúžky pôsobiace pri základných školách a materských školách a občianske združenia - množstvo subjektov v oblasti kultúry, - existencia mestskej knižnice, 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok športovísk na zimné športy, - nevybudované mimoškolské zariadenia – záujmové krúžky - nedostatok miestností na navčovanie programov, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia pre deti základných škôl, - nedostatok workoutových ihrísk na miestnych sídliskách, - potrebné prepojenie cyklotrás, - nedostatočná ponuka športových možností pre deti ZŤP, - potrebná dostavba bezbariérových prístupov do kultúrnych objektov, - nedostatočné a zastarané technické vybavenie - vysoké prevádzkové náklady - veľmi zlé možnosti vykurovania priestorov - nedostatočná finančná motivácia zamestnancov - chýbajúci kvalifikovaný personál - absencie kina a divadla,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - existencia priestorov pre budovanie športovej infraštruktúry, - zriadenie malých účelových športovísk na sídliskách, - vybudovať chodníky pre cyklistov, - vytvoriť podmienky pre sprístupnenie školských športovísk pre verejnosť, - vytvoriť podmienky pre realizáciu voľnočasových aktivít, najmä pre rodiny s deťmi, - zefektívnenie spolupráce s mestom na regionálnej úrovni, - budovanie športovej infraštruktúry v lokalite Šulerloch a Grajnár - podpora rozvoja agroturistiky, - dobré predpoklady pre rozvoj rekreačných aktivít, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov,

Schéma SWOT analýzy:

V oblasti športu je situácia pozitívna. Odporúča sa využiť rozvojovú stratégiu SO. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu športovej infraštruktúry a organizovanú športovú činnosť. Mesto by sa malo zamerať aj na rozvoj oddychovej infraštruktúry, ktorú by mohli využívať hlavne obyvatelia v poproduktívnom veku a rodiny s deťmi.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja mesta Fiľakovo v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ existencia záujmových aktivít v základných školách,	1,5	- nedostatok športovísk na zimné športy,	1,5
+ meste športový oddiel FTC Fiľakovo,	1,5	- nevybudované mimoškolské zariadenia – záujmové krúžky	1,5
+ zrekonštruovaná telocvičňa a šatne futbalistov,	1,5	- nedostatok miestností na navčovanie programov,	1,5
+ telocvične, spoločné priestory a ihriská základných škôl,	1,5	- nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia pre deti	1,5
+ ZŠ Školská: aerobic, basketbal, futbal, zumba;	1,5		

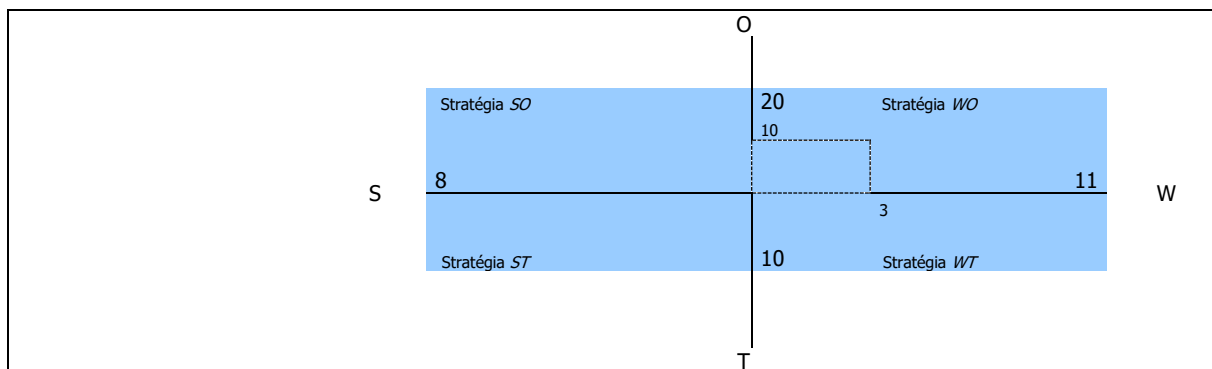
+ ZŠ Farská lúka: bojové umenie, fitnes, joga, kung-fu, powerlifting;	1,5	- základných škôl,	1,5
+ ZŠ L. Mocsáryho s VJM: basketbal, futsal, stolný tenis, spoločenský tanec, tenis, zumba;	1,5	- nedostatok workoutových ihrísk na miestnych sídliskách,	1,5
+ ZŠ Š. Koháriho II. s VJM: baranta, bojové umenie, futbal, kalanetika, liečebná telesná výchova a rehabilitácia pre seniorov,	1,5	- potrebné prepojenie cyklotrás,	1,5
+ Mestské kultúrne stredisko (MsKS) a Hradné múzeum Fiľakovo (HMF),	1,5	- nedostatočná ponuka športových možností pre deti ZŤP,	1,5
+ Matica slovenská, Csemadok, Maďarský spoločenský dom,	1,5	- potrebná dostavba bezbariérových prístupov do kultúrnych objektov,	1,5
+ Základná umelecká škola,	1,5	- nedostatočné a zastarané technické vybavenie	1,5
+ krúžky pôsobiace pri základných školách a materských školách a občianske združenia	1,5	- vysoké prevádzkové náklady	1,5
+ množstvo subjektov v oblasti kultúry,	1,5	- veľmi zlé možnosti vykurovania priestorov	1,5
+ existencia mestskej knižnice,	1,5	- nedostatočná finančná motivácia zamestnancov	1,5
		- chýbajúci kvalifikovaný personál	1,5
		- absencie kina a divadla,	1,5
Spolu	21,5	spolu	21,5
		Výsledok	0

3.1.5. Bývanie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - existencia plôch pre rozvoj IBV, - existencia plôch pre rozvoj HBV, - najvyšší počet bytov 3 izbových v bytovom fonde, - najviac zastúpené byty 1 kategórie, - dostatočné vybavenie bytov pripojením na internet, - dominantná časť mesta vykurovaná plynom, - 82,74 % bytov pripojených na kanalizačnú sieť, - 82,35 % bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete, 	<ul style="list-style-type: none"> - potreba rekonštrukcie bytového fondu vo vlastníctve mesta, - vysoký priemerný vek bytového fondu, - nízky počet štartovacích bytov pre mladé rodiny - potrebná výstavba bezbariérových bytov, - nevybudované byty nižšieho štandardu, - absencia nízkoprahového bývania - potrebná výstavba ubytovne pre neplatičov a neprispôsobivých - absencia prístreška pre bezdomovcov, - neustále klesajúca hodnota bytového fondu, - vysoká energetická náročnosť bytového fondu, - nedostatočné zabezpečovanie pravidelnej údržby a cyklických opráv bytového fondu, - odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia, resp. väčších miest, - obmedzená ponuka pracovných príležitostí v meste, - neuspokojený dopyt po bytoch pre rôzne príjmové skupiny obyvateľov, vrátane nájomných bytov, - chýbajú byty pre obyvateľov v sociálnej núdzi, ŤZP, marginalizované skupiny, - chýbajúce technické vybavenie (inžinierske siete) pre bytovú výstavbu v lokalitách určených na výstavbu bytov, - nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku, - nedostatok financií na výstavbu nových bytov z rozpočtu mesta, - nízke príjmy obyvateľstva, - slabá komunikácia samosprávy s podnikateľským prostredím,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvárať územné a technické podmienky pre individuálnu bytovú výstavbu a pre výstavbu sociálnych a nájomných bytov, - možnosť výstavby štandardných bytov, - rozvoj stavebného sporenia a hypotekárnych úverov, - rozvoj podnikateľských aktivít v regióne, - čerpanie financií na rozvoj bývania z dotácií a úverových programov zo štátneho rozpočtu (napr. zateplňovanie domov, bytov,...), - výstavba bytových jednotiek nižšieho štandardu, - výstavba nájomnej bytovej výstavby, - zriadenie zariadenia núdzového bývania, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity pri zabezpečení bývania, - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie stavu bytového fondu, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na bývanie, - rastúce nároky na údržbu a opravu bytového fondu, - zvyšujúci sa rozdiel medzi reálnymi príjmami obyvateľstva a nákladmi na nájom, resp. výstavbu bytových jednotiek, - dopad ekonomickej krízy na hospodárstvo a obyvateľov, - rast cien pozemkov, nestálosť zákonov, časté zmeny zákonov,

Schéma SWOT analýzy:

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu *WO*. Odporúča sa zamerať na rekonštrukciu existujúcej HVB, výstavbu štandardnej bytovej výstavby a v ojedinelých prípadoch zväziť bytovú výstavbu nižšieho štandardu.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja mesta Fiľakovo v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

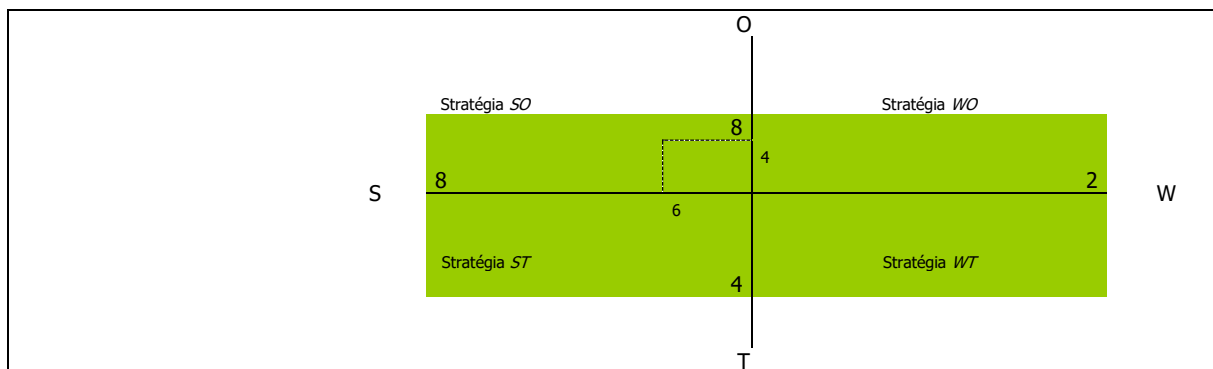
Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ existencia plôch pre rozvoj IBV,	1,5	- potreba rekonštrukcie bytového fondu vo vlastníctve mesta,	1,5
+ existencia plôch pre rozvoj HBV,	1,5	- vysoký priemerný vek bytového fondu,	1,5
+ najvyšší počet bytov 3 izbových v bytovom fonde,	1,5	- absencia štartovacích bytov pre mladé rodiny	1,5
+ najviac zastúpené byty 1 kategórie,	1,5	- potrebná výstavba bezbariérových bytov,	1,5
+ dostatočné vybavenie bytov pripojením na internet,	1,5	- nevybudované byty nižšieho štandardu,	1,5
+ dominantná časť mesta vykurovaná plynom,	1,5	- absencia nízko-rahového bývania	1,5
+ 82,74 % bytov pripojených na kanalizačnú sieť,	1,5	- potrebná výstavba ubytovne pre neplatičov a neprispôsobivých	1,5
+ 8235 % bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete,	1,5	- absencia prístreška pre bezdomovcov,	1,5
		- neustále klesajúca hodnota bytového fondu,	1,5
		- vysoká energetická náročnosť bytového fondu,	1,5
		- nedostatočné zabezpečovanie pravidelnej údržby a cyklických opráv bytového fondu,	1,5
		- odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia, resp. väčších miet,	1,5
Spolu	12,0	spolu	18,0
		výsledok	- 6,0

3.1.6. Bezpečnosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - relatívne dobre zabezpečený mestský úrad, - relatívne nízky počet násilných trestných činov, - frekventovaná centrálna časť mesta, - existencia verejného osvetlenia mesta, - existencia mestskej polície, - obvodné oddelenie policajného zboru v Fiľakova, - Intervencia a osveta v oblasti diskriminácie na školách, násilia na školách, - existencia kamerového systému, - MOPS, 	<ul style="list-style-type: none"> - rozširovanie drogovej problematiky v meste, - narastajúci problém s alkoholom u určitých skupín obyvateľov, - nedostatočná prevencia polície, - nedostatočné pokrytie kamerovým systémom, - slabá podpora pracovných návykov rizikových skupín obyvateľstva, - nízka frekvencia policajnej kontroly, - vysoký počet obyvateľov v seniorskej kategórii, ktorí sú najviac ohrozenou skupinou, - slabé donucovacie možnosti mestskej a štátnej polície,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozšírenie monitorovacieho systému v meste – inštalovanie kamier na rizikových miestach v meste, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva pôsobí ako motivátor páchania trestnej činnosti, - zhoršovanie stavu sociálneho statusu niektorých skupín obyvateľstva, - prehľbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby,

Schéma SWOT analýzy:

V oblasti bezpečnosti je situácia takmer vyrovnaná. Odporúča sa využiť stratégiu SO - využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody. Mesto sa môže zamerať aj na minimalizovanie nákladov súvisiacich s bezpečnosťou a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa zamerať na zvýšenie monitoringu mesta.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja mesta Fiľakovo v jednotlivých politikách, ako aj ich váhy. Hodnota 1,5 predstavuje najväčšiu váhu a hodnota 0,5 najmenšiu. Kladný výsledok pri porovnaní disparít a faktorov rozvoja predstavuje možnosť zaujatia ofenzívnej stratégie, záporný naopak.

Faktory rozvoja	váhy	Hlavné disparity	váhy
+ relatívne dobre zabezpečený mestský úrad,	1,5	- rozširovanie drogovej problematiky v meste,	1,5
+ relatívne nízky počet násilných trestných činov,	1	- narastajúci problém s alkoholom u určitých skupín obyvateľov,	1,5
+ frekventovaná centrálna časť mesta,	1	- nedostatočná prevencia polície,	1,5
+ existencia verejného osvetlenia mesta,	1,5	- nedostatočné pokrytie kamerovým systémom,	1
+ existencia mestskej polície,	1,5	- slabá podpora pracovných návykov rizikových skupín obyvateľstva,	1
+ obvodné oddelenie policajného zboru v Fiľakova,	1,5	- nízka frekvencia policajnej kontroly,	1,5
+ Intervencia a osвета v oblasti diskriminácie na školách, násilia na školách,	1,5		
+ existencia kamerového systému,	1		
+ rómska stráž,	1,5		
Spolu	12,0	spolu	8,0
výsledok	4,0		

3.2. Vízia a poslanie

3.2.1. Vízia

Mesto Fiľakovo je miestom, ktoré vyvážené zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Mesto je príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov. Vyvážené a ohľaduplne využíva svoj majetok a bohatstvo za účelom jeho ekonomického a sociálneho zvelaďovania. Neustále rozvíja širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbá o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. **Svoje aktivity zameriava aj na rizikové skupiny obyvateľov z hľadiska trhu práce, sociálneho vylúčenia.**

Mesto v rámci existujúcich kompetencií zabezpečuje výchovno-vzdelávací proces vo formálnych vzdelávacích zariadeniach v rámci predškolskej výchovy, v rámci povinnej školskej dochádzky, ako aj v oblasti záujmovej činnosti.

Ponúka rôznorodé záujmové a doplnkové vzdelávacie služby v rámci voľno - časových a záujmových aktivít pre deti a žiakov. Mesto zabezpečuje priestory pre uskutočňovanie neformálneho vzdelávania.

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v **oblasti sociálnej politiky** veľmi rozsiahla. Pre **občanov v hmotnej núdzi** mesto poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi. Mesto je zriaďovateľom zariadení, ktoré poskytujú sociálne služby pre občanov s **t ťažkým zdravotným postihnutím a seniorov**. Mesto podporuje aj neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín.

Mesto Fiľakovo je bezpečná mesto chrániace verejný ako aj súkromný majetok. Vytvorilo podmienky na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Mesto vytvorilo dobré podmienky pre bývanie vybraných skupín obyvateľov mesta. Bytovú výstavbu zameralo hlavne na **mladé rodiny s deťmi**. Okrem **štandardnej bytovej výstavby** mesto uskutočnila v obmedzenej miere aj **bytovú výstavbu nižšieho štandardu** pre sociálne odkázaných obyvateľov mesta.

3.2.2. Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát mesta Fiľakovo v sociálnej oblasti. Poslanie opisuje a prezentuje základné sociálne služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie mesta Fiľakovo a odpovedá na tri otázky: Čo mesto robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných sociálnych služieb obyvateľom mesta. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie mesta pri súdnych sporoch až po aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom mesta. Samospráva mesta Fiľakovo disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva. Jedným zo základných predpokladov rozvoja mesta je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel mestskej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov. V súlade s poslaním mesta Fiľakovo všetky tieto úlohy realizuje mestská a štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečné mesto - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky mesta je aj výkon ochrany pred požiarom.

Sociálne služby

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytovať jednorazové dávky v hmotnej núdzi a jednorazovú dávku v HN, príspevok v náhlej núdzi a príspevok pri narodení dieťaťa (dve a viac detí). Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Mesto podporuje nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v meste môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území Mesta. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z.z., 615/2006 Z.z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z.z., 217/2010 Z.z., 290/2011 Z.z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z.z.), zákonom č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z.z., zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z., 331/2020 Z. z., 310/2021 Z. z., 418/2021 Z. z.)), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č.305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac ((v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z.(nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z.(nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z., 331/2020 Z. z., 310/2021 Z. z., 418/2021 Z. z.)), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami mesta. Mesto považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdeľovanie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

Služby vzdelávania

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských, základných škôl, ako aj školských jedální a mimoškolských záujmových zariadení. Mesto v rámci existujúcich kompetencií zabezpečí výchovno-vzdelávací proces vo formálnych vzdelávacích zariadeniach v rámci predškolskej výchovy, v rámci povinnej školskej dochádzky ako aj v oblasti záujmovej činnosti. Ponúkať rôznorodé záujmové a doplnkové vzdelávacie služby v rámci voľno - časových a záujmových aktivít pre deti a žiakov. Mesto zabezpečí priestory pre uskutočňovanie neformálneho vzdelávania.

Zdravotnícke služby

Zabezpečiť širokú paletu základných zdravotníckych služieb, ktoré obyvatelia najčastejšie využívajú. Mesto je schopné pripraviť podmienky pre poskytovanie základných zdravotníckych služieb v spolupráci s VUC Banská Bystrica.

Voľno – časové aktivity

V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu. Podporiť služby a činnosť knižnice, ZUŠ a ŠKD.

Bývanie

Vytvoriť podmienky pre ďalší rozvoj nájomného bývania obyvateľom mesta bežného, ako aj nižšieho štandardu. Zabezpečiť dostatok bytových jednotiek pre súčasných ako aj budúcich obyvateľov mesta.

Základným zámerom mesta v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 150/2013 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov.

Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

Bezpečnosť

Bezpečné mesto chrániace verejný ako aj súkromný majetok. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

3.3. Definovanie priorít, cieľov, zámerov

Priority KPSS sú definované v súlade s Národnými prioritami:

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

Zdôvodnenie (legitimita):

Ide o národnú prioritu, ktorá nadväzuje na národné priority z predchádzajúceho obdobia, ktoré neboli dostatočne systémovo riešené a účinne naplnené. Aj keď sa pri niektorých druhoch sociálnych služieb pôvodne vymedzených ako komunitné (viď príloha 1 NPRSS 2015- 2020) dosiahlo zvýšenie ich dostupnosti (zvýšený počet prijímateľov, poskytovateľov i vynaložených prostriedkov), vývoj v jednotlivých sektoroch sociálnych služieb bol nerovnomerný. V prípade, že niektoré druhy sociálnych služieb alebo odborných činností podporujúcich komunitný charakter intervencií, nebol podporený z európskych zdrojov, ani z finančného príspevku MPSVR SR, v priebehu rokov sa ich dostupnosť znižovala. Prioritné je preto naďalej podporovať rozvoj nových, ale aj existujúcich sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť aj s využitím moderných technológií. V súlade so zameraním NP1 je potrebné explicitne zákonom zakotviť sociálne služby komunitného charakteru do celkového systému financovania sociálnych služieb. Rovnako je potrebné nastaviť mechanizmy financovania samosprávy pre napĺňanie jej originálnych pôsobností v oblasti sociálnych služieb a podporiť samosprávu k vytváraniu funkčných zoskupení samospráv za týmto účelom. Súčasťou NP1 je aj systémové uchopenie a realizácia transformácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb. Tieto sú doposiaľ v povedomí verejnosti (laickej i časti odbornej) spravidla chápané len ako „projektový produkt“, vzťahujú sa prakticky výlučne na veľkokapacitné zariadenia sociálnych služieb podmienené odkázanosťou, ktoré sa zapojili do národných projektov. K transformácii a deinštitucionalizácii sa pristupuje najmä v optike „opúšťania domovov sociálnych služieb a prechodu do domčekov“, bez ich dôslednejšieho vzťahovania k potrebe štrukturálnych zmien v celom systéme sociálnych služieb, dokonca v celom systéme verejných služieb poskytovaných najmä na úrovni komunity (zdravotnícke, prepravné, vzdelávacie, iné sociálne, komunikačné, stavebné a iné verejné služby). Transformácia, deinštitucionalizácia a prístupnosť nie sú dlhodobu dôsledne interpretované ako ľudsko-právna otázka, ktorej riešenie si vyžaduje systémové riešenia na rozličných úrovniach (národná, regionálna, miestna, organizačná, profesijná, na úrovni rodiny, atď.). Naplnenie NP1 nebude preto možné bez realizácie národnej kampane zameranej na presadzovanie rovnosti príležitostí pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením (z akýchkoľvek dôvodov a na akomkoľvek základe). Vychádzajúc z takehoto poňatia sa bude NP1 vzťahovať ku všetkým cieľovým skupinám sociálnych služieb a ich sektorom, vrátane sektora sociálnych služieb krízovej intervencie, najmä pre ľudí bez domova a marginalizované komunity a osobitne rozvoja komplexných (pobytových aj poradenských) sociálnych služieb krízovej intervencie pre obeť domáceho násillia.

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

Zdôvodnenie (legitimita):

Uvedená priorita nadväzuje na nenaplnenú prioritu z obdobia 2015-2020 a bezprostredne vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020-2024 (záväzok vlády SR vytvoriť novým zákonom o sociálnych službách upravený systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, vrátane jeho financovania). Priorita odráža pretrvávajúce problémy so zabezpečovaním, financovaním a dostupnosťou ošetrovateľskej starostlivosti v relevantných druhoch sociálnych služieb, a to nielen sociálnych služieb podmienených odkázanosťou organizovaných pobytovou formou, ale aj ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ambulantnej a terénnej formy sociálnych služieb. Pokračujúcou výzvou je poskytovanie integrovanej sociálno-ošetrovateľskej starostlivosti u osobitných cieľových skupín – napr. u starších osôb s pridruženými duševnými poruchami či u osôb s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom podmieneným kombináciou rozličných funkčných porúch. Osobitnou výzvou sa stáva zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti u cieľových skupín krízovej intervencie, napr. u osôb bez domova, s ohľadom na ich starnutie a zvyšujúcu sa incidenciu zdravotného postihnutia. V súlade so zameraním NP2 je potrebné explicitne zákonom zakotviť sociálne služby dlhodobej starostlivosti, vrátane zdrojov jej financovania.

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

Zdôvodnenie (legitimita):

Priorita vychádza z konceptu tzv. zdieľanej starostlivosti, teda takej, kde sa jednotlivé formy a sektory/subjekty starostlivosti vzájomne nevyklučujú (buď formálna – alebo neformálna; buď domáca – alebo pobytová, atď.), ale skôr dopĺňajú. Doterajšia prax ukazuje, že kvalitná starostlivosť o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby si vyžaduje komplementaritu jednotlivých segmentov starostlivosti (rodiny, širšieho podporného kruhu v komunite, komunitného dobrovoľníctva, formálnych služieb, atď.). Zároveň, že každý z týchto segmentov potrebuje osobitnú verejnú podporu a posudzovanie špecifických „potrieb“ pre poskytovanie takejto podpory. Osobitne to platí v prípade neformálnej starostlivosti poskytovanej neformálne opatrovujúcimi osobami (najmä z okruhu blízkych), kde sa podpora doposiaľ realizovala takmer výlučne nástrojmi náhrady za stratu príjmu z dôvodu intenzívnej starostlivosti (peňažný príspevok na opatrovanie) a základného sociálneho a zdravotného poistenia zo strany štátu. Nenaplnila sa potreba podporovať túto cieľovú skupinu v oblasti podporných a odľahčovacích programov (služieb), zosúladovania starostlivosti a práce, ochrany v oblasti pracovno-právnej, dodatkovnej zdravotnej starostlivosti, v oblasti zvyšovania kompetencií v oblasti neformálnej starostlivosti (vzdelávania, tréningov, kurzov), technickej vybavenosti a podobne, pre jej kvalitné zabezpečovanie. Súčasťou napĺňania tejto NP je aj posilnenie reálnych podmienok pre uplatňovanie práva osôb

odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby vybrať si druh a formu podpory/pomoci, prostredie a poskytovateľa starostlivosti/sociálnej služby prostredníctvom zavedenia príspevku na starostlivosť podľa stupňa odkázanosti.

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

Zdôvodnenie (legitimita):

Zvyšovanie kvality sociálnych služieb je jedným z dôležitých nástrojov pre zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb, ako aj dôležitým nástrojom pre zabezpečenie kvalitných komunitných služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku sociálnym službám komunitného charakteru. Dôležitú úlohu v podpore zvyšovania kvality sociálnych služieb má výkon hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb (ďalej len „hodnotenie kvality“). Predmetom a účelom hodnotenia kvality je poskytnúť u hodnotených subjektov (poskytovateľov sociálnych služieb), čo najobjektívnejší nezávislý obraz o skutkovom stave miery plnenia podmienok kvality v čase hodnotenia a tým ich podporovať pri systematickom zabezpečovaní, udržiavaní a zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb. V oblasti sociálnych služieb bude MPSVR SR naďalej pristupovať k zvyšovaniu kvality v sociálnych službách podporou a modernizáciou dodržiavania kvality poskytovanej sociálnej služby, hodnotenia kvality poskytovanej sociálnej služby a stimuláciou previazanosti a účinnosti kontrolných a dohliadacích pôsobností príslušných orgánov vo veciach sociálnych služieb.

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto Filákov nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný sociálny rozvoj mesta Filákov. Sociálny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie sociálnej činnosti bude mesto smerovať do oblasti sociálnych služieb, vzdelávania, zdravotníctva, športu, bývania a bezpečnosti.“

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti sociálnej aktivity na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast zamestnanosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na: aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore sociálneho rozvoja mesta, rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva a aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Na základe dotazníkového výskumu boli stanovené nasledovné priority.

3.3.1. Sociálne služby

Podľa prieskumu medzi obyvateľmi získali prioritu sociálne služby - opatrovateľská služba, DD, DSS, denný stacionár, stravovanie. Obyvatelia preferujú aj klubovú činnosť, resp. komunitné bývanie. V prípade MRK ide o služby osobnej hygieny, komunitných centier, atď..

3.3.2. Služby vzdelávania

Z výsledkov výskumu vyplýva, že najvyššiu prioritu medzi obyvateľmi majú predškolská výchova, základné školy a ich modernizácia, s ňou súvisiace verejné služby, záujmové vzdelávanie. Problémom sú nedostatočné kapacity predškolských zariadení. V niektorých častiach mesta nie sú vyhovujúce priestory na vzdelávanie.

3.3.3. Zdravotnícke služby

V meste jednoznačne treba zachovať a podporovať poskytovanie základných primárnych zdravotníckych služieb. Spolu so všeobecnou zdravotnou starostlivosťou preferujú obyvatelia aj špecializovanú pre deti ako aj ZŤP. Potrebná je centralizácia poskytovaných služieb.

3.3.4. Voľno - časové aktivity

Najvyššiu prioritu obyvatelia prikladajú kultúrnym aktivitám, detským ihriskám a voľne prístupným športoviskám. V meste je k dispozícii plaváreň, ktorá vyžaduje modernizáciu a mestské kúpalisko. Potrebne sú ihriská pre deti vyššej vekovej kategórie. Potrebne je vybudovanie cyklotrás, dostavba športovej infraštruktúry pri futbalovom a zimnom štadióne.

3.3.5. Bývanie

V oblasti bývania uprednostňujú obyvatelia bývanie v rodinnom dome, prípadne v ojedinelých prípadoch v nájomnej výstavbe nižšieho štandardu. Mesto v poslednom období zaznamenalo nárast IBV a HVB. S tým spojený nárast obyvateľov vytvoril tlak na tunajšiu občiansku vybavenosť a technickú infraštruktúru, ktorá je niekedy na hranici svojich kapacít. Do budúcnosti ale možno predpokladať naďalej intenzívnu bytovú výstavbu.

3.3.6. Bezpečnosť

V oblasti bezpečnosti a prevencie obyvatelia uprednostňujú hlavne zvýšený monitoring štátnej polície a monitorovacie systémy na kritických miestach v meste. Nárast počtu obyvateľov spôsobil aj tlak na zabezpečenie bezpečnosti. Problémom v meste je vandalizmus mladistvých.

Definovanie hlavných zámernov jednotlivých priorít.

Hlavné priority komunitného plánu					
Priorita 1	Priorita 2	Priorita 3	Priorita 4	Priorita 5	Priorita 6
Sociálne služby	Služby vzdelávania	Zdravotnícke služby	Voľno-časové aktivity	Bývanie	Bezpečnosť
Zámer	Zámer	Zámer	Zámer	Zámer	Zámer
<p>Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov Mesta.</p>	<p>Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zabezpečiť poskytovanie predškolskej výchovy v zariadeniach s vyhovujúcimi priestormi, zariadením a kvalifikovanou pracovnou silou. Zabezpečiť všestranný rozvoj vzdelanostnej úrovne detí predškolského veku, ako aj žiakov v rámci povinnej školskej dochádzky.</p>	<p>Neustále rozvíjať širokú paletu zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.</p>	<p>Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta.</p>	<p>Výstavba a modernizácia bytového fondu v meste. Vytváranie podmienok pre rozvoj nájomnej bytovej výstavby, ako aj podmienok pre rozvoj IBV.</p>	<p>Bezpečné mesto chrániace verejný ako aj súkromný majetok. Vytvorenie podmienok na znížovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.</p>
Cieľové skupiny					
<ul style="list-style-type: none"> - deti a mládež, - ženy na materskej dovolenke, - dlhodobo nezamestnaní obyvateľia, - sociálne odkázaní obyvateľia, - seniori, čiže obyvateľia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov), - občania so zdravotnými postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú, - týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí, - nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí, - neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život. 	<ul style="list-style-type: none"> - deti a mládež, - dlhodobo nezamestnaní obyvateľia, - neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život. - všetci obyvateľia mesta 	<ul style="list-style-type: none"> - deti a mládež, - ženy na materskej dovolenke, - seniori, čiže obyvateľia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov), - občania so zdravotnými postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú, - týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania, - ľudia závislí od návykových látok, 	<ul style="list-style-type: none"> - deti a mládež, - ženy na materskej dovolenke, - sociálne odkázaní obyvateľia, - seniori, čiže obyvateľia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov), - občania so zdravotnými postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú, - týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania, - neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život 	<ul style="list-style-type: none"> - sociálne odkázaní obyvateľia - seniori, čiže obyvateľia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov), - občania so zdravotnými postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú, - týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí, - nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí, - neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život 	<ul style="list-style-type: none"> - deti a mládež, - dlhodobo nezamestnaní obyvateľia, - neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život. - seniori, čiže obyvateľia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov), - občania so zdravotnými postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú, - týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania - všetci obyvateľia mesta

3.3.1. Sociálne služby

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytovať jednorazové dávky v hmotnej núdzi a jednorazovú dávku v HN, príspevok v náhlej núdzi a príspevok pri narodení dieťaťa (dve a viac detí). Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Mesto podporuje nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v meste môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území Mesta. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z.z., 615/2006 Z.z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z.z., 217/2010 Z.z., 290/2011 Z.z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z.z.), zákonom č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z., zákona č. 376/2014 Z. z., zákona č. 40/2017 Z.z., zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z., 156/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 289/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 280/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 89/2020 Z. z.), (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (183/2014 Z. z., 308/2014 Z. z., 140/2015 Z. z., 140/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 125/2016 Z. z., 81/2017 Z. z., 42/2019 Z. z., 223/2019 Z. z., 231/2019 Z. z., 221/2019 Z. z.) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č.305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac ((v znení č. 330/2007 Z. z., 643/2007 Z. z., 215/2008 Z. z., 448/2008 Z. z.(nepriamo), 466/2008 Z. z., 317/2009 Z. z., 180/2011 Z. z., 417/2013 Z. z.(nepriamo), 185/2014 Z. z., 219/2014 Z. z., 310/2014 Z. z., 131/2015 Z. z., 175/2015 Z. z., 378/2015 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami mesta. Mesto považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdelenie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

Oslabovanie rodiny a jej väzieb a pracovná vyťaženosť členov rodiny si v krízových situáciách vyžaduje ich náhradzenie profesionálnymi sociálnymi pracovníkmi. Čo bolo v minulosti úlohou rodiny sa tak presúva na profesionálne inštitúcie poskytujúce sociálnu pomoc a sociálne služby. V súvislosti s týmito skutočnosťami sa zvyšujú požiadavky na rozsah, kvalitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb. Trendom EÚ v oblasti sociálnych služieb je preferovanie terénnych a ambulantných služieb a očakáva sa znižovanie dopytu po pobytových službách. V prípade pobytových zariadení je preferované budovanie a zriaďovanie zariadení sociálnych služieb s nízkou kapacitou – do 50 klientov (zariadenia rodinného typu).

Komentár k programu

Program Sociálne služby predstavuje starostlivosť o obyvateľov mesta odkázaných na sociálnu pomoc - pomoc obyvateľom v náhlej sociálnej a hmotnej núdzi, pre handicapovaných obyvateľov, starostlivosť o seniorov a podpora nezamestnaných obyvateľov mesta. V rámci financovania predmetného programu sa financujú opatrovateľská služba a rozvoz obedov, starostlivosť o seniorov, aktivačné práce, dávky v hmotnej a sociálnej núdzi prípadne starostlivosť o deti.

Priestorové a vecné vymedzenie

Zariadenia sociálnych služieb je potrebné alokovať tak, aby žiadnym spôsobom nenarúšali kultúrno – historický ráz mesta. V prípade absencie vhodných plôch a objektov v centre mesta bude možné alokovať tieto zariadenia aj do okrajových častí. Tým bude zabezpečená dostupnosť zariadení. Uvedené platí hlavne v prípade zariadení ako útulky, nocľahárne, zariadenia núdzového bývania. Tie by nemali kolidovať ani s existujúcimi a plánovanými rozvojovými aktivitami a infraštruktúrou voľného času, športu a rekreácie. V tejto súvislosti je potrebné riešenie problémov s neprispôsobivými obyvateľmi.

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261).

Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v meste (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby,

jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom
Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálne technickej vybavenosti.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

PLÁN OBNOVY – Komponent 13

Cieľom komponentu 13 je pripraviť Slovensko na rýchle starnutie obyvateľstva zabezpečením kvalitnej, dostupnej a komplexnej podpory ľudí s potrebou dlhodobej a paliatívnej starostlivosti. Poskytovaním takejto starostlivosti sa zvýši inklúzia osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti v súlade s ich právami obsiahnutými v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor“),³²⁰ ako aj miera ich sociálnej ochrany. Reformami a investíciami sa zvýši prepojenie a efektívnosť zdravotnej a sociálnej starostlivosti a ich odolnosť voči kritickým situáciám. Zároveň sa naštartuje proces digitalizácie verejnej správy v oblasti poskytovania integrovanej dlhodobej starostlivosti, vrátane digitalizácie rozhodovacích procesov.

Ku komplexnej reforme dlhodobej a paliatívnej starostlivosti sa zaviazala vláda SR v Programovom vyhlásení vlády na roky 2020-2024. Navrhované reformy a investície zároveň odpovedajú na viaceré odporúčania Európskej komisie pre Slovensko na roky 2019 a 2020. Pre naplnenie tohto cieľa sú nevyhnutné nasledujúce reformy a investície:

Reformy

1. Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti
2. Reforma posudkovej činnosti
3. Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou a zabezpečenie infraštruktúry pre jej implementáciu

Investície:

1. Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti
2. Rozšírenie a obnova kapacít následnej a ošetrovateľskej starostlivosti
3. Rozšírenie a obnova kapacít paliatívnej starostlivosti

Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.

Cieľ 1.1. Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a dočasného ubytovania. Poskytovanie sociálnej služby osobe, na ktorej je páchané násilie.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.1.1	Uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.
Vytvorenie mobilnej opatrovateľskej jednotky.
Poskytovanie odľahčovacej služby.
Zabezpečenie zastupiteľnosti pri poskytovaní sociálnych služieb.
Zriadenie priestorov pre zber šatstva a potrieb pre domácnosť.
Zriadenie výdajne stravy pre sociálne odkázaných.
Projekt 1.1.2	Sociálne služby osobe, na ktorej je páchané násilie.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie Nízkorahovej služby pre deti a rodinu.
Zriadenie nízkoprahového denného centra.
Zriadenie zariadenia núdzového bývania.
Revitalizácia ubytovne na Farskej lúke.

Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.

Cieľ 1.2. Zabezpečiť rozvoj služieb pre pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.2.1 Výstavba zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Cieľ 1.3. Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodom nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.3.1 Obyvatelia v dôchodkovom veku.
Aktivity Spracovanie tehnickej dokumentácie.
Podpora zvyšovania kvality poskytovaných služieb.
Zvyšovanie kapacít pobytových zariadení pre seniorov.
Rozšírenie ambulantných sociálnych služieb pre seniorov.
Rozšírenie kapacity zariadení sociálnych služieb.

Projekt 1.3.2 Obvatelia ZŤP.
Aktivity Rozširovanie kapacít služieb sociálneho taxíka.
Výstavba bezbariérových prístupov vo verejných budovách.
Zriadenie prepravnej služby pre ZŤP.

Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.

Cieľ 1.4. Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.4.1 Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci.
Aktivity Podpora poskytovania služby SOS náramkov.

Podprogram 1.5 Podporné služby.

Cieľ 1.5. Umožniť obyvateľovi, ktorý opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jeho fyzického zdravia a duševného zdravia a prevenciu jeho zhoršenia. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.5.1 Zriadenie Integrovaného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba mestskej pracovne.
Výstavba strediska osobnej hygieny.
Revitalizácia verejných WC.

Projekt 1.5.2 Podpora poskytovania verejného stravovania
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Budovanie donáškového systému stravovania seniorov.

Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

Cieľ 1.6 Zisťovanie príčin vzniku, charakteru problémov komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Osvojenie pracovných návykov a zručností pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.6.1 Podpora komunitného centra.
Aktivity Podpora činnosti.

Projekt 1.6.2 Zabezpečenie sociálneho poradenstva a komunitných pracovníkov pre marginalizované skupiny.
Aktivity Zriadenie priestorov pre poradenstvo.

Projekt 1.6.3 Sociálne služby krízovej intervencie.
Aktivity Zriadenie ubytovne pre neplatičov.
Výstavba zariadenia útulku.
Výstavba zariadenia dočasného bývania.
Zriadenie nocľahárne.

Podprogram 1.7 Služby zamestnanosti

Cieľ 1.7 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.7.1 Aktivity	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania. Finančné a personálne zabezpečenie.
Projekt 1.7.2 Aktivity	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva. Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. Personálne zabezpečenie poradenstva.
Projekt 1.7.3 Aktivity	Projekty na zamestnanie. Podpora zriadenia chránených dielní. Podpora projektov zapojenia ZŤP na trhu práce.

3.3.2. Služby vzdelávania

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zabezpečiť poskytovanie predškolskej výchovy v zariadeniach s vyhovujúcimi priestormi, zariadením a kvalifikovanou pracovnou silou. Zabezpečiť všestranný rozvoj vzdelanostnej úrovne detí predškolského veku, ako aj žiakov v rámci povinnej školskej dochádzky. V rámci originálnych kompetencií zabezpečiť stravovanie v jedálňach v základných školách, v zmysle racionálnej výživy. Mesto zabezpečí priestory a personálne zdroje na záujmovú činnosť v školských kluboch, centre voľného času ako aj základnej umeleckej škole.

Komentár k programu

V rámci starostlivosti o najmenších – deti v predškolskom a školskom veku mesto zabezpečuje činnosť a prevádzku materskej školy a základnej školy, školských jedální a školských klubov detí. V nadväznosti na politiku rozvoja mesta počíta mesto so zvrátením negatívneho trendu vývoja obyvateľov predproduktívneho veku. Finančné prostriedky na realizáciu programu Služby vzdelávania predstavujú výdavky na financovanie projektov v rámci predškolskej výchovy, základného vzdelávania a školských zariadení, ako aj mimoškolskej činnosti. Program zahŕňa kapitálové výdavky spojené s rekonštrukciou budov prípadne obstaraním technického vybavenia potrebného k prevádzke budovy, prípadne pre vzdelávaciu činnosť.

Priestorové a vecné vymedzenie

Rozvoj vzdelávacích služieb je potrebné riešiť v rámci existujúcej infraštruktúry so zohľadnením princípu hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti. Výdavky budú plynúť hlavne do obnovy a rekonštrukcie škôl a školských zariadení.

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrvať na encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internete, alebo v knižnici. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

Program 2 Služby vzdelávania

Cieľ 2	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.
---------------	--

Projekty podprogramu:

Projekt 2.1 Aktivity	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia sociálnych zariadení v materských školách. Modernizácia interiérov MŠ. Revitalizácia školských dvorov. Výstavba telocvične pre potreby materskej školy.
Projekt 2.2 Aktivity	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva. Rekonštruovať budov základných škôl. Výstavba bezbariérových prístupov vo vzdelávacích zariadeniach.

	Modernizácia vybavenia škôl a odborných učební. Zvyšovanie kapacít asistentov učiteľa. Modernizácia technického vybavenia (interaktívne tabule, dataprojektory,). Zriadenie pedagogicko psychologického centra.
Projekt 2.3 Aktivity	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia areálov materských škôl – dostavba hracích prvkov. Revitalizácia areálov základných škôl a výstavba učebni v prírode. Rekonštrukcia školskej športovej infraštruktúry. Výstavba multifunkčného ihriska v blízkosti ZŠ Mocsáryho. Výstavba dopravného ihriska. Revitalizácia atletických ihrísk v areáloch základných škôl. Revitalizácia športového areálu ZŠ Farská lúka.
Projekt 2.4 Aktivity	Podpora záujmovej činnosti. Obnova CVČ. Zriadenie Centra pre mládež v lokalite Farská lúka. Dostavba a revitalizácia priestorov ŠKD. Zriadenie priestorov pre zariadenie celoživotného vzdelávania. Podpora zriadenia jazykovej školy.
Projekt 2.5 Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia školských jedální. Modernizácia vybavenia jedální MŠ a ZŠ.
Projekt 2.6 Aktivity	Podpora stredného školstva. Podpora činnosti gymnázia. Podpora činností SOŠ.

3.3.3. Zdravotnícke služby

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.

Komentár k programu

Program zahŕňa výdavky mesta na zabezpečenie podmienok poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v zdravotnom stredisku (v prípade mestských priestorov zahŕňa bežné výdavky na údržbu priestorov).

Priestorové a vecné vymedzenie

Rozvoj zdravotníckych služieb je potrebné alokovať do existujúcej priestorovej základne s ohľadom na zvyky a tradíciu poskytovania týchto druhov služieb. Zároveň je potrebné zohľadniť aj dostupnosť týchto služieb. V prípade tejto oblasti je treba rešpektovať skutočnosť, že tieto služby podliehajú podnikateľskému motívu, ako aj politike zdravotných poisťovní v zmysle rozvoja siete zdravotníckych zariadení. Z dotazníkového prieskumu vyplynula potreba určitých špecializovaných zdravotníckych služieb, ktoré mesto podporí, avšak ich poskytovanie bude závislé od rozhodnutí externých subjektov.

Program 3 Zdravotnícke služby

Cieľ 3 Zlepšiť úroveň a ponuku poskytovania zdravotníckych služieb.

Projekty podprogramu:

Projekt 3.1 Aktivity	Rozšírenie ponuky zdravotníckych služieb. Spracovanie technickej dokumentácie. Realizácia investičných projektov - centier integrovanej zdravotnej starostlivosti
Projekt 3.2 Aktivity	Podpora poradenskej činnosti. Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie priestorov.
Projekt 3.3 Aktivity	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov. Zabezpečiť v súčinnosti s krajským mestom pre oblasť poskytovania zdravotníckych služieb ich maximálnu dostupnosť. Udržanie existujúcich lekárskeho kapacít.
Projekt 3.4 Aktivity	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých. Podpora zriadenia diagnostického centra - RTG, SONO, laboratória. Podpora zriadenia stomatologickej pohotovosti. Podpora zriadenia neurologickej ambulancie.

Podpora zariadenia ortopedickej ambulancie.
Podpora zariadenia urologickej ambulancie.
Podpora zariadenia dermatologickej ambulancie.
Podpora zariadenia psychologickkej / psychiatrickej ambulancie.
Podpora zariadenia ORL ambulancie.
Výstavba novej polikliniky.
Revitalizácia priestorov starej polikliniky.
Zriadenie detskej pohotovosti (urgentného príjmu).
Zriadenie pohotovosti pre dospelých (urgentný príjem).

3.3.4. Voľno - časové aktivity

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými a internými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch. Program predstavuje organizáciu a podporu širokospektrálnej kultúry v meste. Podpora kultúrnych aktivít poskytnutím priestorov v miestnom kultúrnom dome, prezentácia múzeí, knižničné služby s bohatým knižným fondom, podpora subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry a folklórnych súborov, atď.. Mesto v súlade so svojim zámerom každoročne zorganizuje kultúrne podujatia, zabezpečí kultúrne programy profesionálnych scén pre obyvateľov, prevádzku knižnice, zabezpečí opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území mesta. Zámerom kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou mesta je udržiavať kultúru v meste. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy mesta je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na mesta a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

Komentár k programu

Program zahŕňa podporu rozvoja športu a kultúry v meste, ako voľnočasových aktivít. Výdavky sú rozpočtované na prevádzku športového areálu, výstavbu nových športových ihrísk, na športové aktivity a na činnosť športových oddielov a športovú infraštruktúru pre nižšie vekové ročníky detí.

Program predstavuje aj organizáciu a podporu širokospektrálnej kultúry v meste. Podpora kultúrnych aktivít poskytnutím priestorov v miestnom kultúrnom dome, prezentácia múzeí, knižničné služby s bohatým knižným fondom, podpora subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry v meste. Finančné prostriedky určené na kultúru v meste v programe Kultúra zahŕňajú výdavky múzeá, knižnica, príspevky na kultúrne podujatia a činnosť i.

Program 4. Voľno - časové aktivity

Cieľ 4. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu, voľnočasových aktivít a kultúry.

Projekty podprogramu:

Projekt 4.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Obstaranie autobusu pre športové účely. Výstavba multifunkčnej športovej haly. Výstavba krytej mestskej plavárne. Výstavba mestského kúpaliska. Výstavba skateparku. Výstavba umelej ľadovej plochy. Rekonštrukcia tenisových kurtov pri Gymnáziu. Výstavba detského ihriska v lokalite Tesco smerom na obec Biskupice. Výstavba detského ihriska v lokalite Železničná ul..

	Výstavba detského ihriska v lokalite Bottova ul. Výstavba detského ihriska v lokalite Sládkovičova ul. Výstavba work oout ihriska. Výstavba cyklotrás v centrálnej časti mesta (park).
Projekt 4.2 Aktivity	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj rekreačného športu v meste. Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.
Projekt 4.3 Aktivity	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu. Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.
Projekt 4.4 Aktivity	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov. Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.
Projekt 4.5 Aktivity	Podporovať talentovanú mládež. Zabezpečenie materiálo-technického a finančného vybavenia.
Projekt 4.6 Aktivity	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiaci v oblasti kultúry - knižnica. Rekonštrukcia a dovybavenie mestských knižníc.
Projekt 4.7 Aktivity	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky. Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.
Projekt 4.8 Aktivity	Multifunkčná kultúrna infraštruktúra. Vypracovanie technickej dokumentácie. Zriadenie mestského kina. Zriadenie priestorov pre ochotnícke divadlo. Výstavba výťahu v MsKS. Obnova fasády budovy MsKS s odkvapovým systémom. Modernizácia kuchyne v MsKS. Výstavba altánku pre kultúrne akcie v mestskom parku. Výstavba amfiteátra v areály hradu. Zriadenie priestorov pre organizovanie rómskych kultúrnych aktivít. Zriadenie priestorov pre klu seniorov. Rekonštrukcia koncertnej sály v bývalej ZUŠ. Modernizácia scéničnej techniky a opony bábkovej sály v budove MsKS.

3.3.5. Bývanie

Strategický zámer

Výstavba a modernizácia bytového fondu v meste. Vytváranie podmienok pre rozvoj nájomnej bytovej výstavby, ako aj podmienok pre rozvoj IBV.

Komentár k programu

Program bývanie zahŕňa komplexný rozvoj bytového fondu na území mesta. Mesto zabezpečuje spracovanie projektovej dokumentácie na výstavbu bytov, ich správu ako aj administratívne činnosti spojené s ich existenciou. Výdavky sú rozpočtované na nákup a prípravu pozemkov na výstavbu IBV a HBV.

Program 5 Bývanie

Cieľ 5	Zabezpečiť rozvoj a starostlivosť o bytovú výstavbu. Mesto zabezpečí podmienky na výstavbu bytov bežného štandardu, ako aj nižšieho štandardu v prípade potreby pre cieľovú skupinu obyvateľov sociálne odkázaných.
--------	---

Projekty podprogramu:

Projekt 5.1. Aktivity	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. J. Bottu. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Biskupická. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Športová. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Kalajová. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Radničná. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Železničná. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Jilemnického. Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Puškinova. Výstavba plôch HBV v lokalite Tesca. Výstavba plôch HBV v lokalite Farská lúka.
Projekt 5.2. Aktivity	Štandardná nájomná bytová výstavba. Vypracovanie technickej dokumentácie. Budovanie nájomného bytového fondu.
Projekt 5.3.	Výstavba nájomného bývania pre sociálne odkázaných obyvateľov mesta.

Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba bytových jednotiek na v lokalite J. Bottu. Revitalizácia bývalého internátu na Daxnerovej ul.
Projekt 5.4. Aktivity	Rekonštrukcia a zateplenie existujúceho bytového fondu. Vypracovanie technickej dokumentácie. Zateplenie budov. Obnovenie interiérových spoločných priestorov

3.3.6. Bezpečnosť

Strategický zámer

Bezpečné mesto chrániace verejný ako aj súkromný majetok. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Komentár k programu

V rámci bezpečnostnej politiky mesto realizuje nasledujúce základné činnosti - zabezpečenie maximálnej ochrany života občanov mesta a majetku a pripravenosť mesta riešiť krízové situácie a mimoriadne udalosti. V rámci programu Bezpečnosť sa financujú aktivity na úseku ochrany pred požiarimi a civilnej ochrany, zabezpečenie ochrany majetku a obyvateľov prostredníctvom polície, ako aj zabezpečenie funkčnosti verejného osvetlenia.

Priestorové a vecné vymedzenie

Väčšina aktivít v oblasti bezpečnosti bude smerovať do oblasti ochrany obyvateľov mesta a ich majetku. Mesto zabezpečí frekventovanejší monitoring jednotlivých častí mesta v zmysle požiadaviek obyvateľov. Mestská polícia sa zameria hlavne na monitoring oblastí obývaných menej prispôsobivými obyvateľmi, ako aj bočné málo frekventované ulice. V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať aj historický kontext mesta. Dôležitú úlohu bude zohrávať aj kamerový monitorovací systém, ktorý okrem priestupkovo najfrekventovanejších oblastí bude naďalej sledovať významné objekty a príslušnou infraštruktúrou.

Program 6 Bezpečnosť

Cieľ 6	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.
---------------	---

Projekty podprogramu:

Projekt 6.1. Aktivity	Rozšírenie kamerového systému. Výstavba kamerového systému v rámci areálov MŠ a ZŠ. Výstavba kamerového systému pri supermarketoch. Výstavba kamerového systému na železničnej stanici. Výstavba kamerového systému pri športových areáloch, halách a ihriskách. Rozšírenie kamerového systému v mestskom parku.
Projekt 6.2. Aktivity	Zvýšenie bezpečnosti na komunikáciách. Zvýraznenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach mesta. Optimalizácia dopravného značenia. Osadenie dopravných retardérov/spomaľovačov na kritických miestach - ZŠ, MŠ. Osadenie spomaľovacích retardérov pri školskej infraštruktúre. Výstavba parkovísk pre potreby školskej infraštruktúry.
Projekt 6.3. Aktivity	Zabezpečenie pravidelného monitorovania majetku obyvateľov mesta. Zvýšenie frekvencie policajných hliadok. Zvýšenie monitoringu hliadok mestskej polície. Zvýšenie monitorovania priestoru parku, športových areálov. Zvýšenie monitorovania priestoru železničnej stanice.

3.4. Merateľné indikátory

Monitorovanie Komunitného plánu Fiľakovo sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a programom (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé podprogramy a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

3.4.1. Sociálne služby

Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.

Cieľ 1.1. Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a dočasného ubytovania. Poskytovanie sociálnej služby osobe, na ktorej je páchané násilie.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.1.1	Uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Fiľakovo	10
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	200
Projekt 1.1.2	Sociálne služby osobe, na ktorej je páchané násilie.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	150

Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.

Cieľ 1.2. Zabezpečiť rozvoj služieb pre pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.2.1	Výstavba zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Fiľakovo	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	25

Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Cieľ 1.3. Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.3.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	300
Projekt 1.3.2	Obvatelia ZŤP.	Počet nových verejných služieb	výstupu	počet	m. Fiľakovo	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	50
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	50

Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.

Cieľ 1.4. Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.4.1	Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu		počet	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku		počet	30

Podprogram 1.5. Podporné služby.

Cieľ 1.5. Umožniť obyvateľovi, ktorý opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jeho fyzického zdravia a duševného zdravia a prevenciu jeho zhoršenia. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.5.1	Zriadenie Integrovaného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	350
Projekt 1.5.2	Podpora poskytovania verejného stravovania.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5

		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	400
--	--	-----------------------------	----------	-------	-------------	-----

Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

Cieľ 1.6 Zisťovanie príčin vzniku, charakteru problémov komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Osvojenie pracovných návykov a zručností pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.

Podpora činnosti	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.6.1	Podpora činnosti komunitného centra	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Fiľakovo	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	350
Projekt 1.6.2	Zabezpečenie sociálneho poradenstva a komunitných pracovníkov pre marginalizované skupiny.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	500
Projekt 1.6.3	Sociálne služby krízovej intervencie.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Fiľakovo	100

Podprogram 1.7 Služby zamestnanosti

Cieľ 1.7 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.7.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	m. Fiľakovo	100
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	m. Fiľakovo	30
Projekt 1.7.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	200
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	m. Fiľakovo	1
Projekt 1.7.3	Projekty na zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	300
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	m. Fiľakovo	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	m. Fiľakovo	15
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	m. Fiľakovo	3

3.4.2. Služby vzdelávania

Program 2 Služby vzdelávania

Cieľ 2 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 2.1	Obnova, rozšírenie a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	m. Fiľakovo	5000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	315
Projekt 2.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	m. Fiľakovo	10000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	1500
Projekt 2.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	m. Fiľakovo	20000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	1500
Projekt 2.4	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	m. Fiľakovo	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	1000
Projekt 2.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	m. Fiľakovo	1000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	2000
Projekt 2.6	Podpora stredného školstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	1500

3.4.3. Zdravotnícke služby

Program 3 Zdravotnícke služby

Cieľ 3 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Cieľová hodnota
Projekt 3.1	Rozšírenie ponuky zdravotníckych služieb.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových	dopadu	počet	mesto Fiľakovo	10

		služieb verejnej infraštruktúry				
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	9861
Projekt 3.2	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Fiľakovo	1
Projekt 3.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Fiľakovo	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	9861
Projekt 3.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Fiľakovo	25
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	9861
Projekt 3.5	Zriadenie hospicu	Počet podporených projektov	dopadu	počet	mesto Fiľakovo	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	10

3.4.4. Voľno - časové aktivity

Program 4 Voľno - časové aktivity

Cieľ 4 Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.						
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Cieľová hodnota
Projekt 4.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	15
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	100
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	1500
Projekt 4.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj rekreačného športu v meste.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	200
Projekt 4.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	100
Projekt 4.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	20
Projekt 4.5	Podporovať talentovanú mládež.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	20
Projekt 4.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	20
		Počet uzavretých zmlúv a partnerstiev	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	5
Projekt 4.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	50
Projekt 4.8	Multifunkčná kultúrna infraštruktúra.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	2500

3.4.5. Bývanie

Program 5 Bývanie

Cieľ 5 Zabezpečiť rozvoj a starostlivosť o bytovú výstavbu. Mesto zabezpečí podmienky na výstavbu bytov bežného štandardu, ako aj nižšieho štandardu v prípade potreby pre cieľovú skupinu obyvateľov sociálne odkázaných.						
Projekt		Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota
Projekt 5.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Počet bytových jednotiek	výsledok	počet	mesto Fiľakovo	50
		Počet nových obyvateľov mesta	dopad	osoby	mesto Fiľakovo	250
Projekt 5.2	Štandardná nájomná bytová výstavba.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Fiľakovo	100
Projekt 5.3	Výstavba nájomného bývania pre sociálne odkázaných obyvateľov mesta.	Počet bytových jednotiek	výsledku	počet	m. Fiľakovo	30
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	120

Projekt 5.4	Rekonštrukcia a zateplenie existujúceho bytového fondu.	Počet zateplených objektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	100
		Celková zateplená plocha	výsledku	m ²	m. Fiľakovo	30000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	m. Fiľakovo	5000

3.4.6. Bezpečnosť

Program 6 Bezpečnosť

Cieľ 6 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota
Projekt 6.1	Počet inštalovaných kamier	výsledok	počet	m. Fiľakovo	20
	Zníženie kriminality	dopad	%	m. Fiľakovo	35
	Pokrytie územia	dopad	%	m. Fiľakovo	60
Projekt 6.2	Počet realizovaných projektov	výsledok	m	m. Fiľakovo	5
	Počet užívateľov projektov	dopad	%	m. Fiľakovo	9861
Projekt 6.3	Počet hliadok za deň	výsledok	počet	m. Fiľakovo	7
	Zníženie kriminality	dopad	%	m. Fiľakovo	35

3.5. Akčné plánovanie

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom mesta v jednotlivých oblastiach sociálneho rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram a riziková analýza. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

3.5.1. Sociálne služby

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku.						
Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.						
Cieľ 1.1.	Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a dočasného ubytovania. Poskytovanie sociálnej služby osobe, na ktorej je páchané násilie.					
Projekt 1.1.1	Uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	7	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Vytvorenie mobilnej opatrovateľskej jednotky.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Poskytovanie odľahčovacej služby.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zabezpečenie zastupiteľnosti pri poskytovaní sociálnych služieb.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zriadenie priestorov pre zber šatstva a potrieb pre domácnosť.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zriadenie výdajne stravy pre sociálne odkázaných.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 1.1.2	Sociálne služby osobe, na ktorej je páchané násilie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo

	Zriadenie Nízkorahovej služby pre deti a rodinu.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zriadenie nízkoprahového denného centra.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zriadenie zariadenia núdzového bývania.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Revitalizácia ubytovne na Farskej lúke.	1 500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.						
Cieľ 1.2.	Zabezpečiť rozvoj služieb pre pomoc pri starostlivosti o dieťa.					
Projekt 1.2.1	Výstavba zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Fiľakovo
	Zriadenie zariadenia.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriazniveho zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.						
Cieľ 1.3	Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.					
Projekt 1.3.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie tehnickej dokumentácie.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF, Senior Fiľakovo, n.o.	verejný sektor	stredný	Senior Fiľakovo, n.o., mesto Fiľakovo
	Podpora zvyšovania kvality poskytovaných služieb.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	Vysoký	mesto Fiľakovo
	Zvyšovanie kapacít pobytových zariadení pre seniorov.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Rozšírenie ambulantných sociálnych služieb pre seniorov.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Rozšírenie kapacity zariadení sociálnych služieb.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 1.3.2	Obvratelia ZŤP.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozširovanie kapacít služieb sociálneho taxíka.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Výstavba bezbariérových prístupov vo verejných budovách.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zriadenie prepravnej služby pre ZŤP.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.						
Cieľ 1.4	Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.					
Projekt 1.4.1	Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora poskytovania služby SOS náramkov.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Podprogram 1.5. Podporné služby.						

Cieľ 1.5	Umožniť obyvateľovi, ktorý opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jeho fyzického zdravia a duševného zdravia a prevenciu jeho zhoršenia. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.					
Projekt 1.5.1	Zriadenie Integrovaného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Výstavba mestskej práčovne.	70	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Výstavba strediska osobnej hygieny.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Revitalizácia verejných WC.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 1.5.2	Podpora poskytovania verejného stravovania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Budovanie donáškového systému stravovania seniorov.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.						
Cieľ 1.6	Zisťovanie príčin vzniku, charakteru problémov komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Osvojenie pracovných návykov a zručností pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržiavania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.					
Projekt 1.6.1	Podpora komunitného centra.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora činnosti.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	stredný	mesto Fiľakovo
Projekt 1.6.2	Zabezpečenie sociálneho poradenstva a komunitných pracovníkov pre marginalizované skupiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie priestorov pre poradenstvo.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
Projekt 1.6.3	Sociálne služby krízovej intervencie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie ubytovne pre neplatičov.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Výstavba zariadenia útluku.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Výstavba zariadenia dočasného bývania.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Zriadenie nocľahárne.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Podprogram 1.7 Služby zamestnanosti						
Cieľ 1.7	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.					
Projekt 1.7.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
Projekt 1.7.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 1.7.3	Projekty na zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriadenia chránených dielní.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Podpora projektov zapojenia ZŤP na trhu práce.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo

Riziková analýza

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt. Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov			0,6		0,5		0,225
2.	Personálna náročnosť		0,3				0,75	0,45
3.	Náročnosť spracovania projektu	0,1				0,5		0,05
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1				0,5		0,05
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru		0,3			0,5		0,15
6.	Vysoká prevádzková náročnosť			0,6			0,75	0,45

Z výsledkov súčiny jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v personálnej náročnosti a vysokej prevádzkovej náročnosti. Vysoký vplyv má aj nedostatok finančných prostriedkov.

Časový rámec

	2022	2023	2024	2025	2026
Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.					
Cieľ 1.1.					
Projekt 1.1.1					
Projekt 1.1.2					
Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.					
Cieľ 1.2.					
Projekt 1.2.1					
Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriazniveho zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.					
Cieľ 1.3					
Projekt 1.3.1					

Projekt 1.3.2					
Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.					
Cieľ 1.4					
Projekt 1.4.1					
Podprogram 1.5. Podporné služby.					
Cieľ 1.5					
Projekt 1.5.1					
Projekt 1.5.2					
Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.					
Cieľ 1.6					
Projekt 1.6.1					
Projekt 1.6.2					
Projekt 1.6.3					
Podprogram 1.7 Služby zamestnanosti					
Cieľ 1.7					
Projekt 1.7.1					
Projekt 1.7.2					
Projekt 1.7.3					

3.5.2. Služby vzdelávania

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zabezpečiť poskytovanie predškolskej výchovy v zariadeniach s vyhovujúcimi priestormi, zariadením a kvalifikovanou pracovnou silou. Zabezpečiť všestranný rozvoj vzdelanostnej úrovne detí predškolského veku, ako aj žiakov v rámci povinnej školskej dochádzky. V rámci základného školstva zabezpečiť vzdelávanie hlavných národnostných skupín v materinskom jazyku. V rámci originálnych kompetencií zabezpečiť stravovanie v jedálňach pri základných školách v zmysle racionálnej výživy. Mesto zabezpečí priestory a personálne zdroje za záujmovú činnosť v školských kluboch, CVC ako aj základnej umeleckej škole.						
Program 2 Služby vzdelávania						
Cieľ 2.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.					
Projekt 2.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Rekonštrukcia sociálnych zariadení v materských školách.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Modernizácia interiérov MŠ.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Revitalizácia školských dvorov.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
Projekt 2.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba bezbariérových prístupov vo vzdelávacích zariadeniach.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Modernizácia vybavenia škôl a odborných učební.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Zvyšovanie kapacít asistentov učiteľa.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Modernizácia technického vybavenia (interaktívne tabule, dataprojektory,).	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
Projekt 2.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	mesto Filákov
	Revitalizácia areálov materských škôl – dostavba hracích prvkov.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Revitalizácia areálov základných škôl a výstavba učební v prírode.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov

	Rekonštrukcia školskej športovej infraštruktúry.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Revitalizácia atletických ihrísk v areáloch základných škôl.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Revitalizácia športového areálu ZŠ Farská lúka.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 2.4	Podpora záujmovej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Dostavba a revitalizácia priestorov ŠKD.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Podpora zriadenia jazykovej školy.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 2.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Rekonštrukcia školských jedální.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Modernizácia vybavenia jedální MŠ a ZŠ.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 2.6	Podpora stredného školstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora činnosti gymnázia.	podľa potreby	rozpočet VÚC BB,	verejný, tretí sektor	žiadny	zriaďovateľ
	Podpora činností SOŠ.	podľa potreby	rozpočet VÚC BB,	verejný, tretí sektor	žiadny	zriaďovateľ

Riziková analýza

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt. Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov			0,6			0,75	0,45
2.	Personálna náročnosť	0,1				0,5		0,05
3.	Náročnosť spracovania projektu		0,3			0,5		0,15
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1			0,25			0,025
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru		0,3			0,5		0,15
6.	Vysoká prevádzková náročnosť			0,6	0,25			0,15

Z výsledkov súčiny jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v nedostatku finančných prostriedkov.

Časový rámec

	2022	2023	2024	2025	2026
Program 2 Služby vzdelávania					

Cieľ 2.					
Projekt 2.1					
Projekt 2.2					
Projekt 2.3					
Projekt 2.4					
Projekt 2.5					
Projekt 2.6					

3.5.3. Zdravotnícke služby

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.						
Program 3 Zdravotnícke služby						
Cieľ 3	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.					
Projekt 3.1	Rozšírenie ponuky zdravotníckych služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MZ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Realizácia investičných projektov – centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MZ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 3.2	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
Projekt 3.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečiť v súčinnosti s VÚC pre oblasť poskytovania zdravotníckych služieb ich maximálnu dostupnosť.	podľa potreby	rozpočet VÚC a mesta	verejný sektor	nízky	VÚC, mesto Fiľakovo
	Udržanie existujúcich lekárskeho kapacít.	podľa potreby	rozpočet VÚC a mesta	verejný sektor	nízky	VÚC, mesto Fiľakovo
Projekt 3.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľuďoch a dlhodobo chorých.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriadenia diagnostického centra - RTG, SONO, laboratória.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Podpora zriadenia dospelých, detskej a stomatologickej pohotovosti.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Podpora zriadenia psychologickej / psychiatrickej ambulancie.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Podpora zriadenia ORL ambulancie.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Revitalizácia priestorov starej polikliniky.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	Majiteľ budovy, príp. mesto Fiľakovo
	Zriadenie detskej pohotovosti (urgentného príjmu).	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Zriadenie pohotovosti pre dospelých (urgentný príjem).	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo

Riziková analýza

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt.

Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov			0,6		0,5		0,3
2.	Personálna náročnosť	0,1			0,25			0,025
3.	Náročnosť spracovania projektu		0,3			0,5		0,15
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1			0,25			0,025
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru		0,3		0,25			0,075
6.	Vysoká prevádzková náročnosť			0,6		0,5		0,3

Z výsledkov súčinnu jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v nedostatku finančných prostriedkov.

Časový rámec

	2022	2023	2024	2025	2026
Program 3 Zdravotnícke služby					
Cieľ 3					
Projekt 3.1					
Projekt 3.2					
Projekt 3.3					
Projekt 3.4					

3.5.4. Voľno - časové aktivity

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.						
Program 4. Voľno - časové aktivity						
Cieľ 4	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Projekt 4.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	mesto Filákov
	Obstaranie autobusu pre športové účely.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Výstavba skateparku.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Rekonštrukcia tenisových kurtov pri Gymnáziu.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
	Výstavba detského ihriska v lokalite Tesco smerom na obec Biskupice.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	mesto Filákov
	Výstavba work out ihriska.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	mesto Filákov
	Výstavba cyklotrás v centrálnej časti mesta (park).	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Filákov
Projekt 4.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	mesto, podnikateľské subjekty
Projekt 4.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky	mesto, podnikateľské subjekty
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky	mesto, podnikateľské subjekty
Projekt 4.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky	mesto, podnikateľské subjekty
Projekt 4.5	Podporovať talentovanú mládež.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možnosti	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky	mesto, podnikateľské subjekty
Projekt 4.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti kultúry - knižnica.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia a dovybavenie mestských knižníc.	50	rozpočet mesta	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 4.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	mesto Fiľakovo
Projekt 4.8	Multifunkčná kultúrna infraštruktúra.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	mesto Fiľakovo
	Výstavba výťahu v MsKS.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Obnova fasády budovy MsKS s odkvapovým systémom.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Výstavba altánu pre kultúrne akcie v mestskom parku.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Výstavba amfiteátra v areály hradu.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Rekonštrukcia koncertnej sály v bývalej ZUŠ.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo

Riziková analýza

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt. Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov			0,6			0,75	0,45
2.	Personálna náročnosť	0,1			0,25			0,025
3.	Náročnosť		0,3			0,5		0,15

	spracovania projektu						
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1			0,25		0,025
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru	0,1			0,25		0,025
6.	Vysoká prevádzková náročnosť	0,1			0,25		0,025

Z výsledkov súčinnu jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v nedostatku finančných prostriedkov.

Časový rámec

	2022	2023	2024	2025	2026
Program 4. Voľno - časové aktivity					
Cieľ 4					
Projekt 4.1					
Projekt 4.2					
Projekt 4.3					
Projekt 4.4					
Projekt 4.5					
Projekt 4.6					
Projekt 4.7					
Projekt 4.8					

3.5.5. Bývanie

Strategický zámer						
Výstavba a modernizácia bytového fondu v meste. Vytváranie podmienok pre rozvoj nájomnej bytovej výstavby, ako aj podmienok pre rozvoj IBV.						
Program 5 Bývanie						
Cieľ 5	Zabezpečiť rozvoj a starostlivosť o bytovú výstavbu. Mesto zabezpečí podmienky na výstavbu bytov bežného štandardu, ako aj nižšieho štandardu v prípade potreby pre cieľovú skupinu obyvateľov sociálne odkázaných.					
Projekt 5.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. J. Bottu.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Biskupická.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Športová.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Kalajová.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Radničná.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Železničná.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Jilemnického.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch IBV v lokalite ul. Puškinova.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch HBV v lokalite Tesca.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
	Výstavba plôch HBV v lokalite Farská lúka.	podľa potreby	Vlastníci/mesto/investor	súkromný sektor	vysoký	Vlastníci/mesto/investor
Projekt 5.2	Štandardná nájomná bytová výstavba.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	mesto Fiľakovo

	Budovanie nájomného bytového fondu.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
Projekt 5.3	Výstavba bývania pre sociálne odkázaných obyvateľov mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	mesto Fiľakovo
	Dostavba bytových jednotiek na v lokalite J. Bottu.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Revitalizácia bývalého internátu na Daxnerovej ul.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	Majiteľ nehnuteľnosti, príp. mesto Fiľakovo
Projekt 5.4	Rekonštrukcia a zateplenie existujúceho bytového fondu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje vlastníkov	verejný sektor	stredný	mesto Fiľakovo
	Rekonštrukcia rozvodov tepla a TUV	3500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje vlastníkov	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo
	Obnovenie interiérových spoločných priestorov	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje vlastníkov	verejný sektor	vysoký	mesto Fiľakovo

Riziková analýza

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt. Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		malá	stredná	vysoká	malá	stredná	vysoká	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov			0,6			0,75	0,45
2.	Personálna náročnosť	0,1			0,25			0,025
3.	Náročnosť spracovania projektu			0,6			0,75	0,45
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1				0,3		0,03
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru		0,3				0,75	0,225
6.	Vysoká prevádzková náročnosť		0,3			0,5		0,15

Z výsledkov súčiny jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v nedostatku finančných prostriedkov náročnosti a spracovanie projektov.

Časový rámec

	2022	2023	2024	2025	2026
Program 5 Bývanie					
Projekt 5.1					
Projekt 5.2					

Projekt 5.3					
Projekt 5.4					

3.5.6. Bezpečnosť

Strategický zámer						
Bezpečné mesto chrániace verejný ako aj súkromný majetok. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.						
Program 6 Bezpečnosť						
Cieľ 6	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.					
Projekt 6.1	Rozšírenie kamerového systému.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba kamerového systému v rámci areálov MŠ a ZŠ.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	mesto Fiľakovo
	Výstavba kamerového systému pri športových areáloch, halách a ihriskách.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	mesto Fiľakovo
	Rozšírenie kamerového systému v mestskom parku.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	mesto Fiľakovo
Projekt 6.2	Zvýšenie bezpečnosti na komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýraznenie prechodov pre chodcov na frekventovaných častiach mesta.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Optimalizácia dopravného značenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Osadenie dopravných retardérov/spomaľovačov na kritických miestach - ZŠ, MŠ.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
Projekt 6.3	Zabezpečenie pravidelného monitorovania majetku obyvateľov mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšenie monitoringu hliadok mestskej polície.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	mesto Fiľakovo
	Zvýšenie monitorovania priestoru parku, športových areálov.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vyšoký	mesto Fiľakovo

Riziková analýza

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt. Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		malá	stredná	vyšoká	malá	stredná	vyšoká	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov		0,3				0,75	0,225
2.	Personálna náročnosť		0,3				0,75	0,225
3.	Náročnosť spracovania projektu		0,3		0,25			0,075
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1			0,25			0,025
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru	0,1			0,25			0,025
6.	Vyšoká prevádzková	0,1			0,25			0,025

náročnosť							
-----------	--	--	--	--	--	--	--

Z výsledkov súčinnu jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v nedostatku finančných prostriedkov náročnosti a personálnu náročnosť.

Časový rámec

	2022	2023	2024	2025	2026
Program 6 Bezpečnosť					
Cieľ 6					
Projekt 6.1					
Projekt 6.2					
Projekt 6.3					

3.6. Finančné plánovanie

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu KPSS je schopnosť mesta v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností mestského rozpočtu atď.

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané rámce v **tis. €**.

3.6.1. Sociálne služby

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 1.1									
Projekt 1.1.1	207	207	155	52	41	0	10	0	0
Projekt 1.1.2	2 260	2 260	1 695	565	452	0	113	0	0
Cieľ 1.2.									
Projekt 1.2.1	205	205	154	51	41	0	10	0	0
Cieľ 1.3									
Projekt 1.3.1	1 530	1 530	1 148	383	306	0	77	0	0
Projekt 1.3.3	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Cieľ 1.4									
Projekt 1.4.1	15	15	11	4	3	0	1	0	0
Cieľ 1.5									
Projekt	230	230	173	58	46	0	12	0	0

1.5.1									
Projekt 1.5.2	2	2	2	1	0	0	0	0	0
Cieľ 1.6.									
Projekt 1.6.1	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Projekt 1.6.3	1 450	1 450	1 088	363	290	0	73	0	0
Spolu	6 099	6 099	4 574	1 525	1 220	0	305	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2022	424	424	318	106	85	0	21	0	0
2023	1525	1525	1144	381	305	0	76	0	0
2024	1525	1525	1144	381	305	0	76	0	0
2025	1525	1525	1144	381	305	0	76	0	0
2026	1101	1101	826	275	220	0	55	0	0
Spolu	6 099	6 099	4 574	1 525	1 220	0	305	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení.

Zdroje financovania EÚ

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
5. Európa bližšie k občanom	Sociálne inovácie a experimenty
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanécké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Európsky sociálny fond 2014 – 2020 a Európsky sociálny fond plus (ESF+) 2021-2027 Operačný program Slovensko PLÁN OBNOVY

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
NADÁCIA PONTIS

3.6.2. Služby vzdelávania

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 2									
Projekt 2.1	720	720	540	180	144	0	36	0	0
Projekt 2.2	650	650	488	163	130	0	33	0	0
Projekt 2.3	2 000	2 000	1 500	500	400	0	100	0	0
Projekt 2.4	500	500	375	125	100	0	25	0	0
Projekt 2.5	800	800	600	200	160	0	40	0	0
Spolu	4 670	4 670	3 503	1 168	934	0	234	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2022	1005	1005	754	251	201	0	50	0	0
2023	1168	1168	876	292	234	0	58	0	0
2024	1168	1168	876	292	234	0	58	0	0
2025	1168	1168	876	292	234	0	58	0	0
2026	163	163	122	41	33	0	8	0	0
Spolu	4 670	4 670	3 503	1 168	934	0	234	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení.

Zdroje financovania EÚ

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
Digitálne a podnikateľské zručnosti	

<p>2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa</p>	<p>Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov</p> <p>Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov</p> <p>Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e</p> <p>Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám</p> <p>Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd</p> <p>Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo</p> <p>Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,</p> <p>Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží</p> <p>Zlepšenie kvality ovzdušia</p> <p>Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility</p> <p>Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh</p>
<p>4. Sociálnejšia Európa</p>	<p>Adaptabilný a prístupný trh práce</p> <p>Kvalitné inkluzívne vzdelanie</p> <p>Záruka pre mladých</p> <p>Aktívne začlenenie a dostupné služby</p> <p>Potravinová a materiálna deprivácia</p> <p>Sociálne inovácie a experimenty</p>
<p>5. Európa bližšie k občanom</p>	<p>Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov</p> <p>Prevenia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov</p> <p>Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas</p> <p>Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch</p> <p>Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody</p>

Fond spravodlivej transformácie (FST)

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Európsky sociálny fond 2014 – 2020 a Európsky sociálny fond plus (ESF+) 2021-2027

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce.

3.6.3. Zdravotnícke služby

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.								
Projekt 3.1	2 000	2 000	1 500	500	400	0	100	0	0
Projekt 3.4	5 000	5 000	3 750	1 250	1 000	0	250	0	0
Spolu	7000	7000	5250	1750	1400	0	350	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2022	1750	1750	1313	438	350	0	88	0	0
2023	1750	1750	1313	438	350	0	88	0	0
2024	1750	1750	1313	438	350	0	88	0	0
2025	1750	1750	1313	438	350	0	88	0	0
2026	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	7000	7000	5250	1750	1400	0	350	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení.

Zdroje financovania EÚ

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
5. Európa bližšie k občanom	Sociálne inovácie a experimenty
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Európsky sociálny fond 2014 – 2020 a Európsky sociálny fond plus (ESF+) 2021-2027 PLÁN OBNOVY

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné
INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

3.6.4. Voľno - časové aktivity

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)

Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 4									
Projekt 4.1	4 265	4 265	3 199	1 066	853	0	213	0	0
Projekt 4.6	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Projekt 4.8	1 190	1 190	893	298	238	0	60	0	0
Spolu	5 505	5 505	4 129	1 376	1 101	0	275	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2022	1364	1364	1023	341	273	0	68	0	0
2023	1376	1376	1032	344	275	0	69	0	0
2024	1376	1376	1032	344	275	0	69	0	0
2025	1376	1376	1032	344	275	0	69	0	0
2026	13	13	9	3	3	0	1	0	0
Spolu	5 505	5 505	4 129	1 376	1 101	0	275	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení.

Zdroje financovania EÚ

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Európsky sociálny fond 2014 – 2020 a Európsky sociálny fond plus (ESF+) 2021-2027

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)

- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig s dôrazom na možnosti pre mestá a obce.

3.6.5. Bývanie

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 5									
Projekt 5.2	1 510	1 510	1 133	378	302	0	76	0	0
Projekt 5.3	1 550	1 550	1 163	388	310	0	78	0	0
Projekt 5.4	3 600	3 600	2 700	900	720	0	180	0	0
Spolu	6 660	6 660	4 995	1 665	1 332	0	333	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	1665	1665	1249	416	333	0	83	0	0
2024	1665	1665	1249	416	333	0	83	0	0
2025	1665	1665	1249	416	333	0	83	0	0
2026	1665	1665	1249	416	333	0	83	0	0
Spolu	6 660	6 660	4 995	1 665	1 332	0	333	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení.

Zdroje financovania EÚ

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia

	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravínová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Európsky sociálny fond 2014 – 2020 a Európsky sociálny fond plus (ESF+) 2021-2027

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

3.6.6. Bezpečnosť

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 6									
Projekt 6.1	250	250	188	63	50	0	13	0	0
Projekt 6.2	52	52	39	13	10	0	3	0	0
Spolu	462	462	347	116	92	0	23	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	116	116	87	29	23	0	6	0	0
2024	116	116	87	29	23	0	6	0	0
2025	116	116	87	29	23	0	6	0	0
2026	116	116	87	29	23	0	6	0	0
Spolu	462	462	347	116	92	0	23	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení a cieľov politik EU.

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	<p>Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií</p> <p>Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji</p> <p>Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry prevýskum a vývoj</p> <p>Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore</p> <p>Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády</p> <p>Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť</p> <p>Modernizácia poskytovania verejných služieb</p> <p>Podpora budovania inteligentných regiónov a miest</p> <p>Podpora digitálnej pripojiteľnosti</p> <p>Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií</p> <p>Podpora malého a stredného podnikania</p> <p>Internacionalizácia malého a stredného podnikania</p> <p>Podpora sieťovania podnikateľských subjektov</p> <p>Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ</p> <p>Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh</p> <p>Digitálne a podnikateľské zručnosti</p>
5. Európa bližšie k občanom	<p>Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov</p> <p>Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov</p> <p>Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas</p> <p>Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch</p> <p>Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody</p>
Fond spravodlivej transformácie (FST)	

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných obecných a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľ(ov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

3.7. Hodnotenie

Hlavným hodnotiacim dokumentom Komunitného plánu sociálnych služieb bude Správa o realizácii KP, ktorú vypracuje oddelenie vnútornej správy a Komisia sociálnych vecí a zdravotníctva.

Spôsob modifikovania KP

Predkladať návrhy na modifikovanie KP bude v právomoci primátora a poslancov mestského zastupiteľstva. Komisia sociálnych vecí a zdravotníctva pri MsZ môže tiež predkladať mestskému zastupiteľstvu návrhy na doplnenie KP. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť Komisii návrh na modifikovanie KP. Na zasadnutia Finančnej komisie pri MsZ v termíne schvaľovania mestského rozpočtu predloží Komisia sociálnych vecí a zdravotníctva Dopadovú analýzu plnenia KP.

Doplnenie KP sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na doplnenie KP, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, podprogramy, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie mestskému zastupiteľstvu. Ak doplnenie KP bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Komisie alebo mestského zastupiteľstva.

3.8. Monitorovanie

Monitorovanie plnenia KP bude vykonávať Komisia sociálnych vecí a zdravotníctva. Vedúcemu oddelenia vnútornej správy, ktorý bude Koordinátorom pre stratégiu, členovia Komisie budú pravidelne predkladať správy o postupe realizácie a príprave projektov, o vlastnej činnosti a o iných aktivitách súvisiace s plnením KP. Koordinátor pre stratégiu bude predkladať na zasadnutia Komisie Správy o realizácii KP, pre posúdenie súladu aktivít s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Komisia vydá k realizácii stanovisko, ktoré sa predloží poslancom na Mestské zastupiteľstvo pri schvaľovaní ročných rozpočtov. Počas roka sa môže každý poslanec mestského zastupiteľstva oboznámiť s priebehom plnenia KP na mestskom úrade alebo u Koordinátora pre stratégiu.

4. Použitá literatúra

1. Národná stratégia rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 - 2030
2. Komunitné plánovanie sociálnych služieb, Woleková, Mezianová, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, 2004
3. Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení,
4. Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi,
5. Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime,
6. Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine
7. Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.
8. Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách (novela zákona č. 331/2017 Z.z., zákona č. 351/2017 Z.z.)
9. Novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
10. Petrvalská, 2010
11. Šed'ová, M., 2010
12. www.statistics.sk
13. Popper, Szeghy, Šarkozy, 2009, s.16-18
14. Vagač, 2011, s.4
15. <http://www.etrend.sk>, 11.8.2011
16. Atlas krajiny SR, 2002
17. Popper, Szeghy, Šarkozy, 2009, s.16-18
18. Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni mesta.
19. Partnerská dohoda 2021 - 2027
20. Zmluva o fungovaní Európskej únie
21. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
22. Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
23. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
24. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
25. Národný program reforiem Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
26. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
27. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
28. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
29. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
30. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
31. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
32. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
33. <http://www.upsvar.sk>
34. http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx
35. <http://www.nrozp.sk/>
36. <http://www.upsvar.sk/>
37. <http://www.sodbtn.sk/>
38. <http://datacube.statistics.sk>
39. <https://www.nspbr.sk/web/ambulancie/>
40. <https://www.scitanie.sk/>
41. <http://www.sopsr.sk/web/?cl=114>
42. [https://sk.wikipedia.org/wiki/Fil'akovo](https://sk.wikipedia.org/wiki/Fil%27akovo)
43. <https://www.slovensko.sk/>
44. ÚPN Filákov, 2007
45. <https://sk.wikipedia.org/wiki/>
46. <https://sk.wikipedia.org/wiki/Vagn%C3%A1>
47. <https://www.meteoblue.com>
48. <https://www.bbsk.sk/>
49. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261

50. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
51. <http://www.etrend.sk>
52. PRB Fiľakovo 2017 - 2023, 2017, s.17
53. PHRSR Fiľakovo 2015 - 2023
54. SVČ, 2020
55. <https://ms-daxnerova.webnode.sk/o-nas-j/>
56. SVČ, 2020/2021
57. <https://zsfarfi.edupage.org/about>
58. <https://mocsaryai.edupage.org/a/dokumenty-projekty?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQ2JnN1YnBhZ2U9MTg%3D>
59. <http://www.szsifilakovo.sk/menu/sucasnost1>
60. <https://technifi.edupage.org/a/profil-skoly>
61. PRB Fiľakovo, 2017

S CARABEO-SK, s.r.o.

doc. Ing. Štefan Hronec, PhD.

Adresa:
P.O.Box. č. 8
Banská Bystrica
974 09

tel: 0907 439 224
0911 439 224
e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
scarabeo.sk@gmail.com

Sídlo:
Povstalecká cesta 16
Banská Bystrica
974 09

Výpis z uznesenia
z tridsiateho štvrtého zasadnutia Mestského zastupiteľstva vo Filákov
vo volebnom období 2018-2022
konaného dňa 23. júna 2022 vo Filákov

Uznesenie č. 75/2022

Mestské zastupiteľstvo vo Filákov

A. schvaľuje

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Filákov na roky 2023-2027.

Hlasovanie:

Celkový počet poslancov: 15

Prítomnosť/Kvórum: 10/6

Výsledky hlasovania	Počet hlasov	Poslanci
Za	10	Zoltán Anderko, Tibor Czupper, Róbert Eibner, Ing. Ladislav Fehér Ladislav Flachbart, Csilla Gallová, Erik Kelemen, PhDr. Róbert Rubint, Mgr. Zsuzsanna Szvorák, Jozef Tankina, Mgr. Attila Visnyai
Proti	0	
Zdržal sa	0	
Neprítomní	5	Ing. László Kerekes, Alexander Mede, Margita Oroszová, Ladislav Szakó, Mgr. Zsuzsanna Szvorák

Dňa 24. júna 2022

Mgr. Attila Agócs, PhD.,v.r.
primátor mesta

Za správnosť výpisu:
PhDr. Andrea Mágyelová.v.r.
30.6.2022